

„Facilitatea de Asistență Tehnică”

„Sustenabilitatea – motor al dezvoltării în Regiunea Vest”

Noiembrie 2012

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Cuprins

LISTA DE ABREVIERI	3
1. CONSIDERAȚII METODOLOGICE	5
2. REZUMAT EXECUTIV	8
3. CADRUL GENERAL PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ LA NIVEL GLOBAL ȘI LA NIVELUL UE	13
4. TEMELE MAJORE ALE DEZVOLTĂRII DURABILE LA NIVEL NAȚIONAL ȘI INDICATORII AFERENȚI	17
5. MĂSURILE DE CONFORMITATE CU OBIECTIVELE DEZVOLTĂRII DURABILE ADOPTATE DE ROMÂNIA ÎN PROCESUL DE POST-ADERARE	21
6. PROVOCĂRI ȘI ASPECTE SPECIFICE ALE DEZVOLTĂRII DURABILE LA NIVEL REGIONAL ÎN ROMÂNIA	23
7. REGIUNEA VEST, PREZENTARE SOCIO – ECONOMICĂ ÎN CONTEXTUL OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ STABILITE PE PLAN NAȚIONAL	26
7.1 Geografie	26
7.2 Transport	28
7.3 Demografie	29
7.4 Forță de muncă, Ocupare, Incluziune socială, Productivitatea muncii	31
7.5 Economie (Industria, Agricultură, Servicii, Comerț, Resurse naturale)	33
7.6 Sănătate publică	35
7.7 Educație și cultură	37
7.8 Cercetare Științifică și Inovarea	41
7.9 Consum energetic, productivitatea resurselor, bilanț energetic	45
7.10 Conservarea resurselor și protecția mediului	50
7.11 Urban versus Rural	53

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

8. ANALIZA SWOT A DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN REGIUNEA VEST	54
9. EVALUAREA NIVELULUI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A REGIUNII	62
10. "SUSTENABILITATEA – MOTOR AL DEZVOLTĂRII REGIUNII VEST", IDEI DE PROIECTE CU IMPACT ASUPRA NIVELULUI DEZVOLTĂRII DURABILE A REGIUNII, GRILĂ DE ANALIZĂ, SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE	93
11. LIMITĂRI ALE STUDIULUI	99
12. PROPUNERI ȘI SUGESTII CU PRIVIRE LA VIITOARELE EVALUĂRI ALE INDICELUI	100
13. ANEXE	101
13.1 Anexa I - Metodologia de calcul al scorului pentru indicatorul "Calitatea aerului"	101
13.2 Anexa II - Metodologia de calcul al scorului pentru indicatorul "Particule în suspensie"	103
13.3 Anexa III – Sinteza temelor majore incluse în chestionarul elaborat pentru companiile mari din Regiunea Vest și a răspunsurilor primite	104

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Lista de abrevieri

Abreviere	Denumire
a.c.	an curent
ADR	Agencia pentru Dezvoltare Regională
AMIGO	Ancheta Asupra Forței de Muncă din Gospodării
ANCS	Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică
ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPM	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
AR	Județul Arad
ARPM	Agencia Regională pentru Protecția Mediului
AUE	Actul Unic European
BAT	Best Aviable Technique
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
BM	Banca Mondială
C&D&I	Cercetare, Dezvoltare și Inovare
C.N.C.A.F.MINVEST S.A.	Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului MINVEST SA Deva
C.N.H. Petroșani	Compania Națională a Huilei Petroșani
CE	Comisia Europeană
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CNADNR	Compania Națională De Autostrăzi și Drumuri Naționale din România
CNP	Comisia Națională de Prognoză
CS	Județul Caraș-Severin
DD	Dezvoltare Durabilă
FP CE	Framework Program al Comisiei Europene
GES	Gaze cu Efect de Seră
GJ	Giga Joule
GWh	Giga Watt Oră
HD	Județul Hunedoara
HG	Hotărâre de Guvern
HIV/SIDA	Human Immunodeficiency Virus/Syndrom d'Immunodeficitare Acquis
ICAM	Institutul de Cercetări Avansate de Mediu
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
IPPC	Prevenirea și Controlul Integrat al Poluării
ISIM	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Sudură și Încercări de Materiale Timișoara
kg	kilogram
kgep	kilogram echivalent petrol
km	kilometru

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

kWh/m ²	Kilo Watt Oră/metru pătrat
LLL	Long Life Learning
LULUCF	Folosința Terenurilor, Schimbarea Folosinței Terenurilor și Silvicultură
m/s	metrii pe secundă
MAI	Ministerul Administrației și Internelor
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MEdCT	Ministerul Educației Cercetării și Tineretului
mil	milioane
mld	miliarde
MP	materii prime
MW	Mega Watt
NO ₂	Dioxid de azot
ODM	Obiective de Dezvoltare ale Mileniului
ONG	Organizații Non-Guvernamentale
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PET	Polietilen tereftalat
PIB	Produs Intern Brut
PIB/loc	Produs intern Brut raportat la număr locuitori
PM ₁₀	Pulberi în suspensie
PND	Planul Național de Dezvoltare
PNDR	Programul Național pentru Dezvoltare Rurală
PNR	Programul Național de Reformă
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
POR	Program Operațional Regional
POS	Program Operațional Sectorial
POS CCE	Program Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
POS DRU	Program Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
POS M	Program Operațional Sectorial Mediu
POS T	Program Operațional Sectorial Transport
SNDD	Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă
SO ₂	Dioxid de sulf
SUA	Statele Unite ale Americii
SWOT	Analiza punctelor tari, a celor slabe, a oportunităților și a amenințărilor
ș.a.	și altele
TBC	Tuberculoză
tep	tone echivalent petrol
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
TM	Județul Timiș
u.m.	unitate de măsură
UE	Uniunea Europeană
UNFCCC	Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice

1. CONSIDERAȚII METODOLOGICE

Proiectul „Sustenabilitatea – Motor al Dezvoltării în Regiunea Vest” având ca principală temă evaluarea stadiului dezvoltării durabile în Regiunea Vest și elaborarea indexului aferent format din indicatori selectați în funcție de specificul socio-economic și de mediu al Regiunii Vest, s-a derulat în perioada august – noiembrie 2012.

Metodologia utilizată pentru evaluarea nivelului dezvoltării durabile în Regiunea Vest și construirea unui index care să reflecte cât mai realist posibil dezvoltarea durabilă a regiunii pe baza caracteristicilor proprii, s-a subscris obiectivelor europene și naționale Europa 2020 având la bază următoarele:

- Utilizarea bazelor de date existente de la furnizori consacrați și fiabili (Eurostat, INS, ministere de resort, agenții de mediu naționale și regionale) pentru a fi posibilă reluarea evaluării cu menținerea comparabilității.
- Utilizarea, în alcătuirea indexului, de indicatori larg acceptați, posibil de măsurat prin mecanisme și proceduri armonizate cu standardele de raportare ale UE în domeniul dezvoltării durabile dar relevanți pentru regiune.
- Consultarea unui număr cât mai mare de factori/părți interesate la nivel național și la nivelul Regiunii Vest, implicate în procesul dezvoltării durabile sau/și potențial afectate de implementarea strategiei de dezvoltare durabilă la nivel regional.

Metodologia de elaborare a studiului dezvoltării durabile în Regiunea Vest, a cuprins în principal, următoarele etape de realizare:

1. Stabilirea surselor de date cantitative și calitative și a principalelor repere temporale pentru realizarea evaluării și calculul indicatorilor.
2. Analiza documentară comprehensivă în domeniul dezvoltării durabile pe filiera global, european, național și regional, cu precădere a documentelor programatice ale Uniunii Europene, a strategiilor adoptate de România cu privire la realizarea obiectivelor majore ale dezvoltării durabile la orizontul anilor 2020.
3. Analiza comparativă a indicatorilor statistici în serii de timp aferenți obiectivelor actualizate de dezvoltare durabilă stabilite la nivelul UE și a țintelor asumate pe plan național și regional (Regiunea Vest), prin raportare la situația mediei europene, naționale și, în mod particular, cu Regiunea București-Ilfov.
4. Elaborarea studiului socio – economic al Regiunii din punct de vedere al dezvoltării durabile pe cei trei piloni principali: economic, social, mediu. Realizarea analizei SWOT din perspectiva dezvoltării durabile pentru regiunea analizată, cu identificarea zonelor

de risc în raport cu obiectivele stabilite. Verificarea rezultatelor obținute prin utilizarea de date și informații din surse complementare.

5. Dialog cu părțile interesate respectiv cu instituțiile publice la nivel central și local cu atribuții și responsabilități în ceea ce privește dezvoltarea durabilă cu cei trei piloni de bază economic, social și de mediu, cu reprezentanți ai societății civile, cu furnizorii de date statistice. Obținerea de informații calitative cu privire la nivelul de preocupare a companiilor din regiune în domeniul studiat prin contacte telefonice utilizând un chestionar specific.
6. Pe baza datelor și informațiilor colectate pe parcursul derulării etapelor anterioare, selectarea indicatorilor și stabilirea formulelor de calcul ale acestora pentru a reflecta specificul regiunii reținând în același timp zonele cu risc ridicat necesare a fi adresate pe termen scurt și mediu, în scopul atenuării punctelor slabe și reducerii riscurilor asociate amenințărilor identificate prin analiza SWOT, valorificând astfel punctele tari prin intermediul oportunităților de dezvoltare ce ar putea fi generate în regiune în ceea ce privește dezvoltarea durabilă, prin intermediul intervențiilor finanțate din instrumente structurale în perioada 2014 - 2020.
7. Elaborarea unui format standard de raportare pentru toți indicatorii în scopul asigurării fiabilității rezultatelor și a comparabilității acestora la reluarea evaluării la un moment de timp ulterior.
8. Preluarea datelor statistice din surse consacrate, abilitate de cadrul legal în vigoare cu agregarea indicatorilor de măsură a obiectivelor de dezvoltare durabilă în principal INS și ARPM și calcularea indicatorilor selectați, specifici regiunii analizate.
9. Realizarea indexului de dezvoltare durabilă a Regiunii și calcularea scorului Regiunii Vest.
10. Elaborarea Raportului de cercetare aferent.

La nivel internațional există o serie de inițiative privind crearea unor indexuri de dezvoltare durabilă „sustainable development index” la nivel de companii, de sectoare economice sau chiar la nivel global. Enumerăm mai jos două din aceste proiecte, cu mențiunea că nu s-a ajuns la un numitor comun cu privire la indicatorii selectați:

- ✓ Sustainable Society Foundation – o inițiativă privată înființată în 2006, cu scopul de a dezvolta și calcula un index al dezvoltării durabile și de a-l actualiza la fiecare 2 ani pentru cât mai multe națiuni de pe glob. Potrivit informațiilor existente pe site-ul propriu, la nivelul lunii octombrie 2012, organizația olandeză calculase indexul dezvoltării durabile pentru 151 de țări, ultima versiune datând din anul 2010 când, la nivel global, scorul (pe o scară de la 0 la 10) a fost de 5,9, România figurând pe locul 19 înaintea unor state precum Marea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Britanie, Italia, Polonia, Olanda, Spania, Canada, SUA. Indexul este construit pe baza a 24 de indicatori din domeniul dezvoltării durabile, România primind scoruri apropiate de valoarea maximă în ceea ce privește suficiența alimentației și a apei potabile în rândul populației deși statisticile Eurostat ne plasează pe ultimul loc în rândul statelor membre cu cel mai mare număr de locuitori expuși riscului de sărăcie și fără acces la rețele de apă potabilă. România primește notă bună și la oportunitățile de educație cu toate că, statisticile arată un procent extrem de redus al educației universitare în rândul populației, un nivel de alarmă – cel mai mare din UE – al abandonului școlar precum și o cotă infimă a populației active implicată într-un proces de educare permanentă “Long Life Learning”.

- ✓ Indexul Societății Durabile – România, www.romaniadurabila.net, calculat la nivelul anului 2008 și care cuprinde indicatorii utilizați de către Sustainable Society Foundation, aceștia reflectând majoritar teme transversale și teme specifice factorilor de mediu fără nicio referință la dezvoltarea economică, veniturile populației, nivelul competențelor în rândul populației adulte (spre exemplu indicatorul „Oportunități de educație” este definit ca rata de înscriere în sistemul educațional primar, secundar și terțiar în timp ce în cadrul Europa 2020 și a Planului Național de Reformă 2011 – 2013 este monitorizată rata de abandon școlar adică diferența dintre persoanele înscrise în sistemul educațional și absolvenți). De asemenea acest index nu cuprinde indicatori referitori la situația din domeniul cercetării – dezvoltării – inovării de existența și calitatea căruia depinde în mare măsură viitorul durabil al unei națiuni.

2. REZUMAT EXECUTIV

Dezvoltarea durabilă reprezintă o temă de actualitate la nivelul Uniunii Europene și, implicit, al tuturor Statelor Membre. Până la sfârșitul anului curent (2012), Comisia Europeană s-a angajat să înainteze propuneri concrete privind bugetul viitoarei perioade de programare 2014 – 2020 și domeniile majore de intervenție. În luna iunie a.c., Președintele CE a avansat un buget de circa 1 trilion Euro pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare a UE pentru următorii șapte ani.

Comisia Europeană a adoptat încă din anul 2011, legislația cadru pentru politica de coeziune aferentă perioadei următoare bugetare. Aceasta vizează „stimularea creșterii și a ocupării forței de muncă în toată Europa, orientând investițiile UE către obiectivele agendei europene pentru creștere economică și locuri de muncă – Europa 2020”¹. Statele Membre sunt invitate să pună accentul pe un număr mai limitat de priorități de investiții în conformitate cu obiectivele asumate de fiecare țară pentru anul 2020. Totodată, comisarul pentru politica regională, a subliniat faptul că, politica de coeziune, având în vedere criza economică, trebuie să devină un motor pentru creștere și competitivitate și că, “orientând investițiile către factorii-cheie ai creșterii - întreprinderi mici și mijlocii, inovare, eficiență energetică” se va obține un impact mai mare al utilizării fondurilor europene.

Din această perspectivă, inițiativa Agenției pentru Dezvoltare Regională Vest, de realizare a evaluării nivelului de dezvoltare durabilă a regiunii, reprezintă o etapă importantă în elaborarea unei liste bine fundamentate de priorități care, implementate integrat, vor conduce către realizarea obiectivelor Europa 2020, circumscrise pentru fiecare Stat Membru, strategiei naționale de dezvoltare durabilă.

În anul 2008, România a adoptat propria strategie națională de dezvoltare durabilă (SNDD) plecând însă de la un set de ipoteze care s-au dovedit exagerat de optimiste cu privire la ratele de creștere economică (o medie de 4,5% - 5%/an până în 2020) stabilind astfel obiective, unele nerealiste cu privire la o parte din țintele asumate, în special pentru pilonii economic și social. Un rezultat concret și extrem de util al adoptării SNDD l-a constituit elaborarea de către INS, a unei baze de date cuprinzând un set de 103 indicatori prin intermediul cărora, atât decidenții politici dar și marele public au posibilitatea să urmărească progresele realizate de România pe calea dezvoltării durabile. În luna octombrie a.c. (2012), setul inițial de indicatori naționali (serii de timp) a fost complementat de alți 46 de indicatori dedicați dezvoltării durabile teritoriale din România.

Conformarea cu cerința formulată de Comisia Europeană referitoare la stabilirea unui număr limitat de priorități de investiții în vederea obținerii de fonduri pentru următoarea perioadă de programare, implică o analiză aprofundată și realistă, a nivelului de dezvoltare durabilă a fiecărei regiuni de dezvoltare cu evidențierea zonelor de risc și a tendințelor negative sau a

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_en.cfm

UNIUNEA EUROPEANĂ

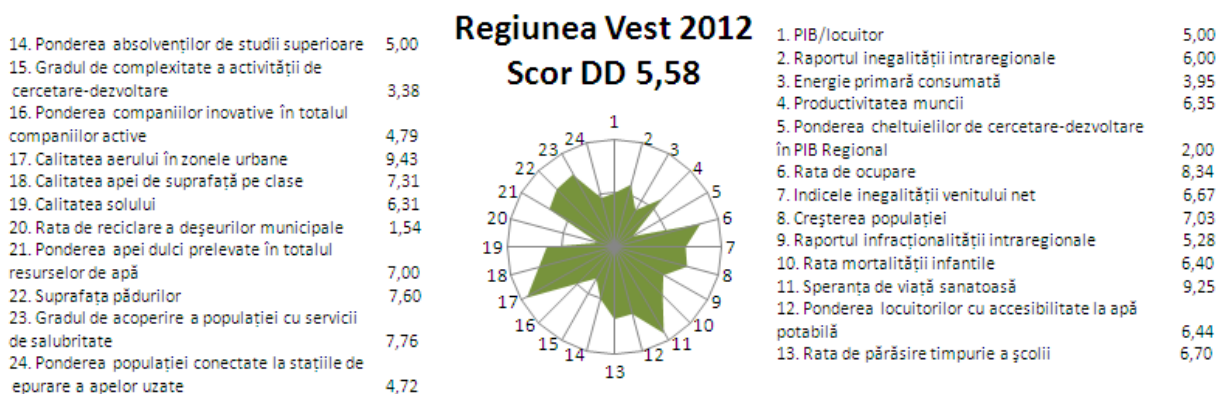
GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

non-tendințelor care afectează în mod critic dezvoltarea regiunii respective pentru perioada 2014 – 2020.

În mod sintetic, prin evaluarea realizată, pe o scară de la 1 la 10, utilizând un set de 24 de indicatori, nivelul de dezvoltare durabilă a Regiunii Vest a fost evaluat la un punctaj de 5,58.

Din perspectiva trendurilor identificate de indicatorii selectați, evoluția dezvoltării durabile în Regiunea Vest apare ca fiind mixtă, cu o îmbunătățire semnificativă a indicatorilor de mediu urmarea implementării unora din planurile de realizare a sistemelor de distribuție a apei potabile și canalizare, de gestionare integrată a deșeurilor (susținute cu finanțări din instrumente structurale) dar și datorită crizei economice care a redus substanțial activitatea unor întreprinderi cu o capacitate ridicată de poluare.

În ceea ce privește pilonul economic al dezvoltării durabile („Economie Durabilă”), o zonă de risc major care poate afecta în mod critic viitorul regiunii și care necesită o investigare detaliată pentru stabilirea unor măsuri de redresare și elaborare a unor proiecte prioritare de acțiune pentru următoarea perioadă de programare, este reprezentată de activitatea de cercetare și dezvoltare. Regiunea Vest se află pe unul din ultimele locuri pe plan național, din punct de vedere al ponderii cheltuielilor alocate activităților de cercetare și dezvoltare în produsul intern brut regional, valoarea acestora reprezentând numai 50% din media națională.

Rămânând în același registru, al cercetării, cu referire la pilonul social, categoria „Dezvoltare Personală”, Regiunea Vest nu apare ca fiind bine reprezentată nici în ceea ce privește ponderea întreprinderilor cu activități inovative în numărul total de întreprinderi active, aceeași situație înregistrându-se și la capitolul cheltuielilor alocate cercetării și dezvoltării la nivel de angajat din sector. Coroborate, aceste rezultate nu indică o tendință de intensificare a activităților inovative, dimpotrivă se evidențiază o stagnare deși în regiune își desfășoară activitatea un număr important de institute de cercetare și de companii transnaționale active în sectoare cu înaltă valoarea adăugată. Această situație poate reflecta un deficit motivațional al absolvenților universitari de a se orienta către dezvoltarea unei cariere profesionale în domeniul cercetării, cu precădere în științe tehnice și inginerie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Prin strategia Europa 2020, s-a stabilit, la nivelul statelor membre, ca ponderea cheltuielilor cu activitățile C&D&I în PIB să atingă o medie de 3%. În același timp, România s-a angajat să aloce 2% din PIB-ul național până la același an de referință, activităților inovative (cumulat sector privat și public). Cu o pondere de 0,22% din PIB-ul regional alocat cercetării prin comparație cu 0,47% media națională și 1,1% în București (2010), cu 28.559 lei/an/persoană angajată în C&D&I, pentru Regiunea Vest există riscul unei stagnări într-o zonă a economiei cu valoare adăugată redusă, situație pusă în evidență și de faptul că, în pofida unor investiții străine semnificative efectuate în regiune de către companii selecte din domenii aparent cu valoare adăugată înaltă ca de exemplu componente auto și echipamente electronice, salariul mediu net se menține la o valoare redusă, apropiată de media națională.

Un alt risc potențial care poate limita capacitatea Regiunii Vest de a se dezvolta în mod durabil pe termen mediu și lung, îl reprezintă adâncirea disparităților intra-regionale atât în termeni de dezvoltare economică (raportul dintre PIB maxim și minim în interiorul regiunii) cât și socială (raportul dintre salariul net maxim și minim în interiorul regiunii precum și o rată a infraționalității semnificativ mai ridicată în județul Hunedoara comparativ cu media regiunii). În ambele cazuri, tendințele indică adâncirea disparităților și nu diminuarea ecartului de dezvoltare economică și socială între județele componente ale regiunii.

De altfel, în decurs de 10 ani, cu titlu de exemplu, județul Hunedoara a pierdut peste 12,34% din populație², în principal prin emigrație datorită situației economice precare și, foarte important, absenței unei viziuni de dezvoltare realiste, pe termen lung, ca alternativă la activitățile miniere susținute artificial în funcțiune, prin alocații indirecte de la bugetul public. Mai mult, reglementările europene prevăd sistarea ajutorului de stat acordat exploatărilor miniere de ulei începând cu anul 2019. Situația existentă și perpetuată de mai bine de un deceniu în județul Hunedoara – restructurarea fără o finalitate concretă a activităților miniere subvenționate, necesită o analiză detaliată și planuri integrate de dezvoltare care să constituie o alternativă viabilă la activitățile miniere.

Totodată, se impune o evaluare mai atentă a peisajului economic al regiunii care, la o primă vedere se bazează preponderent pe două tipuri de companii, o primă categorie fiind reprezentată de filialele unor companii multinaționale în care deciziile se iau în conformitate cu propriile interese și cu cele ale țărilor în care se află sediile lor principale și cea de a doua categorie formată din societăți comerciale cu capital majoritar de stat de interes național (Complexul Energetic Hunedoara), regional sau județean (companii de utilități) aflate în dificultăți financiare. În aceste condiții, este importantă evaluarea comparativă a unor alternative de dezvoltare economică durabilă pentru regiune în perspectiva anilor 2020.

Un alt element de risc major pentru viitorul durabil al regiunii este reprezentat de rata crescută a abandonului școlar care, chiar dacă se încadrează în media națională, se află cu mult sub ținta asumată de guvern pentru anul 2020 (17% versus 10%). Mai mult, o analiză detaliată a nivelului de educație a populației Regiunii Vest relevă faptul că, peste 20% din locuitorii cu vârste

² Sursă: Raport ARPM 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

cuprinse între 25 - 64 ani au doar studii elementare și numai 14,3% sunt absolvenți de învățământ universitar, departe de ținta asumată de Guvern pentru anul 2020 respectiv de 26,7% și de nivelul de 40% stabilit pentru media UE iar evoluția indicatorilor nu reflectă un trend semnificativ pozitiv. Această situație necesită o analiză aprofundată și un plan de acțiune ancorat în realitățile regiunii mai ales în mediul rural unde posibilitățile de realizare personală sunt în prezent limitate la activități agricole primare.

Mai mult, competențele limitate ale forței de muncă se reflectă printr-o rată de ocupare ridicată în agricultură de 24,53% cu o contribuție la PIB-ul regional de numai 7%. Această situație impune măsuri remediale pe termen mediu care pot fi realizate prin susținerea implementării de proiecte de mică industrie în mediul rural cum ar fi, cu titlu de exemplu, producția de peleți din biomasă pentru încălzirea locuințelor, unități de industrializare a legumelor și fructelor produse pe plan local, ateliere de prelucrare a lemnului și producția de mic mobilier, cu angajarea de forță de muncă din localitățile rurale în care se implementează proiectele.

Un alt factor de risc îl reprezintă sărăcia care privează persoanele defavorizate, în special în mediul rural, de un standard minim de trai civilizată mai ales cu privire la dotarea cu utilități și asigurarea încălzirii locuințelor. La nivelul Regiunii Vest, ca de fapt al întregii țări, o măsură a absenței unor condiții elementare de trai este reprezentată de indicatorul mortalității infantile care prezintă valori suficient de ridicate cât să constituie un semnal de alarmă și pentru Regiunea Vest. Această situație nu se va îmbunătăți substanțial pe termen scurt și mediu fără intervenții clar direcționate pentru adresarea cauzelor și atenuarea efectelor acestui fenomen. Evoluția indicatorului menționat arată o tendință foarte lentă de îmbunătățire existând șanse reduse de rezolvare pe cale naturală.

În ceea ce privește consumul de energie în Regiunea Vest, la data elaborării prezentului raport (octombrie 2012) nu au fost disponibile date referitoare la consumul energetic în sectoarele economiei regionale. De altfel, ca observație generală, indicatorii cu privire la energie, consum de resurse, eficiență energetică, emisii de gaze cu efecte de seră, sunt calculați și raportați de INS la Eurostat numai agregați la nivel național. Evoluția acestor indicatori și, se poate presupune că și Regiunea Vest urmează media națională, este mixtă, cu emisiile GES diminuate substanțial nu neapărat datorită unor investiții în rețehnologizare cât mai ales crizei economice și reducerii activității unor întreprinderi ca urmare a limitărilor de emisii impuse de reglementările comunitare la nivel de agent economic și nu numai cumulat pentru fiecare Stat Membru. Un exemplu reprezentativ în acest sens pentru Regiunea Vest îl constituie Electrocentrale Deva, careia i-a fost alocat un număr limitat de ore de funcționare până în 2018 când expiră perioada de tranziție obținută odată cu integrarea României în UE în scopul conformării cu legislația comunitară privind instalațiile mari de ardere.

Cu privire la intensitatea energetică, conservarea resurselor și consumul de materiale, România se găsește pe unul din ultimele locuri în UE ceea ce implică necesitatea ca toate regiunile să

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

includă în strategiile proprii de dezvoltare, proiecte menite să conducă la îmbunătățirea indicatorilor cu privire la eficiența energetică și valorificarea surselor alternative.

Tot în categoria conservării resurselor, menționăm și nivelul extrem de scăzut al reciclării deșeurilor atât la hârtie, carton, ambalaje PET și deșeuri polietilenă cât și în ceea ce privește valorificarea deșeurilor menajere biodegradabile sub formă de biogaz sau/și îngrășământ. Pentru o dezvoltare regională durabilă, îndeplinirea țintelor asumate aferente reciclării deșeurilor, poate reprezenta un portofoliu important de proiecte către care să fie orientată finanțarea din fonduri europene ținând cont și de faptul că, atingerea unui grad de reciclare de 50% reprezintă un obiectiv european.

Analiza comparativă a priorităților de alocare a fondurilor de dezvoltare regională pentru viitoarea perioadă de programare și a indicatorilor incluși în indexul dezvoltării durabile din Regiunea Vest a condus la elaborarea unei liste de proiecte prioritare în domenii precum valorificarea resurselor regenerabile de energie, stimularea inovațiilor și activităților C&D&I din întreprinderi, creșterea eficienței energetice prin investiții în rețehnologizare, în paralel cu crearea unui sistem de stimulente prin care populația de pe toate palierele de vârstă să fie încurajată să revină la școală sau să continue studiile prin participarea la cursuri de calificare/recalificare, în special în zonele rurale. Grila cu idei de proiecte pe diferitele componente ale dezvoltării durabile se găsește la Capitolul 10.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

3. CADRUL GENERAL PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ LA NIVEL GLOBAL ȘI LA NIVELUL UE

Problematica concilierii creșterii economice, coeziunii sociale și conservării resurselor naturale a fost abordată pentru prima dată în spațiul public, la începutul anilor '70, în raportul intitulat *Limitele creșterii*, publicat de Clubul de la Roma³, în care se susținea teza capacității limitate a Terrei de satisfacere a cererii mereu mai mari de resurse naturale a sistemului socio-economic și de atenuare a efectelor distructive determinate de utilizarea intensivă a acestor resurse. În același timp raportul evidențiază faptul că, țările considerate la vremea respectivă sărace, urmau să exercite, prin procesul lor de dezvoltare, o presiune puternică în sensul accelerării degradării mediului înconjurător.

În acest context, a avut loc la Stockholm, în 1972, sub egida Națiunilor Unite, prima reuniune internațională pe agenda căreia a fost inclus și conceptul dezvoltării durabile. Cu această ocazie, atât statele dezvoltate cât și cele în curs de dezvoltare au adoptat *Declarația finală asupra mediului*, prin care era evidențiată legătura strânsă dintre calitatea vieții și calitatea mediului. În perioada respectivă, națiunile dezvoltate erau cele preocupate de impactul industrializării asupra degradării mediului înconjurător, în timp ce statele în curs de dezvoltare erau interesate de atingerea unui nivel economic rezonabil și de combatere a sărăciei, considerând problematica mediului înconjurător de interes secundar, argumentând și că responsabilitatea degradării mediului nu le aparține.

În același an, în cadrul Summit-ului european de la Paris la care au participat șefii de stat și de guvern ai statelor membre, s-a evidențiat pentru prima dată necesitatea acordării unei atenții speciale protecției mediului în contextul expansiunii economice și a îmbunătățirii standardelor de viață.

Următorul moment cheie privind dezbaterile internaționale asupra dezvoltării durabile a fost reprezentat de înființarea, în 1983, a Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare sub președinția doamnei Gro Harlem Brundtland, prim ministru al Norvegiei și cunoscută de atunci sub denumirea de *Comisia Brundtland*. Aceasta a fost înființată ca un organism independent de ONU, misiunea sa fiind de a elabora o strategie de dezvoltare durabilă la nivel global care să țină cont de impactul negativ al stilului de viață modern asupra mediului.

Doi ani mai târziu, în 1985, este adus în atenția publică, studiul efectuat de doi cercetători britanici care evidențiau reducerea stratului de ozon deasupra Antarcticii, sub limitele considerate normale și, în același an, are loc catastrofa de la Cernobîl. Această înlănțuire de evenimente cu consecințe negative majore asupra mediului și sănătății locuitorilor Terrei a

³ Organizație non profit, fondată în 1968, ca asociație independent formată din personalități ale vieții publice, sociale și științifice, lideri în domeniile lor de activitate, interesați să dezbată și să supună atenției publice concepte legate de viitorul umanității.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

condus la intensificarea negocierilor în vederea reglementării utilizării energiei nucleare și reducerea consumului de substanțe dăunătoare pentru stratul de ozon. În anul 1987, Comisia Brundtland a publicat raportul intitulat *Viitorul nostru comun*, în cadrul căruia s-a definit dezvoltarea durabilă prin binecunoscuta sintagmă „*dezvoltarea care satisface nevoile prezentului, fără a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi*”.

Raportul a oferit o analiză a situației la momentul respectiv, unele remedii generale și recomandări pentru viitor. O sinteză a recomandărilor se referă la dezvoltarea durabilă ca incluzând trei aspecte – economic, social, mediu – care trebuie avute în vedere în egală măsură în formularea politicilor și implementarea strategiilor de dezvoltare. În practică, guvernele urmăresc preponderent dezvoltarea economică și protecția socială, lăsând mediul în plan secundar. Prin introducerea conceptului de dezvoltare durabilă în politicile promovate de fiecare națiune, aspectele referitoare la protecția mediului și conservarea resurselor au fost reconsiderate acordându-li-se același nivel de prioritate ca pilonilor economic și social.

În 1987, Uniunea Europeană a introdus prin Actul Unic European⁴, pentru prima dată, elemente de politică de mediu în cadrul tratatului de constituire a Comunității Europene. Ulterior, în 1993, Tratatul de la Maastricht, prin care s-au pus bazele Uniunii Europene lărgite și a monedei unice, a conferit protecției mediului un statut complet în cadrul politicilor europene.

Raportul Comisiei Brundtland – document programatic pentru dezvoltarea durabilă a devenit bază de discuții la nivel internațional între guverne, companii multinaționale și ONG-uri, cele trei summit-uri globale dedicate dezvoltării durabile și denumite simbolic *Summitul Pământului* organizate în 1992, 2002 și 2012, reprezentând unul dintre rezultatele activităților derulate de această comisie.

Primul summit, denumit și Conferința Mondială pentru Mediu și Dezvoltare Durabilă, a avut loc la Rio de Janeiro în 1992. În cadrul acestuia, s-au definit programe concrete reunite într-o inițiativă numită Agenda 21 cu privire, în principal, la: combaterea sărăciei, modificarea modelelor de consum, includerea costurilor de mediu în deciziile strategice, protejarea resurselor de apă, întărirea rolului comunităților locale, al fermierilor, al dezvoltării tehnologice. Agenda 21 a fost votată de toate cele 178 de state participante la summit care s-au angajat să o disemineze la nivel național și local.

În decembrie 1997, urmare a negocierilor purtate la nivel internațional privind modalitățile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră⁵ (GES), a fost adoptat Protocolul de la Kyoto. Potrivit prevederilor incluse în documentul menționat, țărilor industrializate le-a revenit obligația reducerii GES cu o cotă de 5,2% în perioada 2008-2012, referință fiind considerat anul

⁴ Actul Unic European (AUE) a reprezentat prima revizuire importantă a Tratatului de la Roma care a marcat în 1957 înființarea Comunității Economice Europene. Prin intermediul AUE, au fost acordate puteri sporite CEE în special în domeniul cercetării și dezvoltării, mediului și politicii externe comune.

⁵ GES sunt considerate responsabile pentru distrugerea stratului de ozon vital pentru existența vieții pe pământ.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

1990. Condiția de intrare în vigoare a Protocolului de la Kyoto a fost ratificarea acestuia de statele responsabile de peste 55% din emisiile GES globale. Această condiție a fost îndeplinită în 2005, an în care Protocolul de la Kyoto a intrat în vigoare⁶. Având în vedere că angajamentele asumate de statele semnatare expiră la finalul anului 2012, sunt necesare noi negocieri pentru a stabili un cadru de continuare a acestui program de reducere a GES la nivel global.

Începând cu anul 1992, dezvoltarea durabilă (incluzând cele trei aspecte economic, social și mediu) a devenit un obiectiv politic al Uniunii Europene, fiind integrată în prevederile Tratatului de la Maastricht⁷. În cadrul acestuia s-a inclus obiectivul promovării dezvoltării durabile a Europei, întemeiată pe o creștere economică echilibrată, pe un progres social și pe un nivel înalt de protecție și îmbunătățire a calității mediului.

În anul 2000, șefii statelor membre ale Uniunii Europene s-au angajat în cadrul Consiliului European organizat la Lisabona să creeze, până în anul 2010, *"cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume"*. În decurs de zece ani, Uniunea Europeană urma să devină, potrivit strategiei adoptate, un spațiu al inovației ca motor al schimbării, o economie a cunoașterii, în deplină armonie socială și de mediu.

La nivel global, următorul moment esențial în dezvoltarea conceptului a fost reprezentat de Summitul Mileniului organizat în anul 2000, sub egida ONU, când au fost adoptate *Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului* (ODM) pe care toate cele 193 de state membre ale ONU și cele 23 de organizații internaționale prezente la summit au agreeat să le atingă până în anul 2015 după cum urmează: i) reducerea sărăciei severe, ii) accesul universal la ciclul primar de învățământ, iii) promovarea egalității între sexe și afirmarea femeilor, iv) reducerea mortalității la copii, v) îmbunătățirea sănătății materne, vi) combaterea HIV/SIDA și a tuberculozei, vii) asigurarea durabilității mediului, viii) crearea unui parteneriat global pentru dezvoltare.

În cadrul Summit-ului UE ținut la Gothenburg în iunie 2001, liderii statelor membre au lansat prima strategie europeană de dezvoltare durabilă pe baza propunerilor formulate de Comisia Europeană. Acest document a inclus atât obiective cât și propuneri de politici menite să faciliteze îndeplinirea Țintelor asumate introducând obligativitatea realizării unei evaluări de impact ex ante pentru fiecare inițiativă politică propusă spre adoptare la nivelul UE. Declarația Gothenburg a stat la baza politicilor UE în domeniul dezvoltării durabile acestea incluzând și angajamentele afirmate la Summit-ul global din 2002 precum și Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului agreeate în 2000 ca și promisiunea de a mări asistența acordată Țărilor în curs de dezvoltare și nevoilor acestora în comerțul internațional.

⁶ SUA este singura țară care nu a semnat Protocolul de la Kyoto iar Canada s-a retras în decembrie 2011.

⁷ Tratatul de la Maastricht semnat în 1992 reprezintă actul constitutiv al Uniunii Europene și crearea monedei unice Euro.

În anul 2002, un al doilea Summit al Pământului a avut loc în Johannesburg, Africa de Sud. În cadrul lui statele participante și-au reafirmat angajamentul față de obiectivele Agendei 21, considerând ca prioritate eliminarea sărăciei, modificarea obiceiurilor de consum, eliminarea produselor dăunătoare mediului și protejarea resurselor naturale. Totuși, în timpul summit-ului nu s-au stabilit măsuri concrete, și nici termene de finalizare cu excepția reducerii la jumătate, până în anul 2015, a numărului de persoane care nu au acces la apă potabilă și nu dispun de instalații sanitare. S-a insistat de asemenea asupra diminuării consumului energetic și înregistrării de "reduceri semnificative" a numărului de specii de animale și plante în pericol de dispariție.

În 2005, Comisia Europeană a demarat un proces de revizuire a Strategiei de Dezvoltare Durabilă finalizat prin adoptarea, în 2006, a Strategiei de Dezvoltare Durabilă pentru o Uniune Europeană extinsă la orizontul anilor 2020. Un an mai târziu, acestei strategii i s-au adăugat protocoale adiționale privind schimbările climatice și măsuri de contracarare a încălzirii globale. Pentru măsurarea progreselor realizate în implementarea Strategiei 2020, s-au stabilit la nivelul UE ținte cantitative în câteva domenii cheie: forță de muncă, cercetare și dezvoltare, schimbări climatice și energie, educație, combaterea sărăciei și excluziunii sociale. Gradul de îndeplinire a obiectivelor asumate se monitorizează prin intermediul unui set unic de indicatori cheie de dezvoltare durabilă, la nivelul fiecărui stat membru, valorile acestora și seriile de timp fiind disponibile pe site-ul Eurostat.

Obiectivele Europa 2020

Indicator	Obiectiv 2020	Indicator	Obiectiv 2020
Rata de ocupare a forței de muncă	75%	Creșterea eficienței utilizării resurselor de energie (2005 = 100%)	80%
Cheltuieli C&D&I, % PIB	3%	Reducerea abandonului școlar din total populație sub 24 ani	<10%
Nivel emisii GES (1990 = 100%)	80%	Creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare din total populație sub 35 ani	>40%
Consumul final de energie din surse regenerabile	20%	Reducerea populației cu risc de excluziune socială	20 milioane

Cel de-al treilea Summit al Pământului a avut loc în iunie 2012, la Rio de Janeiro. În cadrul lui s-a decis lansarea unui proces prin care să se urmărească Obiectivele Dezvoltării Globale, și care să continue inițiativele lansate odată cu adoptarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului după termenul limită stabilit pentru anul 2015. S-au mai adoptat liniile directe pentru o economie verde, alături de o structură de programe desfășurate pe o perioadă de 10 ani care acoperă consumul și modalități sustenabile de producție.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

4. TEMELE MAJORE ALE DEZVOLTĂRII DURABILE LA NIVEL NAȚIONAL ȘI INDICATORII AFERENȚI

Începând cu anul 2008, odată cu formularea și adoptarea prin hotărâre a Guvernului, a Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă prin încorporarea atât a obiectivelor UE în acest domeniu cât și a celor derivate din specificul național, în special în ceea ce privește recuperarea deficitului istoric de dezvoltare economică, conceptul de dezvoltare durabilă a început să devină o componentă fundamentală a politicilor naționale din domeniile economic, social și de mediu promovate de Guvern și Parlament.

Temele majore ale dezvoltării durabile la nivel național adresează pe de o parte obiectivele strategice ale UE stabilite prin agenda Europa 2020 și, de pe altă parte, problemele specifice situației din România precum decalajul istoric de dezvoltare economică în raport cu vestul Europei, adâncirea disparităților dintre estul și vestul țării, productivitatea scăzută a resurselor și absența infrastructurii de bază mai ales în mediul rural. În cadrul SNDD, acestea au fost grupate în șase categorii principale după cum urmează:

- ✓ Asigurarea sustenabilității pe termen lung a consumurilor energetice și materiale bazată pe evaluarea realistă a capacității de suport a capitalului natural.
- ✓ Modernizarea treptată a macrostructurii economiei pentru a corespunde cerințelor sociale și de mediu.
- ✓ Creșterea productivității muncii și îmbunătățirea ratei de ocupare.
- ✓ Îmbunătățirea managementului micro- și macro-economic.
- ✓ Politica de investiții și diversificarea surselor de finanțare.
- ✓ Menținerea echilibrelor macroeconomice.

Tematicile menționate vizează în principal asigurarea stabilității macroeconomice, creșterea eficienței consumului de resurse naturale și de energie, îmbunătățirea politicii fiscale, atragerea și utilizarea eficientă a fondurilor europene nerambursabile, continuarea reformelor structurale, îmbunătățirea calității și infrastructurii serviciilor de sănătate, educație, formare profesională, cercetare și dezvoltare; asigurarea sustenabilității finanțelor publice; reforma administrației publice și îmbunătățirea mediului de afaceri.

Măsurarea gradului de îndeplinire a obiectivelor stabilite prin SNDD la nivel național se realizează de către INS prin intermediul unui set de 103 indicatori corespunzători celor 13 categorii de obiective stabilite prin SNDD la nivel european și național necesare a fi îndeplinite la orizontul anilor 2030 pentru asigurarea unei dezvoltări durabile în România în calitate de stat membru al UE.

Temele majore identificate prin SNDD se referă la următoarele domenii:

1. Transformări structurale și echilibre macroeconomice
2. Schimbări climatice și energie curată

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

3. Transport durabil
4. Producție și consum durabile
5. Conservarea și gestionarea resurselor naturale
6. Sănătate publică
7. Incluziune socială, demografie și migrație
8. Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile
9. Educație și formare profesională
10. Cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, inovare
11. Creșterea productivității muncii și îmbunătățirea ratei de ocupare
12. Politica de investiții și diversificarea surselor de finanțare
13. Capacitatea administrativă și calitatea serviciilor publice

Primul termen de raportare asupra implementării SNDD a fost luna iunie 2011, rolul de coordonator conceptual și metodologic cu privire la reflectarea progresului implementării SNDD în conturile naționale și compatibilizarea sistemului de indicatori aferenți cu cerințele de raportare naționale și comunitare fiindu-i atribuit INS. Acestei instituții îi revine și obligația de a afișa pe site-ul propriu o secțiune specială dedicată indicatorilor de dezvoltare durabilă identificați la nivel național și regional potrivit obiectivelor incluse în SNDD.

Prin SNDD s-au statuat și țintele strategice pe termen scurt, mediu și lung pentru dezvoltarea durabilă a societății românești:

- Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE.
- Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.
- Orizont 2030: Aproximarea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Ipoteza fundamentală pe care s-au bazat proiecțiile de dezvoltare incluse în SNDD a fost o rată medie anuală de creștere a produsului intern brut de 5,6% - 5,8% în perioada 2008 – 2013, de 4,8-5% în perioada 2014 – 2020 și de 3,8% - 4,2% în perspectiva anilor 2021 – 2030.

Potrivit SNDD, produsul intern brut pe locuitor (PIB/loc) la puterea de cumpărare standard, indicatorul sintetic de evaluarea a convergenței reale – urma să depășească în anul 2013 jumătate din media UE la momentul respectiv iar la orizontul anilor 2020 să se apropie de nivelul de 80%, ținta pentru anul 2030 fiind stabilită la media UE. Un argument în favoarea abordării optimiste de la acel moment vis-a-vis de evoluția PIB, l-a constituit statistica ratei medii anuale de creștere PIB cu peste 6% în perioada 2001 – 2007 față de un ritm sub 2% în UE-25, fără o analiză detaliată a componentelor și sustenabilității pe termen mediu și lung având în vedere valoarea adăugată redusă a activităților productive din economia națională, de nivelul limitat al activităților C&D&I din România, de rata reală de ocupare deosebit de scăzută și de un

abandon școlar record, coroborat cu o rată scăzută a educației terțiare în populația adultă aptă de muncă.

Criza economică declanșată în 2008 a pus punct unei perioade neîntrerupte de creștere economică de 9 ani, intervalul 2009 – 2011 fiind caracterizat de o reducere substanțială a activității în majoritatea sectoarelor economiei naționale, cu precădere în construcții, metalurgie, chimie, comerț. În perioada menționată, PIB-ul României a stagnat în jurul valorii de 46,5 – 46,8% din media UE în condițiile în care PIB/loc al UE a scăzut cu 2% în intervalul de timp considerat. Această situație de fapt pune sub semnul întrebării atingerea de către România a obiectivelor strategice asumate prin SNDD fără schimbări fundamentale ale politicilor economice și sociale menite să stimuleze antreprenoriatul, activitățile C&D&I, ocuparea, educația, factori considerați unanim, fundamentali pentru construcția unei societăți durabile.

Mai mult, unul din obiectivele majore ale SNDD pentru anul 2013 și anume “Atingerea mediei UE la indicatorii de bază ce descriu structura și performanța sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare” pare compromis în totalitate dacă luăm în considerație cheltuielile din surse publice și private efectuate în România în sfera C&D&I de numai 0,48% din PIB în anul 2011 (în creștere cu doar 0,1% față de 2010) în timp ce prin SNDD se anticipa pentru 2013 că “Efortul combinat de finanțare din surse publice și private pentru activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare se prevede să ajungă la 2,3% din PIB la orizont 2013 (2,5% în 2015), apropiindu-se astfel de realizarea obiectivului UE (3% în 2020)”

Pe de altă parte, există și efecte pozitive ale crizei manifestate în ultimii patru ani, reducerea activităților economice a condus la slăbirea presiunii asupra factorilor de mediu în special în domeniul emisiilor GES a căror valoare curentă se încadrează deja în parametri stabiliți la nivel european pentru anul 2020. Reindustrializarea României și relansarea economică se vor face respectând preceptele dezvoltării durabile încorporate în legislația europeană și națională, urmărindu-se convergența cu posibilitățile de suport ale capitalului natural.

O primă reconsiderare a unora din obiectivele asumate prin SNDD s-a făcut, în special în ceea ce privește termenele de realizare, după declanșarea crizei economico-financiare, prin adoptarea de către Guvern și aprobarea de către CE a Programului Național de Reformă 2011 – 2013 care a inclus și noile valori pentru indicatorii monitorizați la nivelul UE în perspectiva anului 2020 – Europa 2020.

Astfel, România s-a angajat la realizarea unor obiective mai puțin ambițioase comparativ cu media UE, cu privire la rata de ocupare a forței de muncă 70% versus 75%, cheltuielile de cercetare ca procent din PIB 2% versus 3%, reducerea abandonului școlar 11,3% versus 10%, ponderea absolvenților cu studii superioare 20,4% versus 40%.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Indicator	Obiective 2020 UE	Obiective 2020 România	Valoare curentă România⁸
Rata de ocupare a forței de muncă	75%	70%	59,3% ⁹
Cheltuieli C&D&I, % PIB	3%	2%	0,47%
Nivel emisii GES față de 1990	80%	79%	52%
Consumul final de energie din surse regenerabile	20%	24%	23,4%
Creșterea eficienței utilizării resurselor de energie (2005 = 100%)	80%	80%	92,1%
Reducerea abandonului școlar din total populație sub 24 ani	10%	11,3%	17,5%
Creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare din total populație sub 35 ani	40%	26,7%	20,4%
Reducerea populației cu risc de excluziune socială	20 milioane	560.000	8.630.000 ¹⁰

⁸ Sursă - Eurostat⁹ 31 decembrie 2010, calculate din datele disponibile pe site-ul ANOFM¹⁰ Număr efectiv de persoane considerate cu risc de excluziune socială conform metodologiei Eurostat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

5. MĂSURILE DE CONFORMITATE CU OBIECTIVELE DEZVOLTĂRII DURABILE ADOPTATE DE ROMÂNIA ÎN PROCESUL DE POST-ADERARE

Strategia europeană pentru dezvoltare durabilă stabilește obiective și acțiuni concrete pentru șapte sectoare considerate “provocări-cheie”:

- schimbări climatice și energie curată
- transport durabil
- consum și producție durabile
- conservarea și gestionarea resurselor naturale
- sănătate publică
- incluziune socială, demografie și migrație
- provocări globale legate de sărăcie și dezvoltare durabilă

Aceste obiective pot fi atinse numai prin includerea lor în diferite domenii de politică sectorială și prin punerea în aplicare a unor acte normative corespunzătoare. După cum se observă, patru dintre cele șapte domenii sunt în strânsă corelație cu politicile de mediu, iar conformarea la prevederile actelor normative europene pe domeniile respective reprezintă modalitatea principală de realizare a obiectivelor dezvoltării durabile.

România a ratificat Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC) prin Legea nr. 24/1994, angajându-se să acționeze pentru „stabilizarea concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să prevină perturbarea antropică periculoasă a sistemului climatic, nivel care trebuie realizat într-un interval de timp suficient, care să permită ecosistemelor să se adapteze în mod natural la schimbările climatice, astfel încât producția alimentară să nu fie amenințată, iar dezvoltarea economică să se poată desfășura într-o manieră durabilă”. Conform Protocolului de la Kyoto, România s-a angajat să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 8% în perioada 2008-2012, considerând nivelul de emisii din anul 1989 drept nivel de referință. Emisiile totale de gaze cu efect de seră (excluzând contribuția sectorului Folosința Terenurilor, Schimbarea Folosinței Terenurilor și Silvicultură) au scăzut în anul 2009 cu 53,77%, comparativ cu nivelul emisiilor din anul 1989 și se estimează că România își va îndeplini obligațiile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în perioada de angajament 2008 - 2012, fără a fi necesară adoptarea unor măsuri adiționale de reducere a emisiilor ¹¹.

În ceea ce privește politica în domeniul transporturilor, aceasta urmărește aplicarea principiilor Politicii Comunitare de Transport definite în Cartea Albă a transporturilor. În acest context, prioritățile pe termen mediu, stabilite prin documente de politici publice și angajamente instituționale (strategii sectoriale, planuri naționale de dezvoltare, programe de dezvoltare) sunt, în principal:

- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport.

¹¹ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- dezvoltarea și modernizarea mijloacelor și instalațiilor de transport în vederea îmbunătățirii calității serviciilor, siguranței circulației, securității, calității mediului și asigurarea interoperabilității sistemului de transport.
- întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel național și regional prin asigurarea legăturilor între orașe și creșterea gradului de accesibilitate a populației la transportul public, inclusiv în zonele cu densitate mică a populației și/sau nuclee dispersate.
- creșterea competitivității în sectorul transporturilor, liberalizarea pieței interne de transport.
- îmbunătățirea comportamentului transportului în relația cu mediul înconjurător, diminuarea impacturilor globale ale transporturilor (schimbările climatice) și reducerea degradării calității ambientale în mediul natural și urban.

Programul de stimulare a înnoirii Parcului auto național (programul “Rabla”), desfășurat anual începând cu anul 2009, are ca obiective atât diminuarea efectelor negative a poluării aerului asupra sănătății populației și a mediului, în aglomerările urbane, ca urmare a emisiilor de gaze de eșapament de la autoturisme, cu nivel de poluare foarte ridicat, cât și încadrarea emisiilor în valorile limită admise la nivel european pentru aerul ambiental.

Îmbunătățirea infrastructurii de transport rutier, măsurile de modernizare a transportului public, dar și programele de informare și conștientizare, toate sunt acțiuni menite să contribuie la dezvoltarea unui transport durabil, mai economic din punct de vedere energetic și cu emisii mai reduse de poluanți.

Unul dintre obiectivele principale ale SNDD este promovarea unor practici de consum și producție durabile. În acest scop, este necesară în primul rând analizarea modelului de producție și consum pe care s-a bazat evoluția economiei românești în ultima perioadă de timp, în scopul identificării soluțiilor pentru reducerea consumului de resurse materiale pe unitatea de valoare adăugată brută, implicit al decuplării dinamicii producției/consumului de cea a cantității de deșeuri generate. Obiectivele naționale, pe termen scurt, mediu și lung, propuse în strategie, sunt:

- Gestionarea eco-eficientă a consumului de resurse și valorificarea maximală a acestora prin promovarea unui model de consum și producție care să permită o creștere economică sustenabilă pe termen lung și apropierea treptată de nivelul mediu de performanță al țărilor UE.
- Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.
- Aproximarea de nivelul mediu realizat de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.
- Colectarea și valorificarea deșeurilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

6. PROVOCĂRI ȘI ASPECTE SPECIFICE ALE DEZVOLTĂRII DURABILE LA NIVEL REGIONAL ÎN ROMÂNIA

Dezvoltarea durabilă a început să devină, în România, o temă cunoscută la nivel local, la începutul anilor 2000, odată cu implementarea Agendei 21 (Agenda Locală pentru secolul XXI) cu sprijinul Programului ONU pentru Dezvoltare (PNUD), în 41 de localități din diverse județe prin implicarea activă a responsabililor și actorilor locali, inclusiv a societății civile.

În anul 2008, odată cu formularea și adoptarea prin hotărâre a Guvernului, a Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă prin încorporarea atât a obiectivelor UE în acest domeniu cât și a celor derivate din specificul național, în special în ceea ce privește recuperarea deficitului istoric de dezvoltare economică, conceptul de dezvoltare durabilă a început să devină o componentă fundamentală a politicilor din domeniile economic, social și mediu promovate de Guvern și Parlament.

Realitatea obiectivă arată că, în plus față de adoptarea, odată cu integrarea în UE, a modelului de dezvoltare durabilă a societății, România are de depășit anumite decalaje istorice față de țările avansate economic din Europa ceea ce implică ritmuri mai înalte de creștere a produsului intern brut și investiții importante în infrastructura de bază a țării (mediu, transport, educație). Din această perspectivă, fondurile europene reprezintă una din sursele principale de finanțare a proiectelor din aceste domenii care, la rândul lor, vor contribui, la crearea de noi locuri de muncă cu valoare adăugată mai înaltă contribuind astfel la construcția unei economii durabile în sensul noii paradigme de dezvoltare a societății europene.

Fiecare dintre cele opt regiuni de dezvoltare are propriile sale caracteristici geografice, economice și sociale. Aceasta înseamnă că politicile și măsurile stabilite la nivel național pentru realizarea obiectivelor dezvoltării durabile trebuie analizate în contextul particularităților regionale, în vederea găsirii soluțiilor optime de implementare.

În acest cadru general, obiectivele și măsurile planificate prin Programul Operațional Regional au menirea să completeze direcțiile de dezvoltare și investițiile stabilite la nivel național prin cele patru Programe Operaționale Sectoriale (Competitivitate, Transport, Mediu, Dezvoltarea Resurselor Umane), ținând cont tocmai de necesitatea unei dezvoltări economice și sociale durabile și echilibrată teritorial, a tuturor regiunilor României, potrivit nevoilor lor specifice.

SNDD a identificat pentru nivelul regional al dezvoltării durabile, un set de puncte slabe, confirmând constatările incluse în POR 2007 – 2013 adoptat în 2007 și care, la cinci ani de la integrarea României în UE au rămas încă nerezolvate chiar dacă, în această perioadă, în special prin POR, POS Mediu, POS-T și POS DRU s-a generat un portofoliu de proiecte care ar fi trebuit să conducă la atenuarea disparităților de dezvoltare în interiorul regiunilor și între acestea și Regiunea București – Ilfov.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Provocările cărora România trebuie să le facă față și să găsească soluții de atenuare a impactului lor negativ la nivel regional, potrivit SNDD și realității descrise de indicatorii de dezvoltare durabilă disponibili pe site-ul INS (ultima actualizare noiembrie 2011), sunt:

- Concentrarea creșterii economice, impulsionată de investițiile străine directe, în jurul Bucureștiului și creșterea disparităților dintre regiunea București-Ilfov și celelalte șapte regiuni.
- Declinul socio-economic al unui număr însemnat de centre urbane mari și diminuarea rolului lor în dezvoltarea arealelor adiacente și a regiunilor.
- Accentuarea dezechilibrelor demografice la nivel regional, degradarea structurii pe vârste și îmbătrânirea populației (spor negativ al populației, rată migratorie negativă).
- Pierderea funcțiilor urbane ale multor orașe mici și mijlocii, în special ale celor monoindustriale afectate de restructurare, frecvent asociată cu accentuarea problemelor sociale ca de exemplu creșterea infraționalității.
- Reaparitia dezechilibrului istoric de dezvoltare între jumătatea de est și cea de vest a țării.
- Accesibilitatea redusă a unor zone cu efecte negative asupra dezvoltării locale.
- Existența unor zone extinse cu deficit de forță de muncă datorită scăderii populației, migrației temporare masive, îmbătrânirii și gradului redus de ocupare.
- Slaba competitivitate a multor afaceri, nivelul scăzut al productivității muncii, lipsa investițiilor de capital și a capacității manageriale, gradul scăzut de utilizare a tehnologiilor moderne, nivelul redus al cheltuielilor C&D&I în PIB, în special din partea sectorului privat și slaba legătură a acestuia cu mediul universitar.
- Calitatea scăzută a infrastructurii publice, gradul redus de reciclare a deșeurilor, consumul excesiv de resurse pentru producerea unității de PIB.

În ceea ce privește aplicarea principiilor dezvoltării durabile la nivel regional, SNDD a identificat următoarele obiective cheie:

- Sprijinirea dezvoltării economice și sociale echilibrate teritorial și durabile a regiunilor României corespunzător nevoilor și resurselor lor specifice prin concentrarea asupra polilor urbani de creștere; îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și a mediului de afaceri pentru a face din regiunile României, în special cele rămase în urmă, locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi și a munci.
- Creșterea dinamismului economic al zonelor rurale din România în condițiile menținerii echilibrului social prin dezvoltarea durabilă a agriculturii, silviculturii și pescuitului, inclusiv a industriilor procesatoare aferente pentru satisfacerea optimă a nevoilor de hrană ale populației și pentru asigurarea conservării și îmbunătățirii resurselor naturale.

În acest scop, SNDD a prevăzut ca activități prioritare un set de acțiuni menite să conducă la creșterea substanțială a calității vieții în fiecare regiune prin reabilitarea infrastructurii urbane, îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv a serviciilor sociale, și dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și antreprenoriatului. Pentru a evita creșterea disparităților interne, s-au

identificat prin POR acele orașe care acționează ca poli regionali și/sau locali de creștere și iradiază dezvoltare în zonele adiacente, acordându-se prioritate poliilor de creștere localizați în regiunile și județele cu un nivel de dezvoltare mai scăzut în termeni de PIB pe locuitor și de rată a șomajului.

Un obiect major atât al SNDD cât și al PNDR a fost de reducere a decalajului de dezvoltare dintre Regiunea București – Ilfov și celelalte regiuni de dezvoltare ale României, prin:

- Îmbunătățirea accesibilității regiunilor prin modernizarea infrastructurii de transport regionale și locale.
- Consolidarea mediului de afaceri regional și local.
- Reabilitarea siturilor industriale poluate neutilizate și pregătirea lor pentru noi activități (brownfield) prin: curățarea și ecologizarea suprafețelor acestor situri; demolarea clădirilor inutilizabile și planarea terenului; reabilitarea și extinderea clădirilor apte pentru activități de producție sau prestări de servicii; operaționalizarea infrastructurii de utilități publice; cablarea și conectarea la rețelele Internet etc.
- Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor pentru revitalizarea zonelor nedezvoltate, cu precădere a orașelor mici și mijlocii, în vederea utilizării potențialului endogen al regiunilor (resurse naturale, materii prime, resurse umane) și promovării tehnologiilor moderne și inovării.
- Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului.
- Dezvoltarea competitivității sectoarelor agricol, forestier și de pescuit bazat pe cunoaștere și inițiativă privată.
- Reducerea populației ocupate în agricultură în corelare cu crearea de exploatații viabile.
- Reducerea gradului de fragmentare a suprafeței agricole și stimularea concentrării fermelor de mici dimensiuni.
- Menținerea calității și diversității spațiului rural și forestier, urmărind echilibrul între activitățile umane și conservarea resurselor naturale.

Măsurile concrete necesare a fi aplicate pentru realizarea cerințelor de protecție a mediului la nivel regional și implicit pentru asigurarea unei dezvoltări durabile, vor conduce, pe termen scurt și mediu, la o creștere semnificativă a costurilor suportate de populație. Investițiile realizate de industrie se vor regăsi în prețurile de cost ale produselor, iar buna funcționare a tuturor sistemelor care asigură nu doar protecția mediului ci și utilitățile publice (alimentare cu apă și canalizare, gestionarea deșeurilor, transportul urban, alimentarea cu energie electrică) este condiționată de puterea financiară a populației de a suporta aceste costuri. Tocmai de aceea, este necesar ca, la nivel regional, să fie promovate acele proiecte de dezvoltare care să asigure atât cerințele dezvoltării durabile, cât și creșterea veniturilor populației.

7. REGIUNEA VEST, PREZENTARE SOCIO - ECONOMICĂ ÎN CONTEXTUL OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ STABILITE PE PLAN NAȚIONAL

7.1 Geografie

Regiunea de Dezvoltare Vest este situată în extremitatea vestică a României fiind delimitată de granița cu Serbia în partea de sud-vest, granița cu Ungaria în partea de vest și limitele județelor Arad, Hunedoara și Caraș-Severin în nord, est respectiv sud-est.

Suprafața regiunii însumează 32.034 km² reprezentând 13.42% din suprafața totală a țării, ocupând, din acest punct de vedere, locul șase la nivel național, cea mai întinsă fiind Regiunea Nord-Est cu 36.850 km² iar cea mai restrânsă București-Ilfov cu 1.821 km².

În Regiunea Vest sunt incluse 4 județe, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș, fiecare dintre acestea deținând suprafețe aproximativ egale ca procente din suprafața României¹².

Relieful regiunii este foarte variat fiind alcătuit atât din zone de câmpie și dealuri cât și din zone muntoase. Altitudinile cresc progresiv dinspre vest și nord-vest către sud-est, de la un minim de 80 metri altitudine în Zerind, județul Arad, la 2.519 metri în munții Parâng, vârful Parângul Mare, județul Hunedoara. La nivel județean, Arad și Timiș dispun de zone întinse de câmpie favorabilă agriculturii. Județele Caraș-Severin și Hunedoara se caracterizează printr-un relief majoritar muntos acoperit de suprafețe forestiere în proporție de peste 40%¹³.

Din punct de vedere hidrografic, ca ape de suprafață, în Regiunea Vest se găsesc bazinele Mureșului, Crișului Alb, Crișului Negru, Begăi, Timișului, Carașului, Nerei, Cernei și Jiului. Toate cursurile de apă de pe teritoriul Regiunii Vest sunt afluențe ale fluviului Dunărea al cărui defileu străbate județul Caraș-Severin aproximativ jumătate din lungimea sa până la Porțile de Fier¹⁴. Alături de Dunăre, râuri precum Mureș, Crișul Alb, Crișul Negru, Bega, Timiș, Caraș și Nera au caracter transfrontalier.

Tot în categoria apelor de suprafață, în Regiunea Vest se găsesc numeroase lacuri naturale precum cele glaciare, fluviale, lacuri de tasare alimentate din apa freatică ș.a. O altă particularitate a Regiunii Vest o reprezintă existența apelor subterane cu debit bogat situate la

¹² Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

¹³ INS

¹⁴ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu în Județul Caraș-Severin, 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

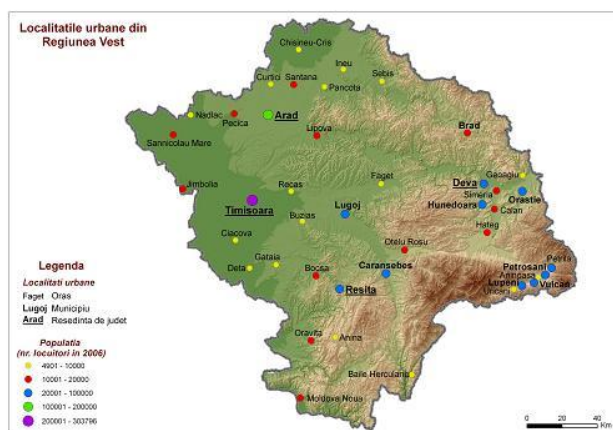

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

mică adâncime¹⁵ (peste 2/3 din Campia Aradului are ape subterane la mai puțin de 3 m adâncime).

Regimul climatic este determinat în principal de poziția geografică și de diversitatea formelor de relief, regiunea fiind sub incidența climatului temperat continental de tranziție, cu influențe sub-mediteraneene. Temperatura medie multianuală oscilează între 10 și 12 grade C, cu valori mai ridicate în Câmpia de Vest și de-a lungul Dunării. În sezonul de vară, temperatura medie la câmpie oscilează între 21 și 23 grade C iar la munte se ridică până la valori sub 18 grade C.

Pe timp de iarnă, în zonele de câmpie temperaturile oscilează între ± 1 grad C iar în zonele montane, temperaturile scad până la -5 grade C¹⁶. Regiunea Vest înregistrează precipitații în cantități relativ mari datorită influențelor oceanice vestice și submediteraneene. Astfel, în zona de câmpie, media multianuală a precipitațiilor depășește 600 mm, la contactul dintre câmpie și dealuri precipitațiile depășesc 700 mm iar în zonele de munte se înregistrează cantități ale precipitațiilor de 1.259 mm¹⁷. Cantitatea medie națională în 2011 a fost 500,4 mm, cu 22% sub norma climatologică de 641,54 mm¹⁸.

Geografic, Regiunea Vest se caracterizează printr-o poziționare favorabilă, învecinându-se cu regiuni mai dezvoltate economic precum cele din Ungaria și Serbia existând astfel și oportunități în sensul dezvoltării unor programe transfrontaliere comune pentru valorificarea zonelor cu potențial turistic în special cele din proximitatea fluviului Dunărea. Totodată așezarea geografică a atras și un volum ridicat de investiții străine orientate către export datorită proximității piețelor de desfacere și accesului mai rapid la infrastructura de transport rutier și feroviar mai dezvoltată a Ungariei.

Avantajul relativ conferit de geografia Regiunii Vest, prin vecinătatea cu Ungaria și Serbia, se va atenua pe măsură ce și celelalte regiuni de dezvoltare vor fi conectate la coridoarele europene de transport, facilitându-se astfel accesul lor la piețele de export.

¹⁵ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

¹⁶ SNDD, Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

¹⁷ Planul de Dezvoltare Regională 2007-2013

¹⁸ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

7.2 Transport

Regiunea Vest dispune de o rețea de căi de transport bine dezvoltată cu opt noduri de legătură cu țările vecine, însumând 10.381 km¹⁹.

Din totalul lungimii căii rutiere din regiune, în 2009, un procent de 18,3% era reprezentat de drumuri naționale și 81,77% de drumuri județene și comunale. Regiunea este traversată de două din cele trei coridoare pan-europene ce străbat România: coridorul IV Berlin/Nurnberg - Praga – Budapesta- Nădlac – Pecica – Arad – Timișoara – Lugoj – Caransebeș - Deva - Constanța - Istanbul - Salonic și coridorul VII Fluviul Dunărea.

În cadrul POS-T, se află în derulare construcția unor tronsoane ale autostrăzilor care formează cele două coridoare pan-europene ce străbat regiunea, situația stadiului lucrărilor respective fiind evidențiată în tabelul de mai jos.

Tronson de autostradă	Lungime aflată în circulație (km)	Lungime rămasă până la finalizare (km)	Stadiul execuției
Nădlac – Arad	-	38,9	În execuție
Arad – Timișoara ²⁰	44,6	-	Finalizat
Timișoara – Lugoj ²¹	9,5	26,5	Evaluare la CNADNR
Lugoj – Deva	-	99,5	În execuție
Deva - Orăștie ²²	9,5	23	Finalizat

Sursa: CNADNR, oct. 2012 și Ziarul Financiar

În ceea ce privește infrastructura feroviară, Regiunea Vest însumează 1.894 km de cale ferată aflată în exploatare, ocupând 17,6% din totalul național. Din lungimea căii ferate care străbate regiunea, 34,3% sunt căi ferate electrificate, valoare inferioară mediei naționale de 37,1%. La nivel internațional, Regiunea Vest are trei puncte de trecere transfrontalieră feroviară: Jimbolia, Moravița și Curtici.

Cu privire la transportul aerian, în fiecare dintre cele patru județe există câte un aeroport, dintre care două cu circulație internațională incluse în rețeaua transeuropeană de transport: aeroportul „Traian Vuia” din Timișoara și aeroportul „Aurel Vlaicu” din Arad²³.

¹⁹ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

²⁰ <http://130km.ro/a1.html>, accesat în octombrie 2012

²¹ idem

²² idem

UNIUNEA EUROPEANĂ

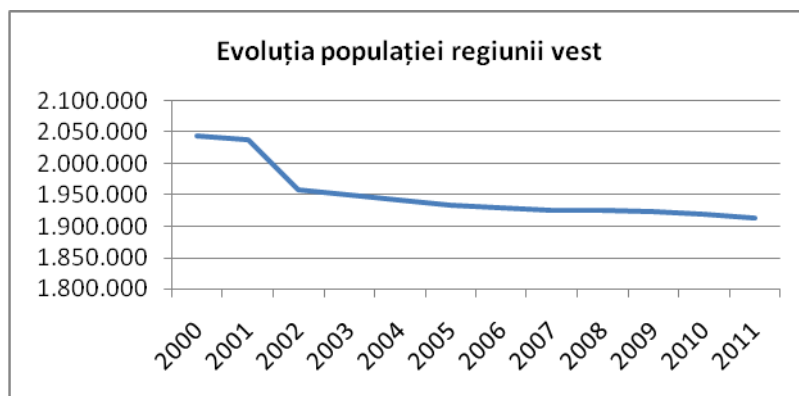

GUVERNUL ROMÂNIEI

7.3 Demografie

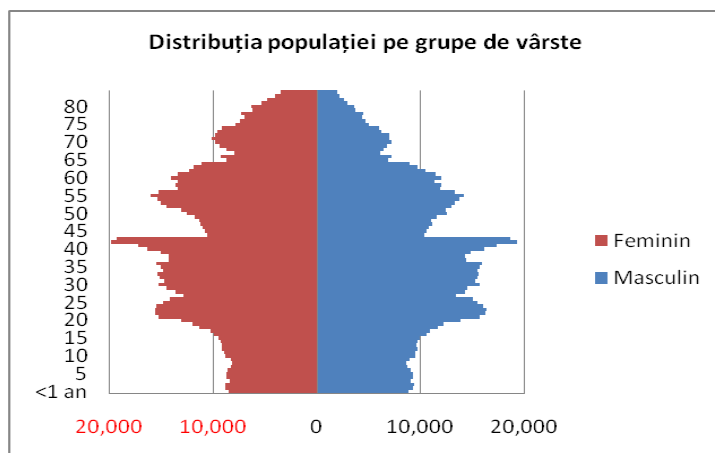
Populația Regiunii Vest a înregistrat în anul 2011 un număr de 1,9 mil locuitori, reprezentând 8,93% din totalul României. În ultimul deceniu, populația regiunii a avut o evoluție descendentă continuă, în 2011 situându-se la o valoare cu 6,39%²⁴ mai mică față de anul 2000.

La nivel intraregional, cea mai mare scădere a populației s-a înregistrat în județul Hunedoara cu o reducere de 12,34% față de anul 2000, urmat de Caraș-Severin cu 9,42%. Proportional cu scăderea populației, și densitatea locuitorilor²⁵ înregistrează aceeași tendință, de diminuare continuă.

În anul 2000, Regiunea Vest avea o densitate de 63,82 loc/km² ajungând ca în anul 2011 aceasta să fie de numai 59,74%. Spre comparație, în anul 2000, media țării a fost de 94,20% scăzând în ultimii 10 ani la o densitate de 89,83%.

Distribuția pe sexe a populației regiunii evidențiază o diferență negativă între populația de sex masculin și cea de sex feminin, în anul 2011, raportul fiind de 1,07²⁶ femei la un bărbat în timp ce media țării a fost de 1,05. Pe grupe de vârste, raportul este subunitar pentru populația de până în 40 de ani, după acest prag devenind supraunitar.

În ceea ce privește structura pe medii de rezidență²⁷, populația urbană deținea în 2011 o pondere de 62,75% din totalul populației, situându-se deasupra mediei naționale de 55%.

Sursa: INS

²³ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

²⁴ INS

²⁵ idem

²⁶ Calcule pe baza datelor furnizate de INS

²⁷ INS

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Cu privire la mișcarea naturală a populației, Regiunea Vest a înregistrat în mod constant valori negative ale sporului natural²⁸. Cele mai mici valori ale acestui indicator au fost înregistrate în județul Timiș, -1.190 persoane. Pe medii de rezidență, discrepanța între rural și urban a fost semnificativă cu un spor negativ mai pronunțat la sate. Spre exemplu în Timiș, în 2011, mediul urban a înregistrat un spor natural de -365 persoane iar mediul rural o valoare de -825.

Tot în cadrul mișcării naturale a populației, rata natalității²⁹ în Regiunea Vest a fost în 2010 de 9‰, valoare inferioară mediei naționale de 10‰. Rata mortalității a înregistrat valori în mare parte constante de-a lungul timpului, în 2010 s-a menținut la aceeași valoare ca în anul precedent, 13‰, cu o pondere mai ridicată față de media națională, 12‰.

Scăderea continuă a numărului de locuitori în județele regiunii a fost cauzată și de fenomenul migrației³⁰. În 2009, la nivelul întregii regiuni s-a înregistrat un sold migrator intern pozitiv în valoare de 2.353 persoane³¹. La nivel județean însă, județul Hunedoara a pierdut un număr de 1.203 locuitori. Pe medii de rezidență, în urma migrației, se constată o creștere a populației rurale în detrimentul celei urbane. Soldul migrator intern în mediul rural este de 4.520 în timp ce în urban este de -2.167 persoane. În ceea ce privește migrația internațională, la sfârșitul anului 2009, Regiunea Vest s-a confruntat cu un nivel al emigrației foarte ridicat, 13,09% din totalul național.

Evoluția demografică a Regiunii Vest, chiar dacă se înscrie în tendințele înregistrate la nivel național nu este de natură să ofere premisele susținerii unei dezvoltări durabile pe termen lung. Măsurile luate de guvern menite să contribuie la inversarea tendinței negative a sporului natural al populației, nu pot fi eficiente atât timp cât acestea nu sunt complementate de acțiuni derulate de autoritățile locale prin inițiative adaptate specificului fiecărei regiuni, cu atât mai mult cu cât, rata natalității în Regiunea Vest, chiar și în județul Timiș se găsește sub media națională, deși nivelul de trai din județ este superior mediei pe țară.

²⁸ INS

²⁹ idem

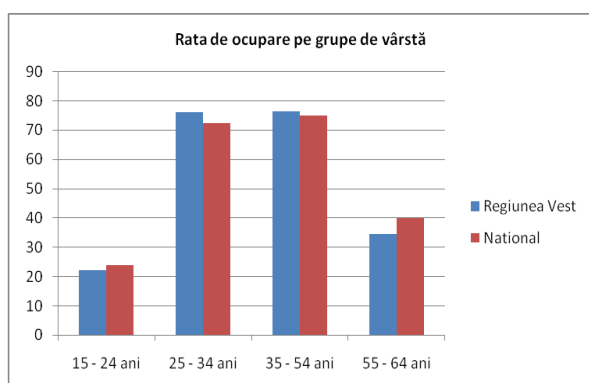
³⁰ INS, Anuarul statistic 2010

³¹ idem

7.4 Forță de muncă, Ocupare, Incluziune socială, Productivitatea muncii

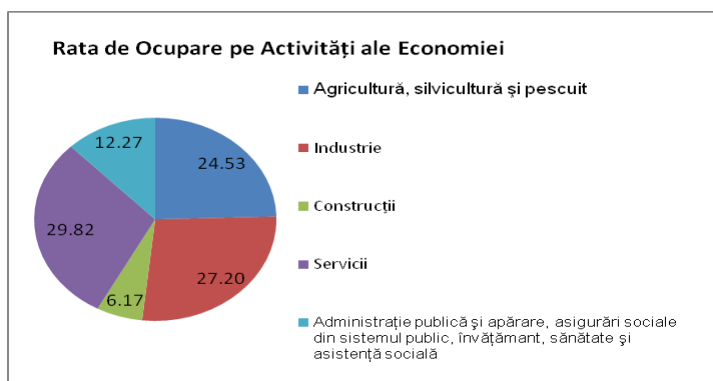
Rata de ocupare³² a Regiunii Vest se găsește aproximativ la același nivel cu cea națională 58,4%, versus 58,5%. Față de anul anterior, valoarea acestui indicator este în creștere în cazul regiunii (57,9% în 2010) dar în scădere pe țară (58,5% în 2010). Pe grupe de vârste, rata de ocupare relevă valori superioare mediei naționale pentru populația cu vârste între 23 și 54 de ani, în schimb, în cazul grupelor de vârste 15-24 și 55-64, valorile Regiunii Vest se situează sub media țării, o posibilă explicație fiind și numărul mare de persoane pensionate anticipat în cadrul procesului de restructurare a sectorului minier și a combinatelor metalurgice în principal din județele Hunedoara și Caraș-Severin.

Diferențiată pe sexe, în 2011³³, rata de ocupare a fost de 66,9% pentru populația masculină, mai ridicată decât media pe țară (65%), în timp ce, în cazul persoanelor de sex feminin, situația a fost inversă, rata de ocupare în regiune fiind de 50,1%, mai redusă decât la nivel național (52%). Pentru comparație, în Regiunea București-Ilfov rata de ocupare a populației masculine a fost în același an 71,6% și a celei feminine 58,5%.

O analiză a ponderii resurselor de muncă³⁴ în totalul populației regiunii arată că în 2010, procentul persoanelor cuprinse în intervalul 15-64 ani apte de muncă și a celor în afara vârstelor de muncă dar care muncesc, era de 66,44%, superior mediei naționale (65,45%) dar inferior mediei Regiunii București-Ilfov (68,39%). De menționat că, în anul 2011, în România, vârsta medie de pensionare era de 56,1 ani cu mult sub pragul de 64 ani utilizat pentru raportările Eurostat.

Distribuția pe principalele activități economice, în anul 2009, arată că pe primul loc cu 29,89% din totalul populației ocupate în regiune se află sectorul de servicii, urmat de industrie cu 27,20% și de agricultură, silvicultură și pescuit, cu 24,53%.

³² INS

³³ idem

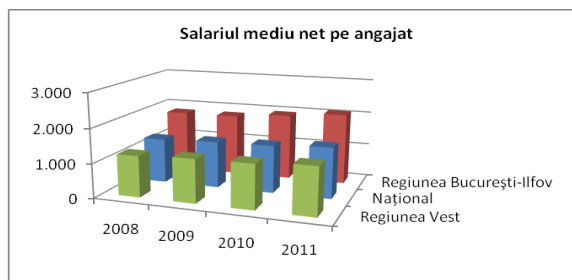
³⁴ idem

Conform definiției INS, o persoană este considerată ocupată dacă se încadrează în intervalul de vârste 15-64 ani și dacă prestează, într-o perioadă de o săptămână, activități economice producătoare de bunuri sau servicii, timp de o oră, în scopul obținerii de venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii.

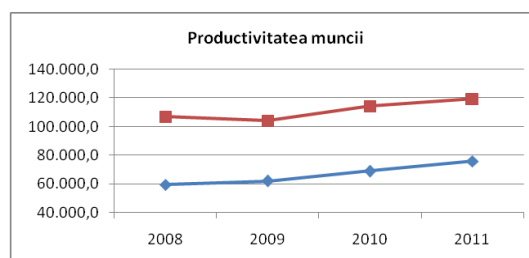
În cazul lucrătorilor în agricultură, o persoană este considerată ocupată dacă deține proprietatea producției agricole realizate și dacă îndeplinește una din următoarele două condiții: producția agricolă este destinată parțial sau integral vânzării și/sau schimbului în natură sau, dacă producția agricolă este destinată în totalitate consumului propriu atunci când acesta reprezintă o parte substanțială a consumului total al gospodăriei.

În ceea ce privește rata șomajului³⁵, aceasta a scăzut în 2011, cu aproape două procente față de anul anterior, (3,7% față de 5,9%) continuând să se mențină sub media națională (7,3%). La sfârșitul primului trimestru al anului 2012, rata șomajului în Regiunea Vest era de 5,5%³⁶ cu un nivel minim de 1,92%³⁷ în județul Timiș. Pe grupe de vârste, distribuția șomajului indică un procent ridicat de 20,3%, în cazul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani, totuși sub media națională de 23,7%.

Referitor la salariul mediu net pe angajat, în 2011, Regiunea Vest s-a situat pe locul al doilea cu 1.387 lei³⁸ după Regiunea București-Ilfov care a înregistrat 2.079 lei/angajat. Discrepanța salarială între cele două regiuni s-a menținut constantă în ultimii cinci ani fără tendințe de convergență. Diferențiat pe categorii ale activității economice, salariul mediu net lunar³⁹ a fost în 2011 de 1.091 lei/angajat în agricultură, 1.356 în industrie și construcții și 1.183 în servicii. La nivel intraregional, județul cu salariul mediu net pe angajat cel mai ridicat este Timiș cu 1.499 lei în timp ce valoarea cea mai scăzută se înregistrează în Caraș-Severin 1.109 lei/angajat.

În perioada 2008-2011, productivitatea muncii⁴⁰ a înregistrat un trend ascendent, pornind de la 55.259 lei/angajat până la 75.740 în 2011. Comparativ cu Regiunea București-Ilfov, valorile Regiunii Vest sunt semnificativ mai mici ceea ce reflectă angajarea preponderentă a forței de muncă în activități cu valoare adăugată relativ scăzută.

³⁵ idem

³⁶ INS

³⁷ ANOFM

³⁸ Comisia de prognoză

³⁹ INS, buletine statistice lunare

⁴⁰ Calcule pe baza datelor furnizate de INS

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.5 Economie (Industrie, Agricultură, Servicii, Comerț, Resurse naturale)

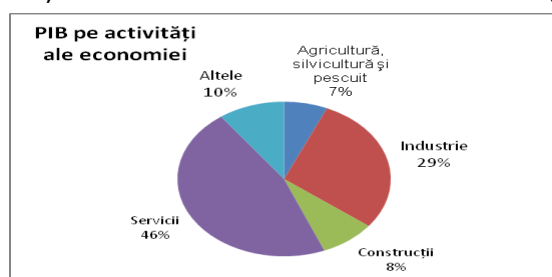
Din punct de vedere economic, Regiunea Vest se caracterizează prin doi poli centrali. Un centru economic concentrat în județele Arad și Timiș în care s-au dezvoltat activități variate și care au atras și un volum important de investiții străine și un al doilea pol, axa Deva – Reșița (județele Hunedoara și Caraș-Severin), în care activitatea economică s-a rezumat la exploatarea și prelucrarea primară a resurselor naturale.

Regiunea Vest a înregistrat în 2011 o valoare a PIB de 59.456 mil. lei, în creștere față de anul precedent când a înregistrat 52.871 mil. lei. În același an, raportat la populație, PIB-ul regiunii s-a situat la 31.066 lei/loc, mai ridicat decât media națională (27.017 lei) dar la jumătate față de media București-Ilfov (62.228 lei).

În ceea ce privește comerțul internațional, în perioada aprilie 2011 - martie 2012, regiunea a realizat exporturi în valoare de 6,3 mld. euro, la finalul perioadei având un sold pozitiv (0,74 mld. euro) în timp ce la nivel național soldul a fost negativ, în valoare de -9,9 mld. euro. Statistica regională a comerțului exterior se caracterizează printr-o mare relativitate la nivel agregat întrucât nu surprinde importurile indirecte care concură la realizarea activităților economice din regiune cum ar fi materiile prime energetice precum petrol, gaze naturale, cărbune ș.a. care sunt în majoritate realizate de companii cu sediul în București.

De altfel Regiunea București-Ilfov contribuie în cea mai mare măsură la soldul negativ al balanței de plăți la nivel național. În plus, multe dintre firmele străine care au investiții în Regiunea Vest mai dețin filiale și în alte regiuni din țară, neexistând certitudinea că activitatea lor de import/export pe teritoriul României se realizează de către fiecare filială în mod distinct sau se operează printr-un vehicul special construit în acest scop ceea ce deformează și mai mult statistica comerțului exterior la nivel regional.

Activitățile economice cel mai bine reprezentate în regiune, sunt serviciile cu o contribuție de 46% în PIB-ul local, în condițiile în care, numai 30% din populația ocupată a regiunii lucrează în acest sector. Industria absoarbe un procent de 27% din resursele de muncă realizând 29% din PIB, în creștere față de 2008 când s-a situat la 26,94%. O zonă ce trebuie să tragă un semnal de alarmă este sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului care realizează doar 7% din PIB cu o forță de muncă de circa 25% din totalul regiunii⁴¹.

Sectorul industrial⁴² este bine reprezentat în cadrul regiunii. Cele 45.970⁴³ de întreprinderi active desfășoară activități variate, de la construcții de mașini, producție de piese electronice, industrie minieră, chimică și alimentară la producția de textile, ceramică, medicamente sau tehnologia

⁴¹ În grafic, în categoria „Altele” sunt cuprinse procentele impozitului pe profit, drepturile asupra importurilor și subvențiile pe produs.

⁴² <http://www.regiuneavest.ro/5-motive-pentru-a-investi/economie-regionala-dinamica/>

⁴³ INS DDT

UNIUNEA EUROPEANĂ

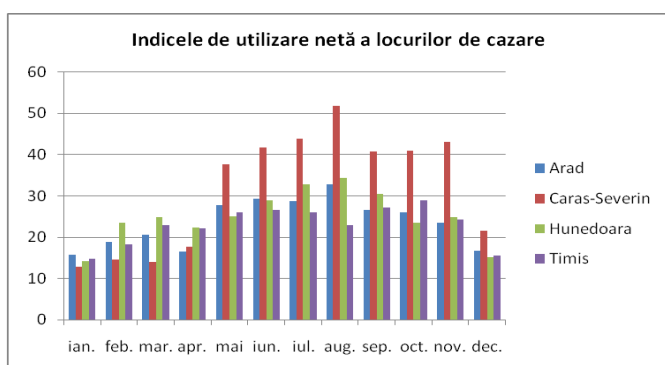

GUVERNUL ROMÂNIEI

informației. Astfel, în anul 2010, densitatea întreprinderilor a fost de 23,9%, în scădere față de anul anterior (26,04%) dar mai ridicată față de media națională, 22,9%⁴⁴.

În ceea ce privește agricultura, suprafața agricolă a Regiunii Vest ocupă 12,8% din totalul suprafeței agricole a României⁴⁵. În anul 2009, producția totală a fost de 10,1%⁴⁶ din cea la nivel național, cu o suprafață cultivată de 9,89% la nivelul României..

Potențialul turistic⁴⁷ al regiunii este dat în principal de numeroasele resurse turistice naturale. Peisaje montane, defileuri, lacuri, izvoare minerale, parcuri și rezervații naturale, sunt doar câteva dintre atracțiile naturale. Acestora li se alătură atracțiile antropice precum vestigiile arheologice, monumentele istorice și monumente comemorative. Plecând de la reperele principale ale regiunii, categoriile

preponderente de turism practicat sunt turismul de circulație și tranzit, de odihnă și recreere, de afaceri, cultural-istoric, de vânătoare și pescuit sportiv, ecoturism și agroturism. Sezonul în care activitatea turistică întregistrează cele mai mari valori este cel de vară⁴⁸, în anul 2011, județul Arad a înregistrat un indice de utilizare netă a locurilor de cazare maxim în luna august (32,7%), la fel ca și Caraș-Severin (51,7%) și Hunedoara (34,4%). Timișul pe de altă parte, a înregistrat valori maxime în luna octombrie (29%).

Resursele naturale ale Regiunii Vest sunt foarte variate, datorită diversității formelor de relief. Astfel, se regăssesc atât resurse naturale regenerabile precum apa de suprafață și subterană, păduri, energie solară și eoliană cât și resurse neregenerabile printre care cele mai importante sunt zăcămintele de cărbuni precum huila, cărbune brun și lignit cu puteri calorice scăzute. În regiune se găsesc numeroase materiale de construcții printre care nisip, granit, calcar și marmură. Alături de acestea, regiunea deține și minereuri feroase și neferoase cu conținut util redus dar și zăcăminte de hidrocarburi lichide și gazoase.

⁴⁴ Calcule pe baza valorilor INS DDT

⁴⁵ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

⁴⁶ idem

⁴⁷ Planul de dezvoltare regională 2007-2013

⁴⁸ INS, buletine statistice lunare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.6 Sănătate publică

Conform statisticilor din 2011⁴⁹, în Regiunea Vest există 44 de spitale dintre care 40 se regăsesc în mediul urban. Dintre acestea, două sunt încadrate de către Ministerul Sănătății în categoria de maximă performanță și anume Spitalul Clinic de Urgență Județean Timișoara și Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara. De asemenea în regiune se găsesc două din cele cinci sanatorii TBC din România, aflate în județul Hunedoara în Geoagiu respectiv Brad, ambele încadrate în clasa V, spitale cronice comunale.

În cele 44 de spitale, sunt angajați 4.734 de medici, aproximativ 404 persoane la un medic, mai mare decât media pe țară (564). În ceea ce privește paturile din spitale, în regiune, 149 de persoane revin unui pat în timp ce la nivel național cifra este de 167. În regiune se regăsesc 1.216 cabinete medicale de familie în care își desfășoară activitatea 1.566 de medici ceea ce înseamnă că, în medie, aproximativ 1.222⁵⁰ de persoane sunt abonate la un medic.

Cu privire la situația cabinetelor stomatologice, populația ce revine unui cabinet a fost în 2011 aproape 1.295, mai scăzută față de media națională în valoare de 1.671. Un aspect important este prezența cabinetelor medicale și stomatologice în școli și instituții de învățământ superior. În 2009, din totalul de 596 de unități școlare și studențești existente la momentul respectiv, doar 84 includeau un cabinet medical iar 39 și un cabinet stomatologic.

În Regiunea Vest, rata natalității⁵¹ a înregistrat în 2010 o scădere față de anul anterior, 9‰ față de 10‰, fiind mai mică decât media națională (10‰). Rata mortalității pe de altă parte, a fost, în același an, mai ridicată decât media pe țară situându-se la valoarea de 13‰.

În ceea ce privește cauzele de deces, în 2009, cele mai numeroase (61%) au fost datorate sistemului circulator, media națională fiind 60%. Din totalul deceselor cauzate de boli infectioase și parazitare 67,5% au fost cauzate de TBC, mai scăzut decât media pe țară în valoare de 64,5%. Bolile endocrine, de metabolism și nutriție sunt de asemenea un subiect important. Din totalul deceselor încadrate în această categorie, la nivelul regiunii 96% au fost cauzate de diabet, un procent mai ridicat decât la nivel național (94,8%).

Considerând împreună natalitatea și mortalitatea, rezultă un spor natural negativ care, în perioada 2008-2011 a crescut cu mai mult de 500 de persoane pe an ajungând în 2011 la -7.018 persoane. Ca procent în totalul populației, Regiunea Vest se situează peste media națională (-0,367% vs. -0,258%⁵²) în timp ce București-Ilfov consemnează -0,089%.

Un indicator cu puternice implicații în nivelul de dezvoltare durabilă al regiunii este mortalitatea infantilă care, deși se află în continuă scădere, încă deține un nivel ridicat comparativ cu media

⁴⁹ INS, Activitatea unităților sanitare, 2011

⁵⁰ INS, Anuarul Statistic 2010

⁵¹ INS, 2010

⁵² Calcule pe baza datelor furnizate de INS, 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

UE. În 2011, indicatorul a înregistrat 8,9‰ în timp ce media națională a fost în același an 9,4‰. Cu un an în urmă, în 2010, media UE s-a situat la mai puțin de jumătate față de România, 4,1‰. Structurată pe medii de rezidență, mortalitatea infantilă relevă în regiune o discrepanță foarte mare. Mediul urban înregistrează pentru anul 2011, o valoare de 7,8‰ în timp ce în rural se înregistrează un nivel îngrijorător de 10,7‰. La nivel județean, Arad deține cel mai ridicat nivel în valoare de 13,4‰ în mediul rural.

La naștere, speranța de viață⁵³ a populației Regiunii Vest, în anul 2009, a fost de 72,96 de ani, mai scăzută decât media națională, 73,33 ani. Pe medii de rezidență, în urban, speranța de viață la naștere, în același an, era de 73,32 ani iar în rural 72,34 ani. Nivelul scăzut al speranței de viață la naștere, în România, este puternic distorsionat de rata ridicată a mortalității infantile.

În aceeași categorie, speranța de viață sănătoasă este mai relevantă deoarece indică numărul mediu de ani pe care îi trăiește o persoană, în condițiile unei stări de sănătate bune. Deși este disponibil doar la nivel național, indicatorul își păstrează importanța și la nivel regional. Astfel, un român trăiește în medie 57,5⁵⁴ ani de viață sănătoasă, media UE fiind de 62,15 ani.

Având în vedere sporul natural negativ al regiunii, este cu atât mai importantă, realizarea unei re-evaluări a politicilor locale în domeniul asigurării accesului, în special al populației din mediul rural, la servicii medicale de bază și la cele legate de asistența post-natală pentru mame și copii, Totodată, factori precum educația sanitară, accesul la apa potabilă pentru îmbunătățirea igienei și un confort termic minimal pe perioada sezonului rece mai ales în zonele rurale, pot face diferența în ceea ce privește diminuarea mortalității infantile.

⁵³ INS, Anuarul statistic 2010

⁵⁴ Eurostat, 2010

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

7.7 Educație și cultură

Sistemul educațional din Regiunea Vest este bine reprezentat pe toate palierele prevăzute de legislația națională. Astfel, potrivit ultimelor date statistice disponibile, publicate de către INS (2010), în regiune sunt active 14 instituții de învățământ superior care organizează 79 de programe de studiu, majoritatea concentrate în județul Timiș. Dintre acestea, o singură universitate – Universitatea Politehnică - face parte din grupul select al instituțiilor de învățământ superior centrate pe cercetare științifică avansată.

Din cea de a doua categorie valorică, a universităților de educație și cercetare științifică, fac parte Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș", Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului și Universitatea de Vest, toate fiind localizate în Timișoara. Alte șapte universități acreditate fac parte din categoria a treia valorică „cu grad de încredere ridicat” potrivit clasificării publicate pe site-ul Ministerului Educației, (Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița, Universitatea "Tibiscus" din Timișoara, Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad, Universitatea din Petroșani, Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad, Universitatea "Mihai Eminescu" din Timișoara, Universitatea Europeană Drăgan din Lugoj), în timp ce trei universități particulare sunt autorizate să funcționeze provizoriu (Universitatea Ioan Slavici și Universitatea Milenium din Timișoara și Universitatea ecologică Traian din Deva).

În ceea ce privește educația preuniversitară, în Regiunea Vest, există 166 de licee care reprezintă aproximativ 10% din numărul total național. În domeniul gimnazial și școlar, regiunea are 416 școli elementare, circa 9% din țară. Există o rețea bine dezvoltată de facilități pentru preșcolari: 171 de grădinițe (10% din țară). Disproporția evidentă dintre numărul de școli și de grădinițe ar putea indica un deficit de instituții preșcolare în mediul rural ceea ce reprezintă printre altele, un factor de natură să descurajeze un grad mai mare de ocupare în special în cazul tinerelor mame lipsite de alternativă pentru îngrijirea copiilor

În Regiunea Vest, potrivit datelor statistice din anul școlar 2009-2010, funcționează 5 școli profesionale dintr-un total de 98 existente în România, cele mai multe găsindu-se în Regiunea Nord-Est (64 de unități). În domeniul învățământului post-liceal există 3 astfel de instituții din cele 80 pe plan național. În județul Caraș-Severin nu funcționează nici o instituție de studii postliceale.⁵⁵

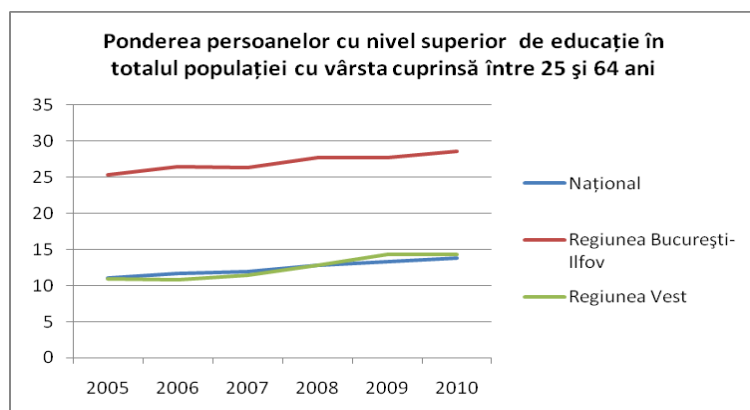
Sistemul educațional din România se află într-o perpetuă căutare a identității, proces ce a antrenat modificări frecvente de legislație. În ultima perioadă s-a accentuat nevoia de asimilare și aprofundare permanentă a cunoștințelor și după finalizarea studiilor la toate nivelurile educaționale. Astfel, în 2010 s-a adoptat o lege conform căreia autoritățile locale au posibilitatea de a înființa Centre Comunitare de Învățare Permanentă, cu rol de a implementa, la nivelul comunității, politicile și strategiile în domeniul învățării pe tot parcursul vieții.

⁵⁵ Anuarul statistic 2010

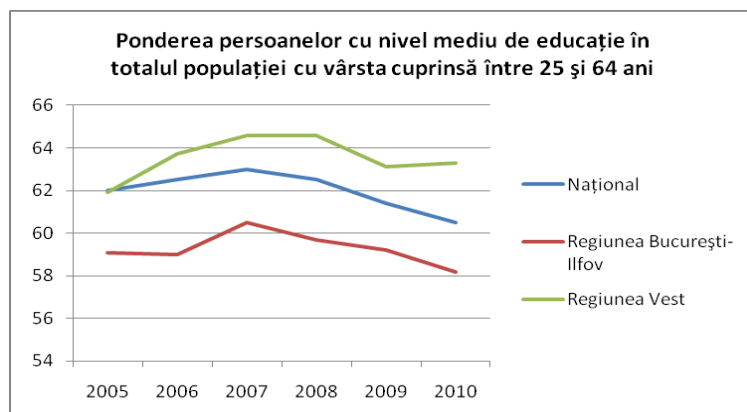
Prin Planul de Dezvoltare Regională a fost formulată ca prioritate regională: Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale prin încurajarea accesului la educație, sprijinirea formării și ocupării resurselor umane, susținerea categoriilor sociale în dificultate cu următoarele domenii majore de acțiune:

- Reabilitarea infrastructurii de educație.
- Modernizarea procesului de învățământ obligatoriu și post – obligatoriu.
- Implementarea la nivel regional a Cadrului European al Calificărilor pentru promovarea învățării pe parcursul întregii vieți.
- Modernizarea învățământului profesional și tehnic.
- Creșterea competitivității resurselor umane și adaptarea acestora la cererea de pe piața forței de muncă regională.
- Dezvoltarea resurselor umane din administrația publică locală.
- Reabilitarea infrastructurii sociale.
- Combaterea excluziunii sociale.

În ceea ce privește nivelul de instruire a populației din Regiunea Vest, ponderea persoanelor cu studii superioare în intervalul de vârstă 25 – 64 ani, a depășit începând cu 2009 media națională ajungând în 2010 la 14,3% față de 13,8% cu Regiunea București-Ilfov situată pe primul loc cu 28,6%.

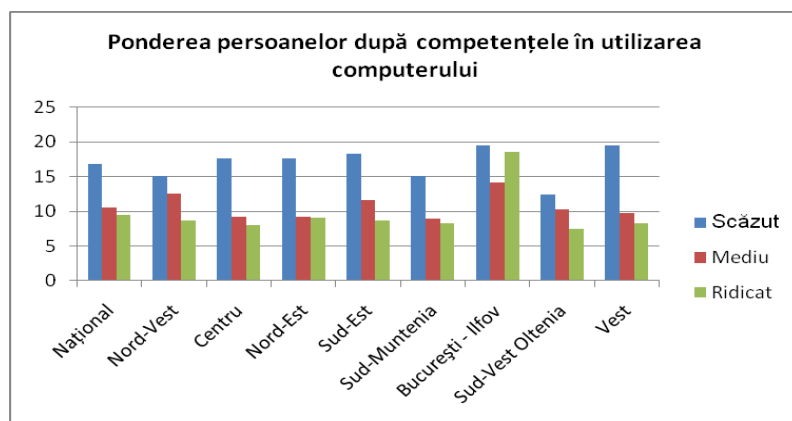
În aceeași categorie de vârstă, 25 – 64 de ani, ponderea persoanelor cu studii medii a fost în 2010 de 63,3% mai mare decât media națională de 60,5%, în timp ce la acest indicator Regiunea București – Ilfov se află pe penultimul loc cu 58,2%.

În Regiunea Vest, ponderea populației cu nivel scăzut de educație a fost în 2010 de 22,4% în timp ce la nivel național același indicator înregistra o valoare de 25,7%, Regiunea București-Ilfov situându-se cel mai bine cu 13,2%, în același interval de vârstă 25 – 64 ani.

Situația nefavorabilă din domeniul școlar este reflectată și de nivelul scăzut al competențelor de utilizare a calculatorului printre persoanele aparținând grupei de vârstă 16 – 74 ani. Aceste competențe sunt, potrivit definiției INS, încadrate în trei categorii respectiv scăzut, mediu și ridicat, în funcție de capacitatea de a efectua anumite activități. În nivelul scăzut sunt încadrate persoanele care realizează una sau două dintre acestea, în cel mediu trei sau patru activități iar în cel ridicat cinci sau șase. Activitățile sunt:

- copierea sau mutarea fișierelor sau directoarelor.
- operațiuni de copiere / mutare a textelor sau obiectelor într-un fișier.
- utilizarea formulelor aritmetice de bază pentru operații într-o foaie de calcul.
- comprimarea / arhivarea fișierelor.
- conectarea și instalarea de noi aparate.
- scrierea de programe de calculator utilizând limbaje de programare specializate.

La nivel cultural, în regiune, există un număr de 71 de muzee și colecții publice⁵⁶, dispuse la nivel județean astfel: 37 în Timiș, 13 în Caraș-Severin, 12 în Hunedoara și 9 în Arad. Cea mai mare instituție culturală Teatrul "Franz Josef" din Timișoara a fost inaugurată în 1875, găzduind reprezentații dramatice în trei limbi: română (din 1947), germană (din 1953) și maghiară (din 1953). În 1946 începe să funcționeze Opera Națională Română Timișoara. Teatrul „Mihai Eminescu” din Oravița este cel mai vechi din România, fiind construit în anul 1816 după modelul teatrului din Viena. De asemenea reprezintă prima clădire de teatru din piatră, din sud-estul Europei, dar și prima clădire din Europa luminată cu ajutorul lămpilor cu acetilenă.

Instituții teatrale se găsesc în toate orașele importante ale regiunii Arad, Lugoj, Deva, Hunedoara, Caransebeș, Petroșani. De asemenea, regiunea beneficiază de prezența Filarmonicii Banatul cu sediul în Timișoara și a Filarmonicii de stat din Arad. În 2012, Filarmonica Banatul a fost declarată instituție de „interes național” pentru calitatea interpretării și inițiativele inedite

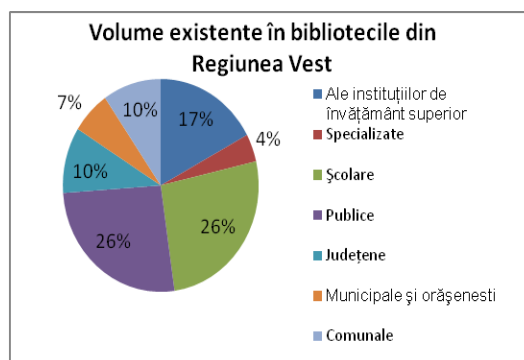
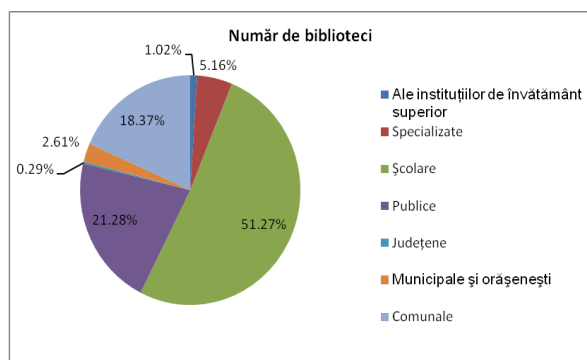
⁵⁶ INS, 2011

în direcția promovării culturii muzicale.

Alături de activitățile institutelor de cultură, în Regiunea Vest se derulează și o serie de acțiuni culturale susținute de primării și consilii locale: Festivalul Plai – cel mai mare festival cu invitați internaționali din sud-estul Europei, Festivalul Inimilor – organizat de Casa de Cultură Timișoara (în 2012, a avut loc ediția cu numărul 12), Festivalul de Operă și Operetă, Timișoara mica Vienă, Festivalul Dramaturgiei Românești, Festivalul Internațional de Teatru Clasic din Arad, Festivalul de Jazz de la Gărna, ș.a.

Tot din punct de vedere cultural, în Regiunea Vest funcționau în 2011 un număr de 1.084 de biblioteci⁵⁷, 9,3% din totalul țării. Diferențiate pe categorii, cele mai numeroase sunt cele școlare (51,27%) urmate de cele publice (21,28%). La nivel național, bibliotecile școlare ocupă un procent de 55% iar cele publice 20%. În cadrul acestor biblioteci din regiune, există un procent ridicat de volume de cărți, câte 26% în cele școlare și publice și 17% în cadrul bibliotecilor ce aparțin de instituțiile de învățământ superior. La nivel național, procentele nu diferă foarte mult. Din totalul volumelor de cărți existente 32% sunt în cele școlare, 25% în cele publice și 12% aparțin de instituții de învățământ superior.

În anul 2011, în Regiunea Vest, s-au înregistrat 333.911 de cititori activi⁵⁸, aproximativ 7,84% din totalul cititorilor de la nivel național. În interiorul regiunii, cei mai mulți cititori se regăsesc în județul Timiș, 37,6% și cei mai puțini în Caraș-Severin, 15,6%.

Regiunea Vest deținea în 2011 un număr de 10 cinematografe dintre care 4 în Arad, 3 în Timiș, 2 în Hunedoara și unul în Caraș-Severin. Acestea însumează un număr de 7.661 locuri⁵⁹. Numărul de spectacole cinematografice desfășurate, în același an, au fost de 34.205, aproximativ 11,42% din totalul la nivel național. La nivel intraregional, cele mai multe spectacole au fost susținute în județul Arad, 60% și Timiș 38%. Județul Caraș-Severin a organizat cel mai mic număr de spectacole, doar 0,1% din totalul regiunii.

⁵⁷ INS

⁵⁸ Conform INS, persoana care a împrumutat sau a consultat în sediul bibliotecii o carte, broșură sau publicație ce aparține unei biblioteci cel puțin o dată într-un an calendaristic, este considerată a fi cititor activ.

⁵⁹ INS

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.8 Cercetare Științifică și Inovarea

În Regiunea Vest își desfășoară activitatea un număr însemnat de institute de cercetare – dezvoltare unele dintre acestea fiind de importanță națională.

Institute Naționale

- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Sudură și Încercări de Materiale Timișoara
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Electrochimie și Materie Condensată Timișoara
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții și Economia Construcțiilor Timișoara
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Ecologie Industrială Timișoara

Alte Institute și Unități de Cercetare

- Institutul de Chimie Timișoara
- Institutul de Medicină Legală Timiș
- Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara
- Institutul de Sănătate Publică "Prof. Dr. Leonida Georgescu" Timișoara
- Institutul de Cercetări Avansate de Mediu (ICAM) din Timișoara

Unități de cercetare dezvoltare în domeniul agricol și silvic

- Stațiunea de Cercetări Agricole Lovrin
- Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Miniș
- Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor Arad
- Stațiunea de cercetare și producție pentru cultura pajiștilor Timișoara
- Stațiunea de cercetare și producție pentru cultura sfeclei de zahăr Arad
- Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Caransebeș
- Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor Caransebeș
- Colectiv de cercetare, valorificare și adaptare la condițiile zonei a tehnologiilor elaborate de amenajare a pădurilor Caransebeș
- Colectiv de cercetare, aclimatizare a speciilor de interes silvic și înmulțirea lor pentru scopuri silvice și de agrement Simeria

Organizații neguvernamentale din domeniul cercetării

- Asociația pentru Cercetarea Multidisciplinară din Zona de Vest a României Timișoara
- Asociația de Sudură din România Timișoara
- Asociația de Robotică din România

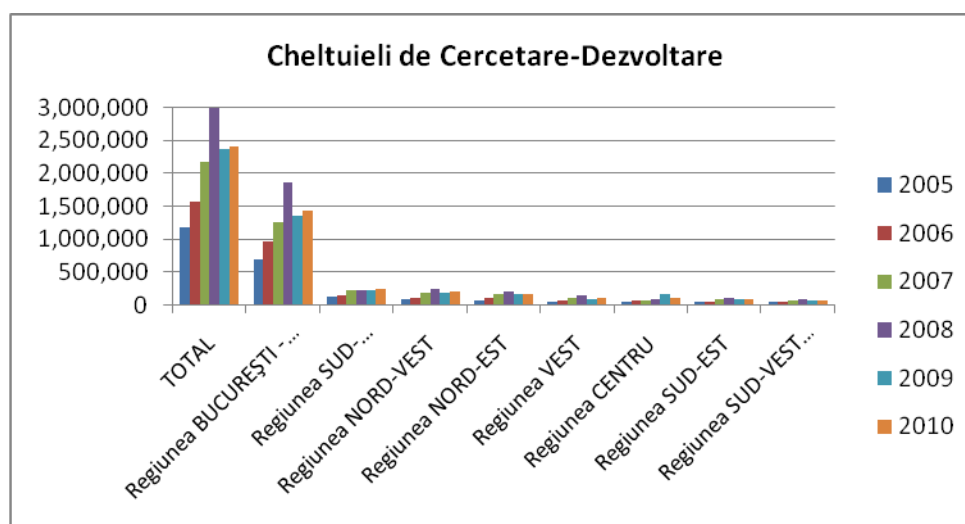

Activitățile de cercetare desfășurate în regiune acoperă o varietate mare de domenii, de la construcțiile de vagoane, viticultura și creșterea bovinelor (în Arad), la construcțiile de mașini silvicultură, pomicultură și creșterea ovinelor (în Caraș-Severin), siderurgie și metalurgie, minerit și securitate minieră (în Hunedoara) până la chimie și electrochimie, fizică, ecologie, sănătate publică, agricultură, medicină și științe sociale (în Timiș).

Datorită preocupării continue pentru performanță, în Regiunea Vest au fost create 5 centre de excelență:

- Centrul de excelență în domeniul sudurii cu ultrasunete la ISIM Timișoara
- Centrul de Studii de Istorie și Arheologie Timișoara în cadrul Universității de Vest Timișoara
- Centrul de Studii Francofone în cadrul Universității de Vest Timișoara
- Centrul de excelență în domeniul textil în cadrul Universității Aurel Vlaicu Arad
- Centrul de excelență în domeniul medicină-biologie în cadrul Universității Vasile Goldiș Arad

În pofida numeroaselor și variatelor centre de cercetare existente în regiune, cheltuielile aferente activităților C&D&I au înregistrat în perioada 2005 – 2010 un nivel scăzut în raport cu PIB-ul regiunii și cu media națională, cu o tendință de creștere⁶⁰ din 2005 până în 2008, și o reducere abruptă în 2009 în toate regiunile, mai puțin Centru.

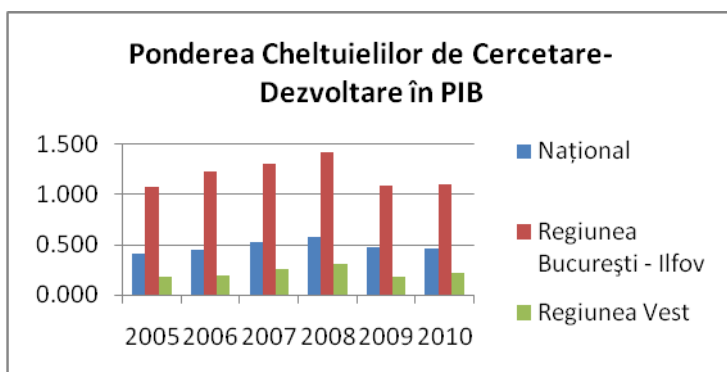
⁶⁰ INS

UNIUNEA EUROPEANĂ

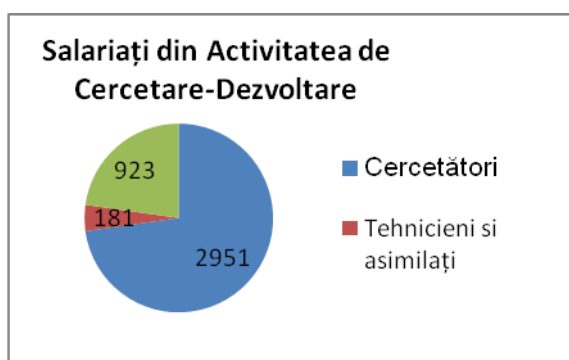

GUVERNUL ROMÂNIEI

În 2010, cheltuielile C&D din Regiunea Vest au reprezentat 5% din totalul național. Raportate la PIB-ul regional, ponderea a fost de 0,219% în timp ce media țării a fost de 0,462%.

Numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare⁶¹ a fost în 2010 de 4.055 persoane dintre care 2.951 cercetători, 181 tehnicieni și asimilați și 923 alte categorii de salariați. Dintre salariații din acest sector, doar 1.997 erau angajați cu normă întreagă (aproximativ 49%); spre comparație, media pe țară a salariaților cu normă întreagă era în același an de 70%.

Regiunea Vest ocupă locul al doilea după Regiunea București–Ilfov în ceea ce privește numărul de angajați activi în sectorul C&D, reprezentând 10,38% din totalul național, deși din punct de vedere valoric, regiunea se află pe locul 5 din 8 în privința cheltuielilor C&D atât în valoare absolută cât și ca pondere din PIB.

O analiză comparativă a fondurilor C&D consumate pe angajat⁶² în 2010, relevă următoarea situație:

lei/angajat	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOTAL	28.845	38.417	51.251	68.518	55.561	61.781
Regiunea NORD-VEST	33.075	33.486	49.314	61.170	46.417	49.123
Regiunea CENTRU	21.981	21.264	28.117	27.703	45.567	35.491
Regiunea NORD-EST	17.637	27.004	39.355	51.443	39.037	46.845
Regiunea SUD-EST	22.394	26.095	36.633	51.405	49.110	52.011
Regiunea SUD-MUNTENIA	34.855	38.416	52.964	51.181	60.057	67.951
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	31.822	46.753	61.605	87.149	69.347	84.554
Regiunea SUD-VEST OLTEA	17.525	21.662	27.052	37.985	33.073	30.297
Regiunea VEST	28.457	43.752	48.075	70.128	29.180	28.559

⁶¹ INS

⁶² Calcule pe baza datelor furnizate de INS

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

În ceea ce privește activitatea companiilor, în 2010, în Regiunea Vest, au fost înregistrate 168 de întreprinderi ce au introdus pe piață un produs nou sau semnificativ îmbunătățit, număr cu mult redus față de București-Ilfov (898) nu numai ca valoare absolută ci și relativă la numărul total de întreprinderi active 0,37% versus 0,76%.

UM procent	2006	2008	2010
TOTAL	1,17	0,86	0,72
Regiunea NORD-VEST	1,43	0,64	0,73
Regiunea CENTRU	1,30	1,32	0,71
Regiunea NORD-EST	1,59	1,12	0,87
Regiunea SUD-EST	1,82	1,15	0,91
Regiunea SUD-MUNTENIA	1,12	0,77	0,78
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	0,82	0,77	0,76
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	0,59	0,29	0,34
Regiunea VEST	0,67	0,64	0,37

În Regiunea Vest, deși există o paletă variată de institute C&D la care se adaugă o universitate de cercetare avansată precum și o listă selectă de investiții străine semnificative în domenii de vârf precum echipamente electronice și componente auto, fondurile alocate activităților C&D au fost în ultimii ani extrem de reduse atât în valoare absolută cât și raportate la media națională sau la celelalte regiuni. Indicatorul cheltuieli/angajat din domeniul C&D de numai 28.559 lei în Regiunea Vest, relevă preponderența activităților de cercetare din domeniul serviciilor și științelor umaniste întrucât valoarea respectivă ar acoperi la limită cheltuielile salariale brute medii anuale ale unui angajat cu studii superioare fiind astfel excluse orice cheltuieli materiale ceea ce denotă o pondere extrem de redusă a activităților C&D în domenii tehnice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.9 Consum energetic, productivitatea resurselor, bilanț energetic

Tabloul eficienței energetice și al productivității resurselor la nivelul economiei naționale, prin comparație cu valorile înregistrate în alte State Membre, indică existența unor sectoare industriale producătoare de bunuri cu valoare adăugată redusă, comercializarea acestora sub formă de semifabricate și a unor procese de producție insuficient re tehnologizate cu o intensitate energetică peste nivelul tehnologiilor contemporane.

Din punct de vedere al productivității resurselor, România, cu 0,21 Euro PIB produs dintr-un kg de materii prime se afla în 2009 pe ultimul loc între Statele Membre, media UE-27 fiind 1,55 Euro/kg iar media UE-15 de 1,88 Euro/kg⁶³.

Contractarea PIB cu 2,63% în anul 2009 față de anul 2008 nu a adus o îmbunătățire a consumului de resurse ci, din contră, a diminuat randamentul de utilizare a acestora, criza afectând sectoarele mai eficiente din punct de vedere al consumurilor de materii prime, și serviciile care, prin natura lor au intrări reduse de material și capacitatea de a-și ajusta mai rapid dimensiunea afacerilor la cererea din economie.

Evoluția consumului de resurse în economia națională

u.m.: mii lei în prețurile anului 2000/tonă	2005	2006	2007	2008	2009
MP	0,32	0,32	0,29	0,24	0,28

Sursă: INS http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

Referitor la intensitatea energetică a economiei, potrivit datelor prezentate de Eurostat, media înregistrată în 2009 la nivelul UE-27 a fost de 152,08 kg echivalent petrol /1000 Euro PIB în timp ce pentru UE-15 a fost de 137,80 România înregistrând în același an o valoare de 395,54 kgep/1000 Euro fără însă a se situa pe ultimul loc, acesta fiind ocupat de Bulgaria cu 671,10 kgep/1000 Euro.

Conform datelor disponibile pe site-ul INS, situația intensității economiei naționale este diferită față de cea prezentată de Eurostat, valorile consumurilor energetice fiind mai mari. Un aspect pozitiv al dinamicii seriilor de timp îl constituie faptul că, intensitatea energetică apare ca fiind decuplată de creșterea sau reducerea PIB, ea având constant, un trend descrescător.

⁶³ Sursă: Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdpc100>

Evoluția intensității energetice a economiilor unor state membre

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE 27	184,88	186,68	184,06	181	175,5	168,7	167,4	165,2
BULGARIA	1247,74	1207,91	1105,14	1095,63	1057,63	977,62	910,39	842,54
CEHIA	665,8	671,39	658,69	612,78	587,05	552,62	525,58	514,09
UNGARIA	466,87	458,07	434,08	444,72	425,73	414,3	408,61	413,48
POLONIA	468,67	462,76	440,71	430,57	425,38	396,84	384,01	363,72
ROMÂNIA	857,74	847,43	766,7	732,99	704,78	659,09	612,76	576,9
SLOVENIA	298,51	293,7	290,19	284,27	269,65	252,55	257,31	252,28
SLOVACIA	795,12	754,62	708,24	681,63	622,67	532,93	517,89	496,57

Sursă: INS http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

În ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră, România și-a îndeplinit obligațiile asumate prin strategia Europa 2020, reducându-și volumul de emisii GES inclusiv LULUCF cu 20,5%, respectiv cu 16% exclusiv LULUCF față de 2005.

Tabel comparativ emisii GES

u.m. mii tone echivalent CO ₂	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bulgaria	66,361	67,403	70,908	68,604	58,895	61,427
Germania	997,277	998,895	976,992	975,967	911,802	936,544
Franța	567,109	552,408	541,999	537,297	514,568	522,373
Ungaria	79,486	77,756	75,649	73,292	66,864	67,679
Polonia	388,917	404,735	407,131	401,339	381,770	400,865
România	148,889	152,792	150,245	146,668	123,382	121,355
Marea Britanie	654,094	649,596	640,035	626,072	572,338	590,247

Sursa: Eurostat

La nivel regional, nu sunt disponibile statistici cu privire la intensitatea energetică sau productivitatea resurselor întrucât aceștia sunt parametri care se măsoară și raportează pe baze naționale de către fiecare Stat Membru iar obligațiile incluse în Programul Național de Reformă 2011 – 2013 și cele asumate de România subscrise strategiei Europa 2020 sunt evaluate tot la nivel național.

Pentru îmbunătățirea situației existente, decuplarea creșterii PIB de mărirea automată în aceeași proporție sau chiar mai mare a consumurilor de resurse se impun eforturi investiționale atât ale mediului de afaceri cât și de la bugetul public, fondurile structurale putând constitui o sursă importantă de finanțare pentru proiectele din această categorie în domeniul producției industriale care să conducă la reducerea consumurilor materiale inclusiv energetice.

Pe termen mediu și lung, liberalizarea piețelor de energie electrică și gaze naturale pentru consumatorii casnici și cei asimilați (întreprinderile mici și mijlocii) va conduce la o creștere semnificativă a prețurilor la utilități. Cu atât mai mult, proiectele de investiții menite să conducă la reducerea intensității energetice a economiei ar trebui să devină o prioritate a dezvoltării

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

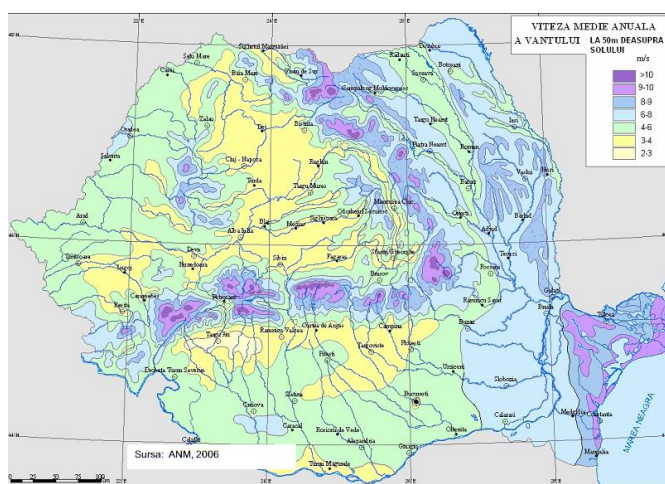
regionale pentru viitoarea perioadă de programare 2014 – 2020, acesta constituind un obiectiv fundamental al Strategiei Europa 2020.

Un alt obiectiv major asumat de către toate Statele Membre se referă la creșterea ponderii utilizării resurselor regenerabile de energie în bilanțul energetic al fiecărei țări și, cumulat, la nivel european. Implicațiile pozitive ale acestui demers sunt multiple, de la reducerea gradului de dependență de importurile de petrol și gaze din țările cu risc politic ridicat, la înregistrarea unui avans tehnologic necesar având în vedere diminuarea constantă a descoperirilor de noi zăcăminte și evoluția permanent în creștere a cererii de materii prime energetice din partea unor națiuni ca India și China, la scăderea emisiilor cu gaze cu efect de seră și a consecințelor negative pe care acestea le antrenează în natură (schimbări climatice, fenomene meteo extreme ș.a.). Agenția Internațională pentru Energie estimează că resursele de petrol se vor epuiza în 40 de ani, cele de gaze naturale în 60 de ani, iar cele de cărbune în 200 de ani.

Diverse studii realizate la nivelul UE arată că aproximativ 40% din consumul energiei unei gospodării este reprezentat de funcționarea în gol a aparatului electrocasnic și a sistemelor de iluminat. De asemenea, calculele indică faptul că, prin programarea instalațiilor de încălzire la o temperatură redusă cu un grad, în toate Statele Membre, energia economisită ar fi suficientă pentru a încălzi 1,7 milioane de locuințe timp de un an (pentru comparație în România, în anul 2011, existau 8.467.832 locuințe).

Potențialul României în domeniul energiilor regenerabile se regăsește preponderent în cinci domenii: energia eoliană, energia solară, hidroenergie, biomasă și energie geotermală.

În domeniul eolian, la nivelul actual de tehnologie, cu sistemul de certificate verzi implementat în majoritatea Statelor Membre, inclusiv în România, raportat la prețurile înregistrate pe piețele liberalizate de energie, amplasarea generatoarelor eoliene este atractivă pentru investitori în zonele în care viteza medie a vântului este cel puțin egală cu 4m/s, la nivelul standard de 10 metri deasupra solului. În România, cu excepția zonelor muntoase greu accesibile, regiunile atractive pentru investitori se regăsesc preponderent în Dobrogea.⁶⁴

⁶⁴ Sursa ANPM

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

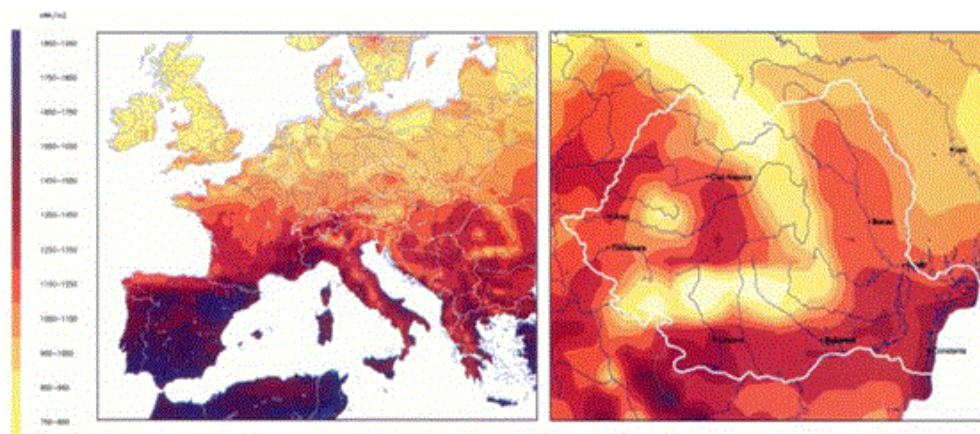

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Pe baza evaluării și interpretării datelor înregistrate, rezultă că în România se pot amplasa instalații eoliene cu o putere totală de până la 14.000 MW, ceea ce se traduce printr-un aport de energie electrică de aproape 23.000 GWh/an. Pe baza evaluărilor preliminare potențialul energetic eolian amenajabil este de circa 2.000 MW, cu o cantitate medie de energie electrică de 4.500 GWh/an.

În Regiunea Vest, se poate constata că există un potențial eolian limitat, valorificabil în condițiile actuale de piață și nivel tehnologic în județul Caraș-Severin.

În domeniul energiei solare, potențialul României este de circa 1.100 kWh/m²/an provenită din radiația solară incidentă în plan orizontal. Studiile arată că dacă s-ar exploata întregul potențial existent la nivelul actual de dezvoltare tehnologică, s-ar putea obține căldura necesară pentru aproximativ 50% din volumul de apă caldă menajeră sau 15% din cota de energie termică pentru încălzire la nivel național.

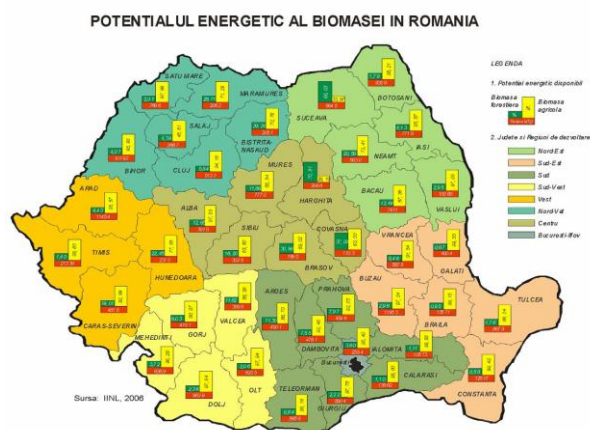

Harta intensității radiației solare în Europa și în România. Sursă: <http://www.ecoplay.ro>

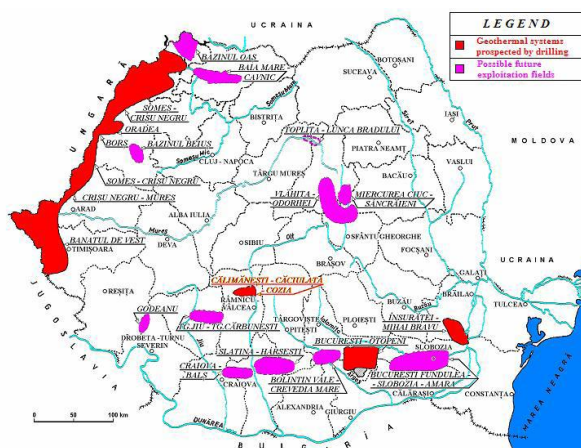
În Regiunea Vest, se poate constata că există un potențial de energie solară preponderent în județele Arad și Timiș dar prin comparație cu alte zone ale țării acesta rămâne limitat în condițiile actuale de piață, Dobrogea și sudul țării fiind mai bine poziționate pentru atragerea de investiții private în acest domeniu (randamente superioare și prețuri mai scăzute ale terenurilor necesare amplasării panourilor fotovoltaice).

O sursă importantă de energie regenerabilă o constituie biomasa care are un potențial ridicat atât la nivel național cât și în Regiunea Vest. Biomasa este principalul combustibil rural fiind folosit mai ales pentru încălzirea spațiilor de locuit, a apei, precum și pentru gătit. Exploatarea potențialului de biomasă presupune utilizarea în totalitate a reziduurilor din exploatarea forestieră, a rumegușului și altor resturi din lemn, a deșeurilor agricole rezultate din cereale, tulpini de porumb și alte plante precum și deșeuri și reziduuri menajere urbane. Studiile arată că prin utilizarea reziduurilor și deșeurilor vegetale s-ar putea acoperi 90% din căldura necesară încălzirii locuințelor din mediul rural.

În Regiunea Vest, se poate constata că există un potențial semnificativ al biomasei atât din deșeuri vegetale cât și din cele provenite ca urmare a exploatărilor forestiere.

Regiunea Vest este bine reprezentată nu numai în privința biomasei ci și în ceea ce privește energia geotermală. Aceasta poate fi utilizată pentru încălzirea spațiilor de locuit și a apei menajere. Amplasarea geografică a resurselor geotermale îi conferă acestora un potențial valorificabil în mediul rural nu numai pentru încălzirea locuințelor ci și a serelor, în general unități aflate la o distanță de până la 35 km de locul de extragere a apelor geotermale⁶⁵.

În România, temperatura surselor hidrogeotermale, are valori cuprinse între 250°C și 600°C, iar la geotermia de temperatură medie, acestea variază de la 60°C până la 125°C ("ape mezotermale"). Rezerva de energie geotermală cu posibilități de exploatare curentă în România este de circa 167 mii tep (7.000x106 GJ/an).

⁶⁵ Strategia energetică a României, 2007 – 2020, actualizată în 2010.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.10 Conservarea resurselor și protecția mediului

Regiunea Vest se caracterizează printr-un relief variat (câmpii, dealuri, formațiuni muntoase) și o rețea hidrografică bogată, care determină o mare varietate a resurselor naturale neregenerabile și regenerabile. Resursele minerale de cărbuni, gaze naturale, țiței, minereuri, materiale de construcție, precum și resursele de apă subterană și de suprafață și vegetația forestieră care acoperă 34,3% din totalul suprafeței⁶⁶, au determinat dezvoltarea economică a zonei în aproape toate ramurile industriei prelucrătoare: construcții de mașini, prelucrarea lemnului, industria minieră, industria chimică, industria alimentară, ceramică și sticlărie ș.a.

În ultimii ani, odată cu operaționalizarea POS Mediu și punerea în aplicare a strategiilor integrate de gestionare a deșeurilor, de construcție a infrastructurilor locale de distribuție centralizată a apei potabile și colectare și tratare a apelor uzate, de monitorizare a calității apelor și aerului, de control a emisiilor GES, de aplicare a principiului „poluatorul plătește”, s-au creat premisele conservării resurselor naturale și protecției mediului.

Ca principale direcții de acțiune, pot fi amintite proiecte, în diferite stadii de implementare, pentru:

1. Aplicarea principiilor celor mai bune tehnici disponibile în activitățile industriale

Cea mai bună tehnică disponibilă (BAT) reprezintă cel mai eficient și înaintat stadiu de dezvoltare a activităților și al metodelor de funcționare corespunzătoare, accesibil operatorului în condiții rezonabile și luat în calcul ca bază de referință la autorizarea din punct de vedere al protecției mediului pentru un anumit domeniu de activitate. Aplicarea BAT permite atingerea unui nivel înalt de protecție a mediului în întregul său, prin implementarea de măsuri de prevenire sau de reducere a emisiilor în atmosferă, apă și sol, inclusiv aplicarea unor măsuri privind managementul deșeurilor, eficiența energetică și a resurselor și prevenirea accidentelor. Practic, modul de aplicare a principiilor BAT într-o anumită activitate se analizează în cadrul procedurilor de autorizare integrată, conform prevederilor privind prevenirea și controlul integrat al poluării.

În Regiunea Vest sunt autorizate 96 instalații IPPC, cu activitate în domeniile creșterii animalelor, industrie energetică, industrie metalurgică, industrie constructoare de mașini, industria materialelor de construcție, industrie chimică.⁶⁷

2. Realizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare

Prin realizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare se îndeplinesc două cerințe majore ale dezvoltării durabile, și anume:

⁶⁶ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu în Regiunea Vest pe anul 2011

⁶⁷ ANPM

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- protecția sănătății populației, prin asigurarea accesului la o apă potabilă la standarde de calitate corespunzătoare.
- protecția mediului, prin asigurarea deversării în emisar a apelor uzate epurate până la limite care să nu afecteze calitatea apei emisarului, implicit flora și fauna acvatică.

Având în vedere situația concretă existentă în România la data încheierii negocierilor de aderare la UE, s-a stabilit ca sectorul de alimentare cu apă și canalizare să beneficieze de cea mai mare parte din fondurile europene alocate POS Mediu (60%)⁶⁸. Investițiile au în vedere extinderea / modernizarea rețelelor de apă și canalizare, construirea / modernizarea stațiilor de tratare a apei potabile și a stațiilor de epurare a apelor uzate, precum și creșterea calității serviciilor publice de apă și canalizare, în condițiile unor tarife acceptabile pentru populație.

În luna mai 2012 erau în diferite faze de pregătire a documentației sau implementare, proiecte pentru modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată pentru toate cele patru județe din Regiunea Vest și un proiect dedicat Văii Jiului⁶⁹.

3. Realizarea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor municipale

Similar sectorului de apă și apă uzată, desfășurarea activităților de gestionare a deșeurilor municipale conform cerințelor legale specifice aduce beneficii atât protecției mediului, cât și condițiilor de viață ale populației. Situația concretă existentă în România în acest domeniu a necesitat și necesită în continuare investiții importante, mare parte dintre acestea făcându-se din fonduri europene. Scopul este crearea de sisteme integrate de gestionare a deșeurilor la nivel regional, în paralel cu închiderea depozitelor de deșeuri neconforme. Se vor finanța măsuri de colectare, sortare, transport, tratare și depozitare a deșeurilor menajere combinate cu măsuri de reducere a cantității de deșeuri, conform cu principiile și practicile Uniunii Europene în domeniu⁷⁰.

Au fost elaborate aplicații de finanțare pentru sisteme integrate de gestionare a deșeurilor municipale în toate cele patru județe ale Regiunii Vest. În luna mai 2012, proiectele pentru județele Caraș-Severin, Timiș și Arad erau în implementare, iar cel pentru județul Hunedoara în faza de revizuire a aplicației.⁷¹

4. Reabilitarea și modernizarea sectorului energetic

Îmbunătățirea activităților de producere a energiei electrice și termice contribuie atât la conservarea resurselor naturale neregenerabile (prin eficientizarea consumurilor de combustibili fosili), cât și la reducerea impactului pe care aceste activități îl au asupra mediului (reducerea emisiilor atmosferice, gestionarea corectă a deșeurilor generate ș.a.). Cele mai

⁶⁸ www.posmediu.ro

⁶⁹ idem

⁷⁰ idem

⁷¹ idem

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

importante probleme de impact asupra mediului apar în cazul activităților care utilizează combustibil solid (cărbune).

În Regiunea Vest, funcționează în prezent 5 instalații care utilizează cărbune. Au fost luate măsuri atât pentru reducerea emisiilor atmosferice, cât și pentru conformarea activităților de gestionare a deșeurilor, cele mai importante fiind cele realizate în cadrul proiectului “Retehnologizarea sistemului de termoficare din municipiul Timișoara, în vederea conformării la normele de protecția mediului privind emisiile poluante în aer și pentru creșterea eficienței în alimentarea cu căldură urbană”, finanțat prin POS Mediu, pentru cele două amplasamente din județul Timiș (CET Timișoara Sud și CET Timișoara Nord)⁷².

5. Închiderea minelor și reabilitarea zonelor afectate de activități miniere

În Regiunea Vest (județul Hunedoara) își desfășoară activitatea două mari companii miniere (C.N.C.A.F.MINVEST S.A. Deva și C.N.H. Petroșani) aflate în luna octombrie 2012 în proces de fuziune cu externalizarea către Compania de Închidere a Minelor a exploatărilor miniere neviabile din Valea Jiului. Deși în ultimii ani s-au redus capacitățile de producție și s-au realizat lucrări specifice de închidere a unor unități (în luna august 2012, erau aprobate prin hotărâri de Guvern și finalizate sau în diferite stadii de realizare lucrări de închidere la 93 de cariere, mine și părți de mine din Regiunea Vest⁷³), activitățile miniere au încă un impact important asupra mediului. Programele naționale pentru închiderea minelor, refacerea mediului și regenerarea socio-economică, coordonate de Agenția Română pentru Dezvoltarea Durabilă a Zonelor Industriale, cuprind măsuri specifice de reabilitare și dezvoltare ulterioară a zonelor afectate de activități miniere, cum sunt în principal cele din Valea Jiului.

6. Gestionarea durabilă a resurselor de floră și faună

Pe teritoriul Regiunii Vest există 5 Parcuri Naționale și 4 Parcuri Naturale, 138 de Rezervații Naturale, Științifice și Monumente ale Naturii și au fost validate 90 de situri Natura 2000⁷⁴.

În luna mai 2012 erau în implementare 6 proiecte, finanțate prin POS Mediu, care vizează măsuri de dezvoltare durabilă a unor arii naturale protejate din Regiunea Vest⁷⁵.

⁷² Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu în Regiunea Vest pe anul 2011

⁷³ www.minind.ro

⁷⁴ Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu în Regiunea Vest pe anul 2011

⁷⁵ www.posmediu.ro

7.11 Urban versus Rural

În Regiunea Vest mediul urban este mult mai bine dezvoltat decât cel rural. Populația urbană reprezintă 62,8% din total, în timp ce doar 37,2% sunt persoane ce locuiesc în mediul rural. La nivel național situația este mai echilibrată, urbanul deține 55% iar ruralul 45%.

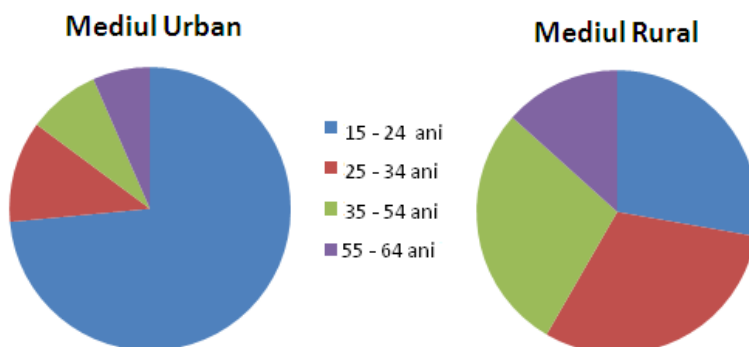
Numărul de locuințe existente⁷⁶ în regiune la începutul anului 2011 a fost de 792.134 dintre care 501.981 în zonele urbane. Raportat la numărul populației, numărul mediu de persoane într-o locuință a fost aproximativ 2,42, mai redus decât media națională în valoare de 2,52. Pe medii de rezidență, acest raport nu diferă foarte mult în regiune, în urban 2,38 iar în rural 2,46.

În 2010, din totalul celor 323 de localități ale regiunii, doar 17⁷⁷ beneficiau de energie termică distribuită prin intermediul centralelor de termoficare sau al microcentralelor ce aparțin administrației locale. Din cele 17, doar 3 erau amplasate în mediul rural. În același an, un număr de 82 de localități erau dotate cu rețea de gaz natural, din care 50 în rural și 32 în urban. Distribuția apei potabile se realiza în 244 de localități, din care 202 rurale. Canalizare publică era disponibilă în 41 de localități urbane și 66 rurale.

La nivel social, sistemul educațional din mediul rural deține 25,8%⁷⁸ din numărul cadrelor didactice din regiune, în timp ce media națională este 33,7%, anul de referință fiind 2010.

În ceea ce privește piața forței de muncă, pe grupe de vârste, rata șomajului pe medii de rezidență evidențiază o diferență foarte mare în segmentul 15-24⁷⁹ ani. Astfel, în 2011, în urban rata șomajului era de 34,7% iar în rural același indicator consemna doar 5%. La nivel național, în aceeași grupă de vârstă în anul 2010, procentul era de 32,4% în urban și 16,7% în rural.

În anul 2011, ponderea populației active în totalul populației în vârstă de muncă a fost de 62,3% în urban și 61,5% în rural. La nivel național situația nu a fost cu mult diferită, mediul urban a înregistrat 63,9% iar cel rural 62,6%.

⁷⁶ INS

⁷⁷ INS, INS Timiș

⁷⁸ INS

⁷⁹ idem

8. ANALIZA SWOT A DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN REGIUNEA VEST

Puncte Tari	Puncte Slabe
Economic • PIB per capita al doilea ca nivel pe țară după Regiunea București-Ilfov. • Salariul mediu net lunar pe locuitor al doilea după București-Ilfov. • Nivelul scăzut al șomajului pe regiune și la nivelul fiecărui județ. • Forță de muncă cu educație tehnică, disponibilă la un cost redus. • Persoanele cu studii superioare cunosc, în majoritate cel puțin o limba străină. • Existența a două institute de cercetări pentru protecția mediului în Timișoara. • Existența unui institut de cercetări explozii în Petroșani. • Proximitatea cu Ungaria favorabilă industriilor orientate către export–infrastructură de transport modernizată. • Tradiția industrială a Regiunii Vest. • Localizarea în regiune a filialelor unor firme de anvergură globală din automotive, electronică, IT. • Existența a numeroase situri naturale și zone protejate pentru practicarea ecoturismului. • Cheltuieli de consum/persoana / gospodărie peste media pe țară, în creștere în pofida crizei economice chiar dacă într-un ritm foarte scăzut. • Raportul pensionari/salariați sub media pe țară.	Economic • Nivel redus al PIB per capita chiar și în raport cu Regiunea București – Ilfov. • Populație în scădere și în proces de îmbătrânire. • Rata scăzută de ocupare a populației active la nivelul mediei naționale dar cu mult sub ținta medie UE 2020, în special în rândul femeilor. • Pondere mare a populației ocupate în agricultură (la paritate cu industria), • PIB sector agricultură în regiune reprezintă doar puțin peste 45% din PIB industrie. • Specializările învățământului profesional nu includ calificări specifice DD ca de ex. agricultură ecologică. • Salariu mediu net lunar în Regiunea Vest sub media pe țară și la distanță față de București. • Firmele mari: majoritar filiale companii străine, societăți comerciale de stat, aflate în dificultăți financiare și companii de utilități apă, canal, salubritate (servicii reglementate). • Ponderea companiilor mari din regiune cu activități în domeniul producției alimentare este redusă în pofida unui potențial agricol ridicat. • Preponderența structurilor industriale care utilizează extensiv forța de muncă și resursele naturale. • Cheltuielile C&D&I sub media națională.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Social ✓ Educație • Centru universitar de cercetare avansată și educație: Universitatea "Politehnica" din Timișoara. • Universități de educație și cercetare științifică: Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" din Timișoara, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara, Universitatea de Vest din Timișoara. • Universități centrate pe educație Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița, Universitatea "Tibiscus" din Timișoara, Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad, Universitatea din Petroșani, Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad, Universitatea "Mihai Eminescu" din Timișoara, Universitatea Europeană Drăgan din Lugoj. • Număr mare de unități de învățământ preuniversitar tehnic și profesional. • Procent ridicat al resursei de muncă disponibilă, peste media pe țară. • Procent al populației urbane mai ridicat decât media pe țară. ✓ Sănătate • Existența a două spitale în regiune (jud. Timiș) încadrate în categoria cea mai bună de performanță. • Numărul de locuitori pe un pat de spital sub media națională. • Mortalitatea infantilă la un nivel ridicat dar sub media pe țară. • Speranța de viață la naștere apropiată de media pe țară cu valori urban/rural similare.	Social • Numărul de patente înregistrate, sub media pe țară. Social ✓ Educație • Universitățile din Arad, Deva, Petroșani și Reșița – sunt centrate pe educație fără a cuprinde și departamente de cercetare. • Implicarea redusă a mediului economic regional în stabilirea specializărilor profesionale. • Rată ridicată a abandonului școlar, dar sub nivelul mediei pe țară. • Populația Regiunii Vest într-o continuă scădere, densitatea populației din regiune net inferioară mediei naționale. • Disparități intra-regionale semnificative în ceea ce privește migrația: HD și CS surse de emigrație masivă, TM și AR sold migrator nesemnificativ. • Dependența excesivă a populației HD de un singur angajator CEH. ✓ Sănătate • Servicii sociale limitate pentru categoriile defavorizate în special în domeniul asistenței sanitare. • Nr. accidente la locul de muncă peste media pe țară. • Spor natural negativ în creștere: • Mortalitate infantilă record în județul Arad în mediul rural.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

• Numărul de locuitori pe un medic sub media pe țară. Mediu Aer • Șosele de centură construite sau în curs de construcție pe arterele principale de tranzit (Lugoj, Caransebeș, Timișoara, Arad, Deva) • Reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă datorită închiderii unor agenți economici; Îmbunătățirea calității aerului Apă • Existența unor resurse importante de apă la nivelul regiunii; • Reducerea presiunii asupra surselor de apă datorită: reducerii activității industriale și agricole, reducerea volumului de ape uzate, reducerea consumului de apă în procesele tehnologice, reducerea pierderilor de apă. • În derulare implementarea Master Planurilor județene de alimentare cu apă potabilă și servicii de canalizare. Sol Terenuri arabile • Existența, în județele Arad și Timiș, a unor însemnate suprafețe de teren arabil. Păduri • Suprafețe însemnate acoperite de păduri, mai ales în județele Caraș-Severin și Hunedoara	Mediu Aer • Pondere mare, la nivelul regiunii, a unităților energetice care folosesc cărbunele drept combustibil. • Puține instalații de reținere a poluanților la sursă (reținere SO₂, NO_x și pulberi) Apă • Sisteme de canalizare și stații pentru epurarea apelor uzate învechite din punct de vedere fizic și moral. • Starea economică nu a permis efectuarea investițiilor propuse în domeniul alimentării cu apă și canalizării mai ales în mediul rural; Sol Terenuri arabile • Mod defectuos de gestionare a dejecțiilor animaliere, existența de suprafețe poluate cu aceste dejecții • Poluare produsă de diferite activități industriale: exploatarea miniere, balastiere, cu deponii, halde, iazuri de decantare fie istorică, fie curentă datorată dificultăților financiare. Păduri • Pierderi importante de păduri prin: incendii, pășunat, defrișări, exploatarea nerațională, tăieri ilegale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Diversitate biologică

- Existența în regiune a numeroase specii de floră și faună sălbatică.
- Parcuri Naționale (5), Parcuri Naturale (4), Aree Naturale Protejate (122) (Rezervații Stiințifice și Monumente ale Naturii).

Deșeuri

- Tendință de descreștere a cantității de deșeuri municipale generate;
- Tendință de creștere a cantității de deșeuri menajere colectate separat;
- Creșterea numărului localităților în care s-a introdus sistemul de colectare selectivă a deșeurilor;
- Implementarea Sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor la nivel județean
- Existența de planuri județene de gestionare a deșeurilor și a unei strategii naționale.
- Legislația aliniată la acquis-ul comunitar cu reglementările europene preluate integral în legislația națională.
- Obligația producătorilor de a recicla ambalajele într-o anumită cotă în creștere.

Diversitate biologică

- Diversitatea biologică în continuă amenințare din cauza presiunii antropice: creșterea gradului de ocupare a terenurilor, dezvoltarea agriculturii și economiei, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului ș.a.;

Deșeuri

- Creșterea tarifelor către populație
- Neatingerea cotei de reciclare.
- Număr insuficient al depozitelor conforme.

Oportunități⁸⁰	Amenințări
Economic • Organizarea de cursuri de calificare și recalificare a resursei de muncă în acord cu cerințele pieței muncii din regiune și cu tendințele stabilite prin obiectivele asumate de DD. • Promovarea de programe de dezvoltare orientate către export de produse și servicii cu valoare adăugată înaltă. • Încheierea de parteneriate între universitățile locale și companiile străine și românești pentru activități C&D&I, în particular în domeniul tehnologiilor verzi. • Programe de susținere și promovare a înregistrării patentelor în România. • Programe direcționate către persoanele cu venituri scăzute în special din mediul rural pentru acordarea de fonduri în vederea conectării la rețeaua de apă / canal / salubritate. • Continuarea programelor vizând creșterea eficienței energetice în sectoarele industrial și rezidențial. • Programe regionale de îmbunătățirea a transportului public pentru facilitarea navetismului în detrimentul relocării și pentru susținerea ocupării și a reducerii șomajului (unde este fezabil). Social • Organizarea de campanii de educație ecologică a populației adulte în special în	Economic • Deficit de forță de muncă prin migrația tineretului datorită inadecvării competențelor lor la cerințele pieței muncii. • Deficit de forță de muncă cauzat de rata scăzută de ocupare și de absența calificării tinerilor datorită ratei ridicate de abandon școlar. • Creșterea decalajului de dezvoltare între mediul urban și cel rural cu consecințe negative asupra nivelului de trai. • Dificultăți în recuperarea decalajului între nivelul tehnologic actual și nivelul educațional din licee, școli profesionale și Universități. • Absența unor soluții economice competitive cu privire la viabilizarea financiară a CEH și implicit a exploatărilor de cărbune din Valea Jiului, cu consecințe economice negative asupra județului Hunedoara. • Absența generării unor alternative economice realiste pentru cazul închiderii exploatărilor miniere din județul Hunedoara ca urmare a eliminării ajutoarelor de stat directe/indirecte. • Concurență din partea altor regiuni în atragerea de investiții străine prin finalizarea diferitelor tronsoane de autostradă aflate în construcție care vor conecta și alte regiuni cu piețele de export. Social • Adâncirea disparităților intra-regionale datorită absenței

⁸⁰ Oportunitățile incluse în analiza SWOT sunt identificate din perspectiva intervențiilor publice posibil disponibile pentru perioada de programare 2014 -2020, și nu reprezintă oportunități ale actualului ciclu bugetar 2007 -2013.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

mediul rural. ● Promovarea și finanțarea unui parteneriat cu mass media pentru difuzarea de mesaje audio – video în ceea ce privește DD de interes pentru regiune ex. pentru prevenirea abandonului școlar și reducerea mortalității infantile. ● Re-evaluarea activităților desfășurate de mediatorii sanitari și asistenții sociali în zonele cu populație cu risc de sărăcie și mortalitate infantilă ridicată și promovarea de programe care să conducă la eficientizarea și creșterea impactului activității acestora. ● Promovarea și susținerea disciplinelor opționale de educație sanitară și educație ecologică din învățământul primar și cel gimnazial. ● Susținerea financiară a programului “Școală după școală” pentru copiii provenind din familii defavorizate pentru ciclul primar și cel gimnazial. ● Promovarea de programe de asistență sanitară mobilă în special pentru categoriile defavorizate și școlile din mediul rural. ● Promovarea de programe inovative în vederea reducerii abandonului școlar și/sau părăsirii timpurii a școlii primare / gimnaziu / liceu / școală profesională, prin implicarea mediului de afaceri și parteneriate regionale publice / private. ● Susținerea programelor de creare de campusuri școlare (“internate”), în special pentru tinerii proveniți din mediul rural unde nu există posibilitatea organizării de învățământ liceal sau școli profesionale. ● Promovarea de programe de susținere a (re)insertiei profesionale a persoanelor adulte (peste 50 ani) și a categoriilor defavorizate (ex.femei casnice, părinte	oportunităților de angajare pe plan județean. ● Adâncirea disparităților regionale datorită diferențelor salariale semnificative între județe. ● Menținerea la un nivel scăzut a ratei de ocupare, în special în rândul femeilor, în principal datorită absenței competențelor cerute de piața muncii. ● Continuarea reducerii populației regiunii din cauze de spor natural negativ și / sau emigrație. ● Absența educației sanitare și a resurselor financiare pentru asistență medicală determină menținerea unei rate înalte a mortalității infantile. ● Interes scăzut pentru programele de încurajare a ocupării și prevenirea abandonului școlar. Câteva luni de muncă în agricultură, în Spania, echivalează cu salariul mediu anual din România al unui lucrător în turism, în alimentație publică, în industria textilă sau în industria componentelor auto din regiune.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

unic). Mediu • Organizarea de campanii de promovare la nivel regional în legătură cu modalitățile concrete existente pe plan regional de protecție a mediului și reducere a poluării. Exemple de bune practici. Implicarea mass-media locală. • Promovarea producției de energii verzi în Regiune și a utilizării, în special pentru încălzire, a biomasei. • Promovarea de programe care să stimuleze producția de combustibili din biomasă. Aer • Continuarea construcției de șosele de centură pentru localități urbane și rurale din Regiunea Vest. • Programe privind fluidizarea traficului auto în mediul urban. • Programe privind promovarea transportului public, a mersului cu bicicleta și alte forme de transport ecologic. Apă • Fonduri europene disponibile pentru finanțarea lucrărilor de alimentare cu apă și canalizare – în derulare diverse proiecte de extindere și reabilitare sisteme de alimentare cu apă; • Promovarea de campanii de educare privind consumul responsabil de apă în mediul casnic și industrial. • Promovarea de programe care să conducă la reducerea consumului de apă în gospodăria și în economia regiunii. • Susținerea de programe investiționale care să conducă la producția de bunuri cu consum redus de apă	Mediu • Dificultăți economice majore în susținerea costurilor de investiții în domeniul protecției mediului pentru agenții economici și autorități. • Existența zonelor cu potențial de poluare transfrontalieră. Aer • Absența resurselor financiare necesare construcției de șosele de centură și pentru localitățile urbane / rurale de importanță secundară. • Resurse financiare limitate a bugetelor locale pentru (co)finanțarea investițiilor necesare reducerii poluării aerului în zonele urbane. Apă • Absența resurselor financiare din partea gospodăriilor, în special în mediul rural pentru conectarea la sistemele centralizate de apă / canal și susținerea serviciului de salubritate. • Evacuare de ape uzate cu conținut ridicat de poluanți (materii în suspensie, metale grele ș.a.) în cursurile naturale de apă, de către activitățile de extracție și preparare a minereurilor sau cărbunilor. • Potențiale poluări accidentale din cauza deteriorării instalațiilor (în funcțiune sau conservare) aferente activității de minerit (iazuri de decantare)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Sol • Promovarea de programe regionale de încurajare a utilizării terenurilor degradate pentru culturi energetice.• Promovarea de programe regionale de inventariere/cartare a suprafețelor de teren afectate de poluare/contaminare.• Promovarea de proiecte punctuale de depoluare/decontaminare (reconstrucție ecologică) a terenurilor afectate.• Promovarea de programe C&D&I din domeniul reabilitării solurilor poluate/contaminate cu implicarea Universității tehnice și a institutelor locale de cercetări în domeniul tehnologiilor de mediu. Deșeuri • Promovarea de programe de valorificarea deșeurilor colectate selectiv prin cofinanțarea de activități care contribuie la creșterea procentului de reciclare din regiune.• Promovarea de programe C&D&I din domeniul reciclării deșeurilor cu implicarea Universității tehnice și a institutelor locale de cercetări în domeniul tehnologiilor de mediu.• Extinderea colectării selective a deșeurilor la nivelul tuturor gospodăriilor urban/rural.• Promovarea utilizării deșeurilor colectate separat în industrii locale.• Extinderea colectării separate și a altor deșeuri menajere care sunt evacuate, în prezent, în alt factor de mediu (de exemplu uleiul alimentar uzat).	• Poluarea cursurilor naturale de apă din cauza deversării apelor uzate orășenești insuficient epurate. Sol • Potențiale poluări accidentale din cauza deteriorării instalațiilor (în funcțiune sau conservare) aferente activității de minerit (iazuri de decantare).• Potențiale poluări accidentale a suprafețelor învecinate haldelor, depozitelor de steril ș.a., prin antrenarea pulberilor în suspensie de către vânt. Deșeuri • Neatingerea țintelor de reciclare agreeate la nivelul UE.• Subutilizarea depozitelor ecologice datorită constrângerilor financiare în special la nivelul populației.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

9. EVALUAREA NIVELULUI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A REGIUNII

Selectarea setului de indicatori în vederea realizării evaluării nivelului de dezvoltare durabilă a Regiunii Vest și a elaborării indexului aferent s-a făcut în baza analizei aprofundate a rezultatelor înregistrate de regiune în domeniile economic, social și mediu în ultimii 5 - 7 ani, în funcție și de disponibilitatea datelor statistice la principalii furnizori de astfel de informații INS, ARPM și CNP la nivel național și regional astfel încât să fie posibilă reluarea evaluării la orice moment de timp cu menținerea comparabilității. Totodată, încă de la început s-a plecat de la lista de indicatori pentru care existau valori disponibile din surse de date consacrate și fiabile INS, CNP, Eurostat, ANPM și ARPM pentru a conferi evaluării un caracter obiectiv și repetabil în timp.

Astfel, au fost selectați 24 de indicatori acoperind cei trei piloni ai dezvoltării durabile pentru care s-au considerat următoarele criterii în stabilirea țintelor la care au fost raportate valorile înregistrate/calculate pentru Regiunea Vest: i) existența unor prevederi legale în special cu privire la pilonul de mediu indicându-se existența acestei situații în descrierea indicatorului respectiv; ii) valoarea pentru Regiunea București – Ilfov cu câteva excepții acolo unde raportarea la această regiune nu ar fi avut sens (ex. suprafața împădurită); iii) pentru indicatorii la care s-au utilizat valori naționale în lipsa celor la nivel de regiune/județ, referința stabilită a fost media UE sau obiectivele 2020 adoptate pe plan național.

În rezumat, din cei 24 de indicatori propuși, 3 ținte selectate reflectă obiectivele pentru anul 2020 stabilite prin PNR 2011 - 2013, 8 ținte reprezintă nivelul atins de Regiunea București-Ilfov întrucât esența POR a fost, și în continuare a rămas de eliminare a disparităților de dezvoltare între regiuni, în special cele de natură socio-economică. Cum Regiunea Vest se află pe locul al doilea ca PIB/locuitor pe țară, obiectivul natural îl constituie reducerea decalajului de dezvoltare față de București-Ilfov.

Alți 8 indicatori au valori stabilite în raport cu țintele prevăzute de legislația în vigoare sau cu criteriile de calitate incluse în raportul regional de mediu, 2 indicatori au specific intra-regional, țintele fiind interne regiunii reflectând disparitățile existente între județele componente, 2 ținte corespund mediei UE întrucât pentru un indicator există valori numai la nivel național iar pentru altul regiunea se află la media națională care în schimb se găsește mult în urma mediei UE, SNDD stabilind ca obiectiv continuarea creșterii suprafeței împădurite la nivel regional și național (comparația cu București-Ilfov iese din discuție în acest ultim caz).

În sfârșit un indicator se raportează la media națională întrucât s-a considerat că Regiunea București-Ilfov beneficiază de condiții socio-economice favorabile care determină un spor natural suplimentar o astfel de comparație nefiind rezonabilă.

Referitor la criteriile de ponderare, în versiunile internaționale de evaluare a DD comparații multi-țară se practică fie ponderi egale între cei 3 piloni (așa se și traduce faptul că mediul a căpătat un statut complet, egal cu cel economic și social), fie criteriul economic nici nu este luat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

în considerare. Cu toate acestea, la realizarea prezentei evaluări, s-a acordat o pondere mai mare pilonului economic întrucât primul obiectiv al SNDD îl constituie reducerea deficitului istoric de dezvoltare economică în raport cu media UE materializat în plan regional prin atenuarea diferențelor de dezvoltare față de Regiunea București-Ilfov. Astfel, ponderile acordate celor trei mari clase de indicatori selectați pentru evaluarea nivelului dezvoltării durabile a Regiunii Vest au fost următoarele:

- Clasa de indicatori aparținând pilonului economic “Economie durabilă” – 40%
- Clasa de indicatori aparținând pilonului social compusă din categoriile “Societate echilibrată”, “Sănătate durabilă” și “Dezvoltare personală” – 30%
- Clasa de indicatori aparținând pilonului mediu compusă din categoriile “Mediu sănătos”, “Utilizarea durabilă a resurselor” și “O natură durabilă” – 30%

În cadrul clasei “Economie durabilă” au fost incluși 5 indicatori după cum urmează:

- ✓ PIB/locuitor – reflectă sintetic gradul de dezvoltare economică a regiunii.
- ✓ Raportul inegalității intraregionale – reflectă sugestiv diferența de dezvoltare din interiorul regiunii (raportul dintre cea mai mic și cel mai mare PIB/locuitor).
- ✓ Energie primară consumată – evidențiază eficiența utilizării resurselor energetice, inclus cu țintă concretă în Strategia Europa 2020.
- ✓ Productivitatea muncii – indicator elocvent cu privire la eficiența muncii și a valorii adăugate produse de o persoană ocupată cu impact direct asupra nivelului câștigului salarial.
- ✓ Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB Regional – indicator strategic ce reflectă capacitatea regiunii de a se dezvolta autonom pe termen mediu și lung, inclus cu țintă concretă, la nivel național, în Strategia Europa 2020.

Toți indicatorii din clasa “Economie durabilă” au primit ponderi egale întrucât fiecare descrie un fundament al economiei regionale (nivel de dezvoltare economică, disparitate intra-regională, eficiență energetică, productivitate a muncii și capacitate de cercetare).

Cu privire la a doua clasă de indicatori aparținând pilonului social, s-au luat în considerare trei categorii distincte după cum urmează:

- ✓ Societate echilibrată (40%) în interiorul căreia au fost reținuți 4 indicatori cărora li s-au acordat ponderi egale, astfel:
 - Rata de ocupare – inclus în Strategia Europa 2020 cu țintă concretă, reflectă coeziunea socială reprezentând și o condiție a progresului social.
 - Indicele inegalității venitului net – reflectă diferența de venituri pe persoană ocupată. Oferă informații în legătură cu heterogenitatea competențelor ocupaționale ale locuitorilor regiunii.
 - Creșterea populației – reprezintă un indicator major de dezvoltare durabilă a regiunii reflectând din punct de vedere social atractivitatea zonei și încrederea într-un viitor mai bun.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- Raportul infracționalității intraregionale – evidențiază în interiorul regiunii, existența unor stări de nemulțumire la nivelul populației care trebuie adresate în vederea asigurării păcii sociale, fundament al dezvoltării durabile.
- ✓ Sănătate durabilă (30%) în interiorul căreia au fost reținuți 3 indicatori cărora li s-au acordat ponderile indicate în dreptul fiecăruia, astfel:
 - Rata mortalității infantile (40%) – reprezintă un indicator fundamental al dezvoltării durabile pentru România care se situează pe un nedorit prim loc în UE din acest punct de vedere (Regiunea Vest nu face excepție), depășind la nivel internațional națiuni cu mult mai puțin dezvoltate economic. S-a renunțat astfel la indicatorul “speranța medie de viață la naștere” întâlnit de regulă în evaluările de dezvoltare durabilă întrucât, în cazul României și, în particular al Regiunii Vest, acesta este puternic influențat de rata ridicată a mortalității infantile.
 - Speranța de viață sănătoasă (20%) – reflectă în principal încrederea pe care populația unei țări o are în viitor, reprezintă o percepție personală. În UE se determină prin sondaj paneuropean și se publică de către Eurostat pentru fiecare stat membru.
 - Ponderea locuitorilor cu accesibilitate la apă potabilă (40%) – pentru Regiunea Vest reprezintă un indicator fundamental al dezvoltării durabile având impact și asupra mortalității infantile, vieții sănătoase dar și în ceea ce privește mediul, contribuind la reducerea poluării, fiind inclus și ca angajament național în Tratatul de Aderare.
- ✓ Dezvoltare personală (30%), categorie în interiorul căreia au fost reținuți 3 indicatori cărora li s-au acordat ponderile incluse în dreptul fiecăruia, astfel:
 - Rata de părăsire timpurie a școlii (40%) – indicator inclus în strategia Europa 2020 cu țintă concretă, fundamental pentru dezvoltarea durabilă a regiunii. Regiunea Vest nu face excepție prezentând valori mai ridicate comparativ cu angajamentul asumat pe plan național.
 - Ponderea absolvenților de studii superioare (20%) – indicator inclus în strategia Europa 2020 cu țintă concretă, fundamental pentru progresul unei națiuni și pentru creșterea gradului de ocupare. Se estimează că la orizontul anilor 2020, peste 40% din locurile de muncă existente vor necesita competențe aferente educației terțiare.
 - Gradul de complexitate a activității de cercetare-dezvoltare (20%) și Ponderea companiilor inovative în totalul companiilor active (20%) – reflectă împreună opțiunile personale de dezvoltare universitară a tinerilor din Regiunea Vest. Valoarea scăzută a acestora ar putea indica o lipsă de motivație și de repere pentru o carieră în domeniul științific și antreprenorial, condiții importante pentru progresul durabil al regiunii.

În sfârșit, în clasa “Mediu”, se regăsesc 3 categorii de indicatori, “Mediu sănătos”, “Utilizarea durabilă a resurselor” și “O natură durabilă”, ponderile atribuite fiind de 30%, 40% și, respectiv, 30%, deoarece s-a considerat că, deși toate categoriile sunt importante pentru o construcție durabilă de mediu, conservarea resurselor ar trebui să reprezinte prima preocupare a regiunii în

materie de dezvoltare durabilă.

Sunt redată mai jos categoriile din clasa Mediu și indicatorii corespunzători:

- ✓ Mediu sănătos în interiorul căreia au fost reținuți 4 indicatori, astfel:
 - Calitatea aerului în zonele urbane (30%) – ținte stabilite prin reglementări legale și tratate internaționale.
 - Calitatea apei de suprafață pe clase (40%) - obiectiv al strategiei de mediu, rezervele de apă dulce reprezentând o preocupare globală a dezvoltării durabile.
 - Calitatea solului (30%) – obiectiv național de dezvoltare durabilă care susține independența alimentară a țării.
- ✓ Utilizarea durabilă a resurselor în interiorul căreia au fost reținuți 4 indicatori, astfel:
 - Rata de reciclare a deșeurilor municipale (50%)– țintă asumată prin legislația în vigoare și Tratatul de Aderare.
 - Ponderea apei dulci prelevate în totalul resurselor de apă (50%) – rezervele de apă dulce reprezintă o preocupare globală a dezvoltării durabile, România se situează în ansamblu sub media europeană.
- ✓ O natură durabilă în interiorul căreia au fost reținuți 4 indicatori, astfel:
 - Suprafața pădurilor (30%) – obiectiv de dezvoltare durabilă pentru România care pe ansamblu se găsește mult sub media UE.
 - Gradul de acoperire a populației cu servicii de salubritate (30%) – țintă asumată prin legislație și Tratatul de Aderare.
 - Ponderea populației conectate la stațiile de epurare a apelor uzate (40%) – țintă asumată prin legislație și Tratatul de Aderare.

Tabelul următor prezintă sintetic scorurile obținute de către fiecare din cei 24 de indicatori selectați pentru evaluarea nivelului dezvoltării durabile a Regiunii Vest.

Clasă Indicator	Categorie Indicator	Nr. crt.	Denumire Indicator	Notă Categorie	Pondere în Categorie	Scor Clasă Indicator
Economie durabilă 40%		1	PIB/locuitor	5,00	20%	4,66
		2	Raportul Inegalității intraregionale	6,00	20%	
		3	Energie primară consumată	3,95	20%	
		4	Productivitatea muncii	6,35	20%	
		5	Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB Regional	2,00	20%	
Social 30%	Societate echilibrată 40%	6	Rata de ocupare	8,34	25%	6,83
		7	Indicele inegalității venitului net	6,67	25%	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

		8	Creșterea populației	7,03	25%		
		9	Raportul infraționalității intraregionale	5,28	25%		
	Sănătate durabilă 30%	10	Rata mortalității infantile	6,40	40%	6,57	
		11	Speranța de viață sănătoasă	9,25	20%		
		12	Ponderea locuitorilor cu accesibilitate la apă potabilă	6,44	40%		
	Dezvoltare personală 30%	13	Rata de părăsire timpurie a școlii	6,70	40%	5,80	
		14	Ponderea absolvenților de studii superioare	5,00	20%		
		15	Gradul de complexitate a activității de cercetare-dezvoltare	3,38	20%		
		16	Ponderea companiilor inovative în totalul companiilor active	4,79	20%		
	Mediu 30%	Mediu sănătos 30%	17	Calitatea aerului în zonele urbane	9,43	30%	7,66
			18	Calitatea apei de suprafață pe clase	7,31	40%	
			19	Calitatea solului	6,31	30%	
		Utilizarea durabilă a resurselor 40%	20	Rata de reciclare a deșeurilor municipale	1,54	50%	4,27
			21	Ponderea apei dulci prelevate în totalul resurselor de apă	7,00	50%	
		O natură durabilă 30%	22	Suprafața pădurilor	7,60	30%	6,50
			23	Gradul de acoperire a populației cu servicii de salubritate	7,76	30%	
24			Ponderea populației conectate la stațiile de epurare a apelor uzate	4,72	40%		

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Valorile de referință raportat la care s-au calculat scorurile pentru fiecare din cei 24 de indicatori utilizați la elaborarea indexului, constituie totodată țintele de dezvoltare durabilă pentru Regiunea Vest și sunt prezentate sintetic în tabelul următor.

Nr. Crt.	Denumire indicator	Obiectiv DD pentru Regiunea Vest
1	PIB/locuitor	București-Ilfov
2	Raportul inegalității intraregionale	Maximul valorii PIB între cele 4 județe componente
3	Energie primară consumată*	Angajamentul României pentru 2020
4	Productivitatea muncii	București-Ilfov
5	Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB Regional	București-Ilfov
6	Rata de ocupare	Angajamentul României pentru 2020
7	Indicele inegalității venitului net	București-Ilfov
8	Creșterea populației	Media națională
9	Raportul infraționalității intraregionale	Cea mai mică rată între cele 4 județe componente
10	Rata mortalității infantile	București-Ilfov
11	Speranța de viață sănătoasă*	Media UE
12	Ponderea locuitorilor cu accesibilitate la apă potabilă	Atingerea nivelului de 100%
13	Rata de părăsire timpurie a școlii	Angajamentul României pentru 2020
14	Ponderea absolvenților de studii superioare	București-Ilfov
15	Gradul de complexitate a activității de cercetare-dezvoltare	București-Ilfov
16	Ponderea companiilor inovative în totalul companiilor active	București-Ilfov
17	Calitatea aerului în zonele urbane	Fără depășiri ale limitei legale
18	Calitatea apei de suprafață pe clase*	Toate apele de suprafață să se încadreze în clasele de calitate 1 și 2
19	Calitatea solului	Valori numerice asociate claselor de calitate
20	Rata de reciclare a deșeurilor municipale	Obiectivul prevăzut de legea nr. 211/2001 (art. 17, paragraf 2 (a))
21	Ponderea apei dulci prelevate în totalul resurselor de apă*	Pondere mai mică de 10%
22	Suprafața pădurilor	Media UE
23	Gradul de acoperire a populației cu servicii de salubritate	Atingerea nivelului de 100%
24	Ponderea populației conectate la stațiile de epurare a apelor uzate	Atingerea nivelului de 100%

*Notă – datorită lipsei de informații sau a nefiabilității datelor cuprinse în Raportul anual privind starea factorilor de mediu 2011, în calculul scorului s-au folosit valorile la nivel național.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

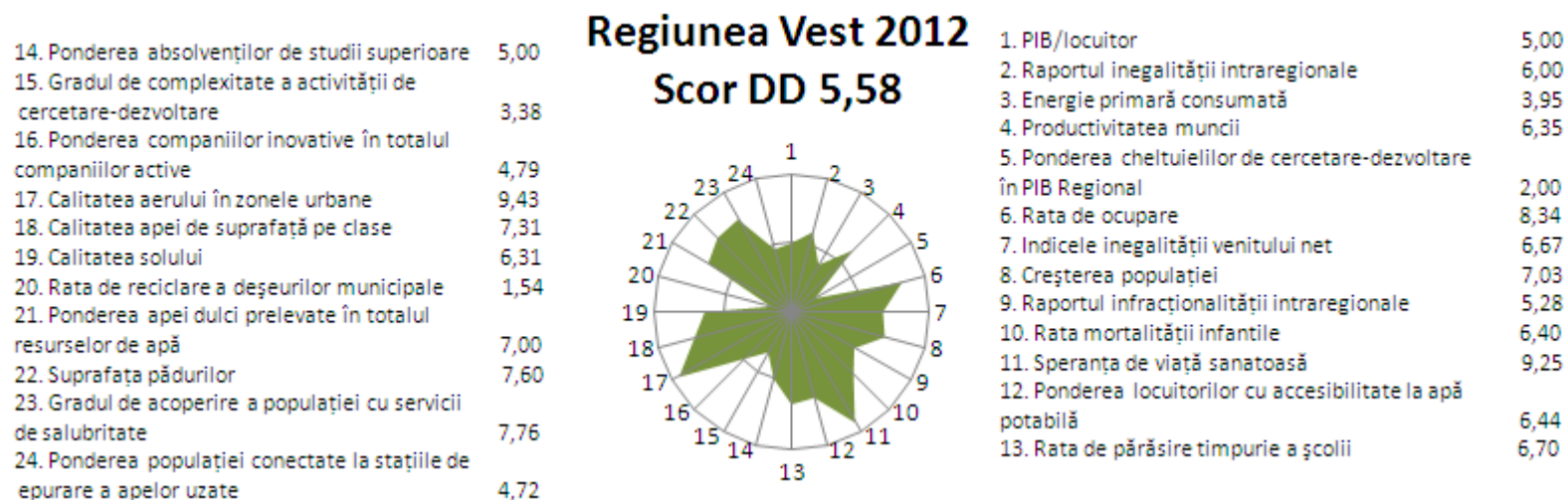

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Scorul general al nivelului de dezvoltare durabilă a Regiunii Vest a fost calculat pe baza formulei:

Scor DD Regiunea Vest = 40% * Scor Pilon Economic + 30% * Scor Pilon Social + 30% Scor Pilon Mediu

Scor Dezvoltare Durabilă Regiunea Vest = 5,58

Calculul efectiv și evoluția indicatorilor în timp, funcție și de disponibilitatea datelor, sunt prezentate detaliat în continuare.

❖ Economie Durabilă

1. PIB/locuitor

Descrierea indicatorului

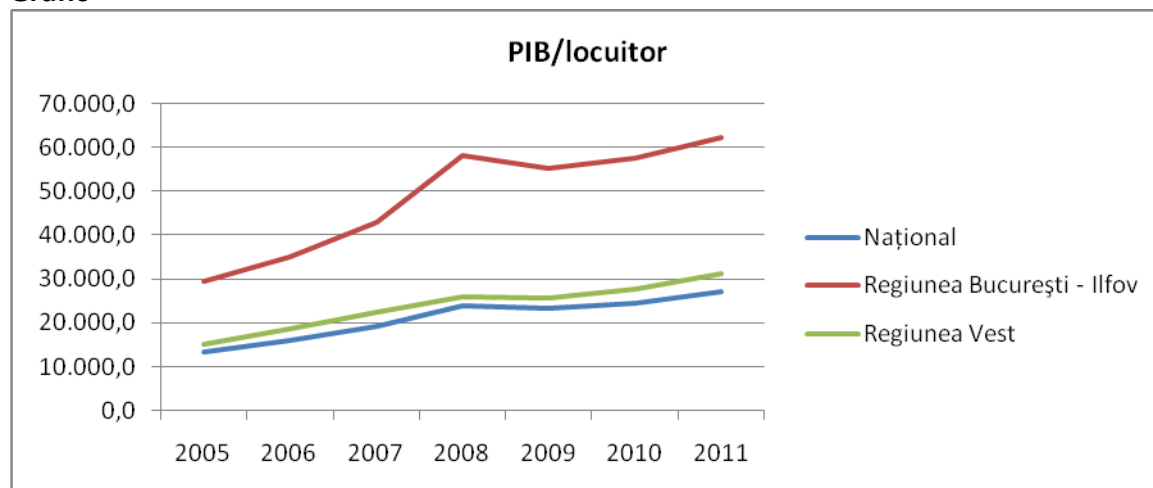
Raportul între PIB-ul regional, calculat prin metoda producției, și numărul populației din regiunea respectivă.

Valorile indicatorului

lei/loc

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Național	13.341,4	15.948,5	19.290,7	23.907,7	23.310,3	24.348,0	27.017,7
Regiunea București - Ilfov	29.553,8	35.072,6	42.917,2	58.216,6	55.163,6	57.574,9	62.228,2
Regiunea Vest	15.028,6	18.551,6	22.315,6	25.961,7	25.565,3	27.545,2	31.066,6

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{PIB/loc} = \frac{PIB/loc_{Regiunea Vest 2011}}{PIB/loc_{Regiunea București - Ilfov 2011}} \times 10$$

$$S_{PIB/loc} = 5$$

Scorul Regiunii Vest pentru anul 2011, reflectă decalajul existent între nivelul de dezvoltare a regiunii descris sintetic prin indicatorul produs intern brut pe locuitor și cel al Regiunii București – Ilfov care a depășit media UE, acesta fiind obiectivul major de convergență la orizontul anilor 2030 pentru întreaga țară. Pentru anul 2013, SNDD a stabilit un obiectiv de 50% PIB/loc la nivel național față de media UE.

2. Raportul Inegalității Economice Intraregionale

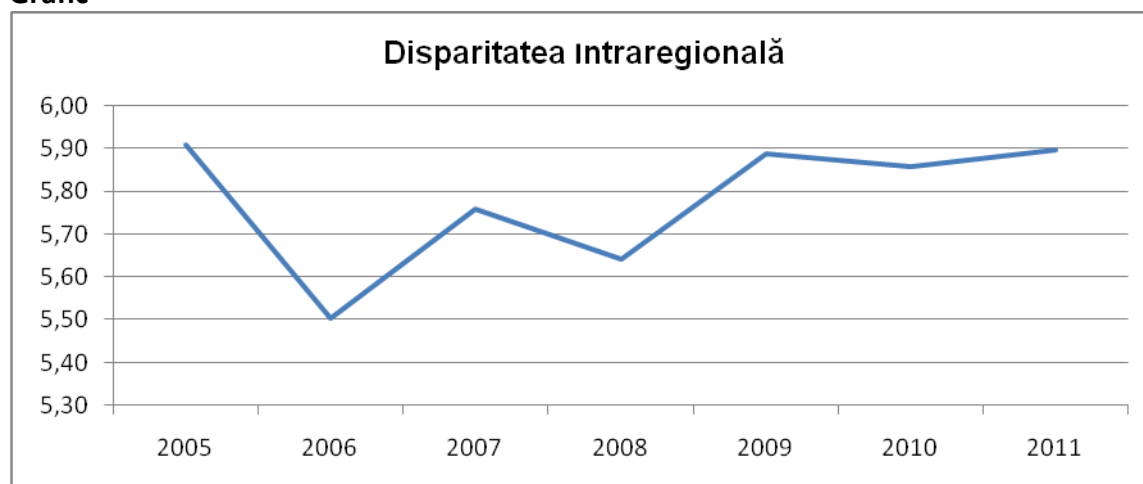
Descrierea indicatorului

Indicatorul măsoară nivelul disparității dezvoltării economice în interiorul Regiunii Vest.

Valorile indicatorului

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Disparitatea intraregională	5,91	5,50	5,76	5,64	5,89	5,86	5,90

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizată pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{D \text{ intrareg}} = \frac{PIB / \text{loc Caraș - Severin}}{PIB / \text{loc Timiș}} \times 10$$

$$S_{D \text{ intrareg}} \cong 6$$

Scorul se calculează ca raport între PIB/loc județean cel mai mic și cel mai mare din Regiunea Vest pentru același an 2011. Acest scor reflectă nivelul diferit de dezvoltare economică în interiorul regiunii, oferind premisele unor intervenții suplimentare în zonele respective. Dezvoltarea echilibrată a unei regiuni presupune un nivel similar de trai în toate județele componente.

3. Energie Primară Consumată

Descrierea indicatorului

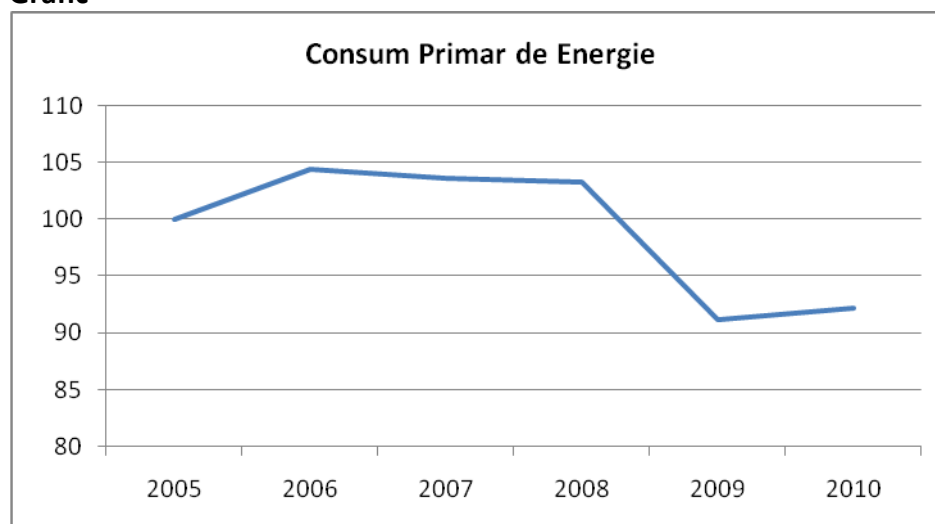
Indicatorul măsoară consumul intern brut de energie cu excepția consumului non-energetic al purtătorilor de energie. Indicatorul se calculează la nivel național sub formă de index raportat la valorile anului 2005. În Strategia Europa 2020 este prevăzut obiectivul de reducere a consumului primar de energie cu 20% față de 2005. România și-a asumat aceeași țintă pentru anul 2020.

Valorile indicatorului

Index, 2005=100

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Consum Primar de Energie	100	104,4	103,6	103,3	91,1	92,10

Grafic

Sursa datelor

Eurostat, Strategia Europa 2020.

Scor

$$S_{CPE} = \frac{100 - CPE_{Rom}}{20} \times 10$$

$$S_{CPE} = 3.95$$

Scorul este calculat la nivel național pentru anul 2010, în funcție de obiectivul stabilit prin Strategia Europa 2020, considerându-se nota 10 situația în care consumul primar de energie a scăzut cu 20% față de valorile din 2005, obiectivul stabilit fiind astfel considerat îndeplinit. Având în vedere prognozele de creștere continuă a prețului energiei, pentru o economie durabilă, scăderea consumului primar de energie trebuie să devină o prioritate în economie atât la nivel național cât și regional pentru îndeplinirea acestui obiectiv.

4. Productivitatea Muncii

Descrierea indicatorului

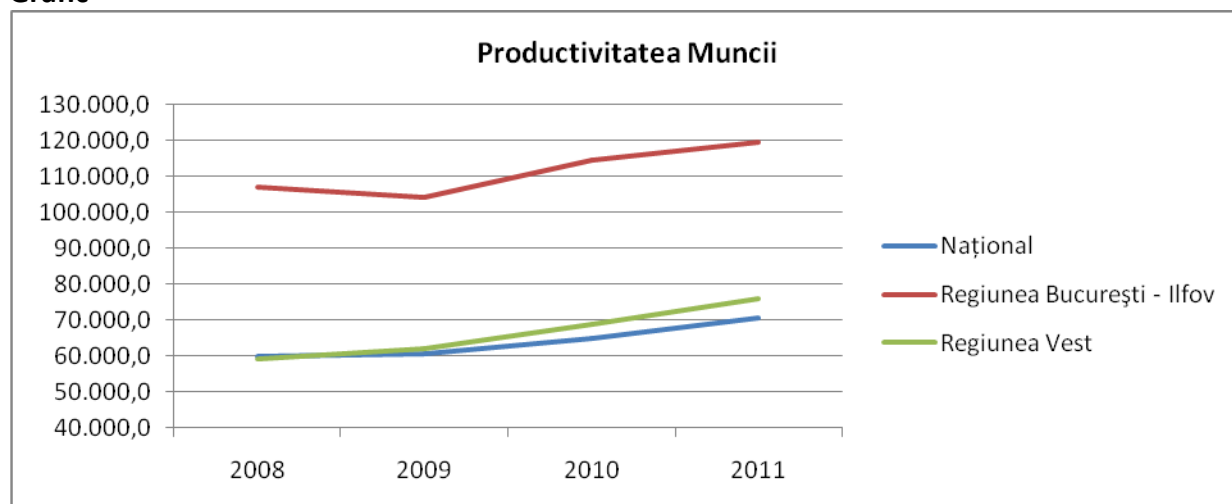
Indicatorul calculează valoarea muncii realizată de către o persoană ocupată, exprimată în Lei/persoană ocupată.

Valorile indicatorului

lei/persoană ocupată

	2008	2009	2010	2011
Național	59.948,5	60.393,5	65.014,6	70.426,3
Regiunea București - Ilfov	106.923,7	104.138,1	114.325,8	119.351,5
Regiunea Vest	59.259,0	61.863,7	68.833,6	75.740,4

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{WP} = \frac{WP \text{ Regiunea Vest } 2011}{WP \text{ Regiunea București - Ilfov } 2011} \times 10$$

$$S_{WP} = 6.35$$

Scorul este calculat în funcție de nivelul productivității muncii din Regiunea București-Ilfov, considerându-se nota 10 nivelul acesteia din 2011. Reducerea numărului de persoane ocupate în activități agricole concomitent cu creșterea gradului de ocupare în industrie ar conduce la o îmbunătățire substanțială a acestui scor cu impact direct asupra creșterii nivelului de trai din Regiunea Vest.

5. Ponderea Cheltuielilor de Cercetare-Dezvoltare în PIB Regional

Descrierea indicatorului

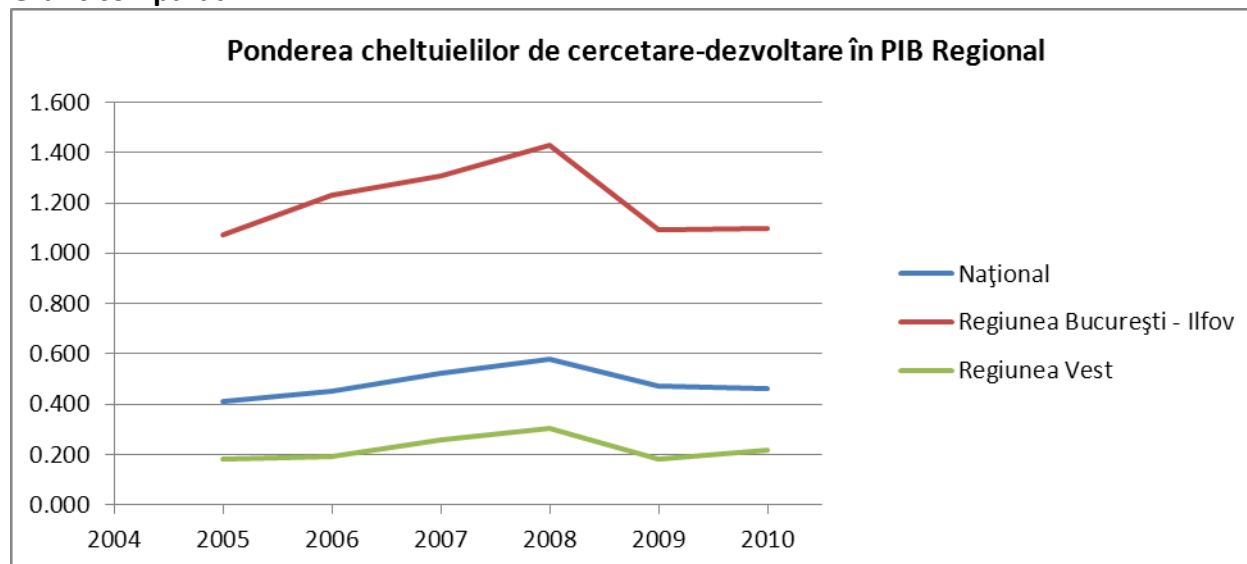
Indicatorul calculează procentul alocat cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din PIB Regional indicând importanța relativă a acestui tip de investiții în dezvoltarea economică a regiunii.

Valorile indicatorului

%

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Național	0,410	0,454	0,523	0,579	0,470	0,462
Regiunea București - Ilfov	1,074	1,232	1,309	1,427	1,092	1,099
Regiunea Vest	0,182	0,194	0,260	0,306	0,181	0,219

Grafic comparativ

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS, disponibile până la 2010 inclusiv.

Scor

$$S_{CD} = \frac{Ch\ CD\ Regiunea\ Vest\ 2010}{Ch\ CD\ Regiunea\ București - Ilfov\ 2010} \times 10$$

$$S_{CD} = 2$$

Scorul este calculat în funcție de procentul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din Regiunea București-Ilfov, considerându-se nota 10 nivelul acesteia din 2010. Obiectivul asumat de România pentru anul 2020 este de 2% în timp ce prin Europa 2020 s-a stabilit un nivel orientativ de 3%.

❖ *Societate Echilibrată*

6. Rata de Ocupare

Descrierea indicatorului

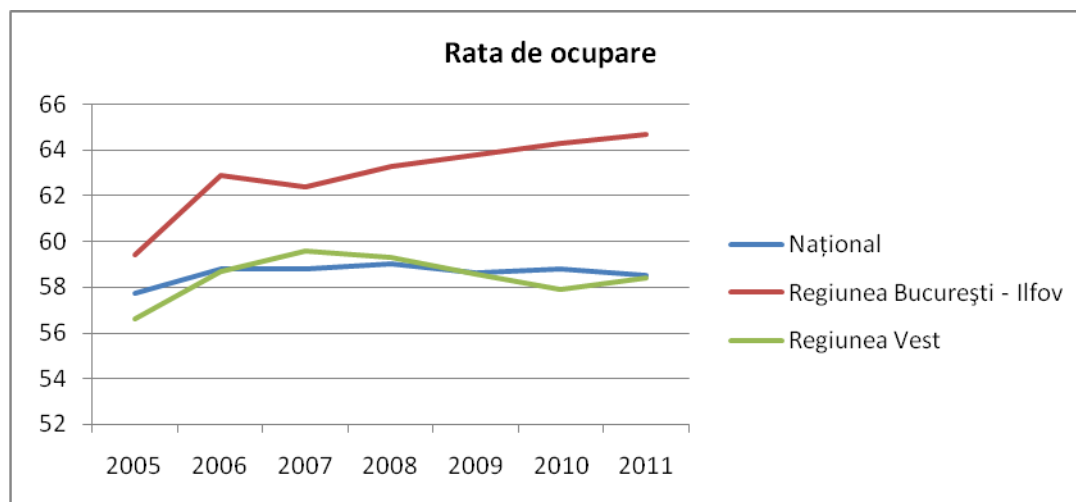
Indicatorul exprimă procentual raportul dintre populația ocupată în vârstă de muncă (15-64 ani) și totalul populației în vârstă de muncă (15-64 ani).

Valorile indicatorului

%

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Național	57,7	58,8	58,8	59	58,6	58,8	58,5
Regiunea București - Ilfov	59,4	62,9	62,4	63,3	63,8	64,3	64,7
Regiunea Vest	56,6	58,7	59,6	59,3	58,6	57,9	58,4

Grafic

Sursa datelor

Valori furnizate de INS.

Scor

$$S_{RO} = \frac{RO \text{ Regiunea Vest } 2011}{70} \times 10$$

$$S_{RO} = 8.34$$

Scorul este calculat în funcție de obiectivul asumat de România pentru anul 2020 de 70% în timp ce prin Europa 2020 s-a stabilit un nivel orientativ de 75%. Nota 10 se acordă în situația în care obiectivul este atins.

7. Indicele Inegalității Venitului Net

Descrierea indicatorului

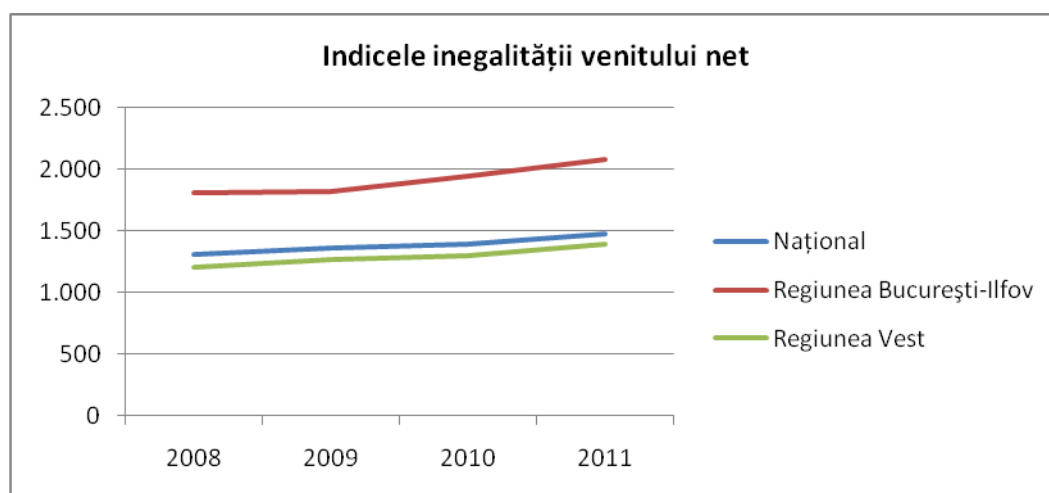
Indicatorul oferă informații cu privire la discrepanța câștigului mediu net al unui salariat din Regiunea Vest comparativ cu situația existentă în Regiunea București - Ilfov.

Valorile indicatorului

lei/angajat

	2008	2009	2010	2011
Național	1.309	1.361	1.391	1.478
Regiunea București - Ilfov	1.810	1.817	1.946	2.079
Regiunea Vest	1.207	1.270	1.295	1.387

Grafic

Sursa datelor

Valori furnizate de Comisia Națională de Prognază.

Scor

$$S_{RS} = \frac{\text{Salariu mediu net Regiunea Vest 2011}}{\text{Salariu mediu net Regiunea București - Ilfov 2011}} \times 10$$

$$S_{RS} = 6.67$$

Scorul este calculat în funcție de nivelul salariului mediu net din Regiunea București-Ilfov, considerându-se nota 10 nivelul acestuia din 2011.

8. Creșterea Populației

Descrierea indicatorului

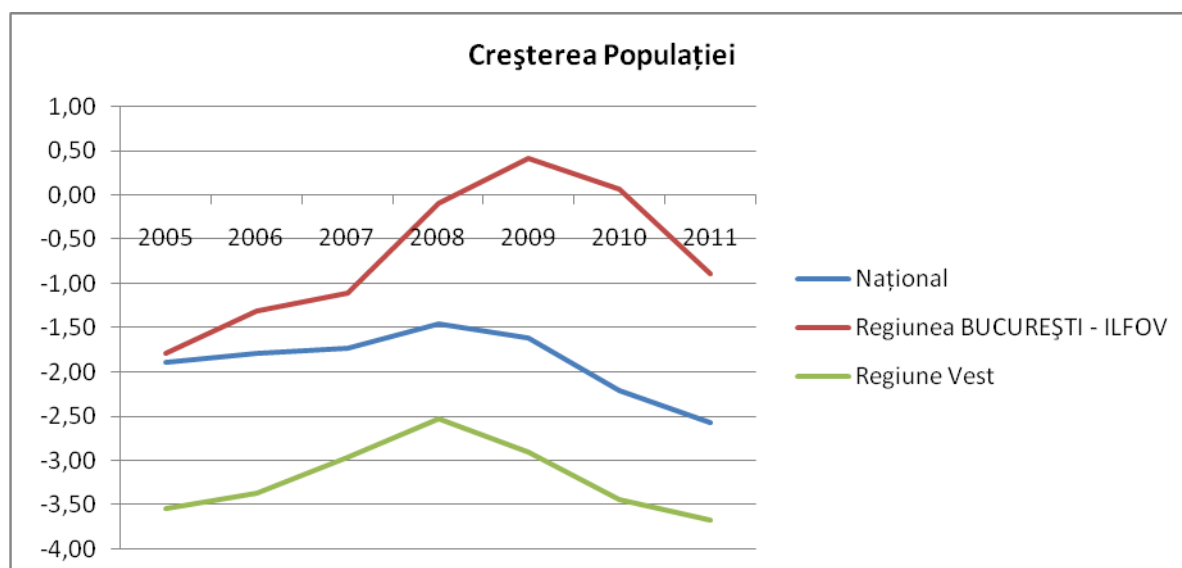
Indicatorul surprinde modificarea structurală a populației fiind calculat ca procent al sporului natural din totalul populației.

Valorile indicatorului

‰

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Național	-1,90	-1,79	-1,73	-1,45	-1,62	-2,21	-2,58
Regiunea București - Ilfov	-1,79	-1,31	-1,12	-0,10	0,41	0,06	-0,89
Regiunea Vest	-3,53	-3,37	-2,96	-2,53	-2,90	-3,43	-3,67

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{CP} = \frac{CP \text{ Național } 2011}{CP \text{ Regiunea Vest } 2011} \times 10$$

$$S_{CP} = 7.03$$

Scorul este calculat în funcție de valoarea indicatorului la nivel național din anul 2011. Nota 10 se acordă în situația în care Regiunea Vest atinge valoarea Națională.

9. Raportul Infracționalității Intra-regionale

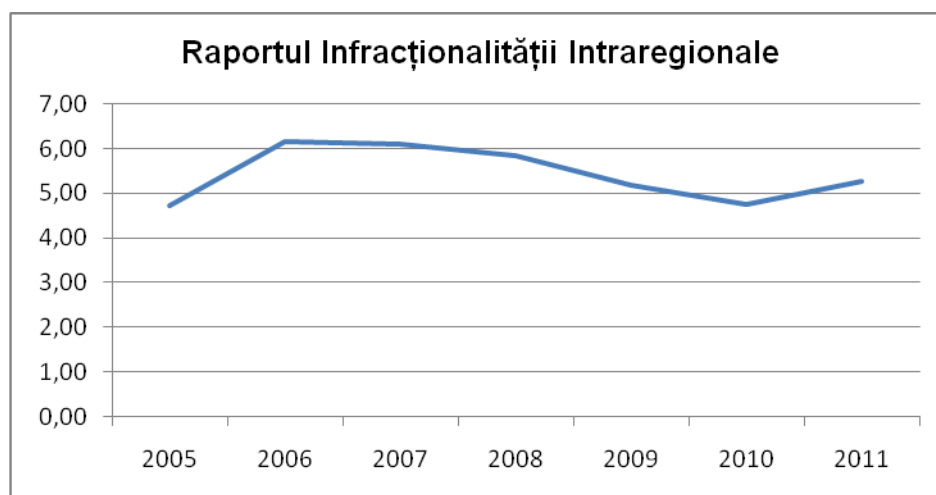
Descrierea indicatorului

Indicatorul măsoară nivelul disparității între rata infracționalității minime și maxime în interiorul Regiunii Vest.

Valorile indicatorului

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Raportul Infracționalității Intra-regionale	4,73	6,17	6,12	5,86	5,19	4,75	5,28

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{RI} = \frac{RI_{Timiș\ 2011}}{RI_{Hunedoara\ 2011}} \times 10$$

$$S_{RI} = 5,28$$

Scorul este acordat pentru valorile din 2011, fiind calculat în funcție de rata infracționalității fiecărui județ, considerându-se nota 10 situația în care valorile ratelor infracționalității celor două județe sunt egale. Rata infracționalității în județul Hunedoara este cea mai ridicată la nivel național cu tendință de creștere fiind important pentru regiune să urmărească acest indicator pentru crearea unui mediu social prielnic dezvoltării durabile a societății.

❖ Sănătate Durabilă

10. Rata Mortalității Infantile

Descrierea indicatorului

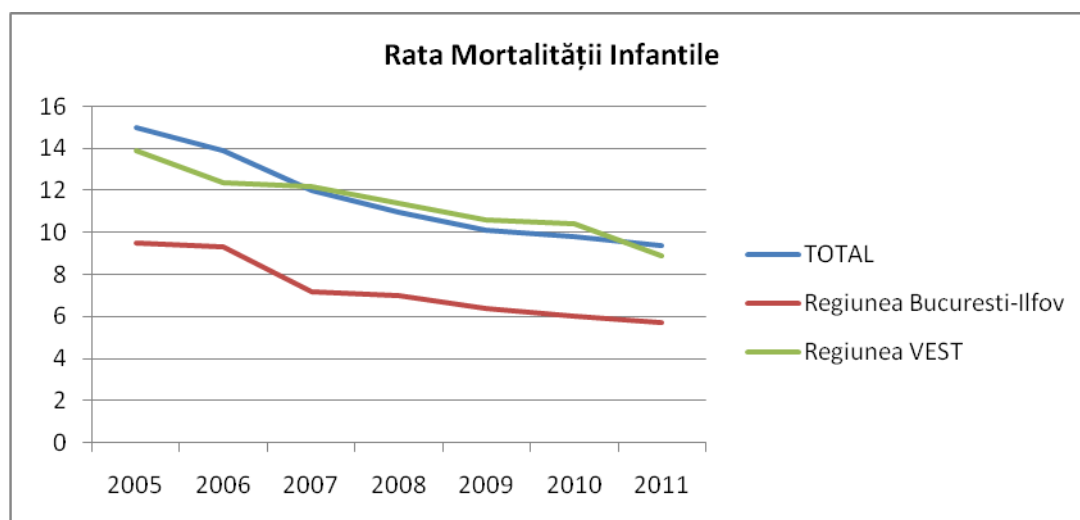
Indicatorul surprinde fenomenul mortalității în rândul copiilor cu vârste sub 1 an. Rata mortalității infantile se calculează ca număr de copii cu vârste sub 1 an decedați raportați la 1.000 de copii născuți vii.

Valorile indicatorului

‰

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Național	15,0	13,9	12,0	11,0	10,1	9,8	9,4
Regiunea București - Ilfov	9,5	9,3	7,2	7,0	6,4	6,0	5,7
Regiunea Vest	13,9	12,4	12,2	11,4	10,6	10,4	8,9

Grafic

Sursa datelor

Valori furnizate de INS.

Scor

$$S_{RMI} = \frac{RMI \text{ Regiunea București - Ilfov } 2011}{RMI \text{ Regiunea Vest } 2011} \times 10$$

$$S_{RMI} = 6.4$$

Scorul este calculat în funcție de nivelul ratei mortalității infantile înregistrate în Regiunea București-Ilfov în anul 2011. La nivelul țărilor avansate economic din UE, acest indicator se situează în jurul valorii de 4%.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

11. Speranța de Viață Sănătoasă

Descrierea indicatorului

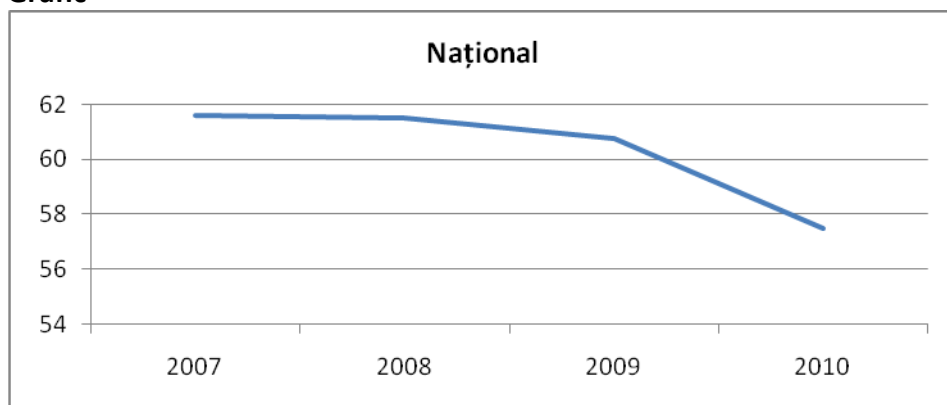
Indicatorul oferă informații cu privire la numărul de ani de viață pe care o persoană îi trăiește, în medie, în condițiile unei stări de sănătate foarte bune.

Valorile indicatorului

număr de ani

	2007	2008	2009	2010
Național	61,60	61,50	60,75	57,50

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de Eurostat.

Scor

$$S_{SVS} = \frac{SVS \text{ România } 2010}{SVS \text{ UE } 2010} \times 10$$

$$S_{SVS} = 9.25$$

Scorul este calculat în funcție de speranța de viață sănătoasă la nivelul Uniunii Europene în anul 2010. Nota 10 se acordă pentru situația în care speranța de viață sănătoasă atinge nivelul mediu din UE: 62,15 ani.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

12. Ponderea Locuitorilor cu Accesibilitate la Apă Potabilă

Descrierea indicatorului

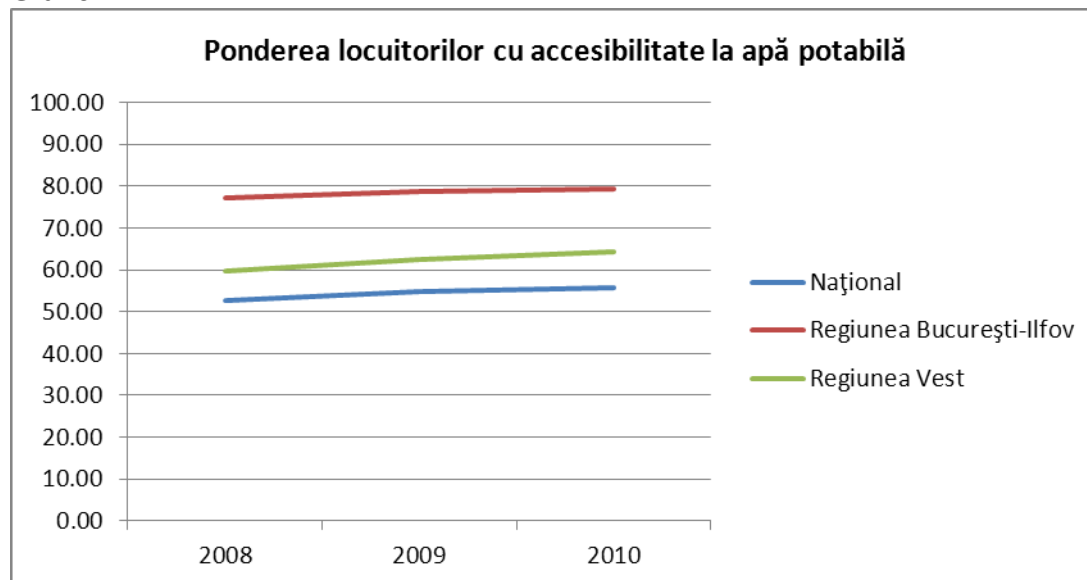
Indicatorul oferă informații cu privire la procentul populației conectate la sisteme centralizate de distribuție a apei potabile.

Valorile indicatorului

%

	2008	2009	2010
Național	52,66	54,84	55,59
Regiunea București - Ilfov	77,03	78,66	79,23
Regiunea Vest	59,73	62,41	64,35

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{\text{Apă}} = \frac{A_{\text{apă 2010}}}{10}$$

$$S_{\text{Apă}} \cong 6.44$$

Scorul este calculat pentru anul 2010 considerându-se nota 10 nivelul de 100% al accesibilității populației la sistemul centralizat de distribuție a apei potabile. Potrivit obligațiilor asumate de România prin Tratatul de Aderare, până în 2018, trebuie asigurat accesul la sistemele centralizate de distribuție a apei potabile în toate localitățile cu peste 2.000 locuitori.

❖ **Dezvoltare Personală**

13. Rata de Părăsire Timpurie a Școlii

Descrierea indicatorului

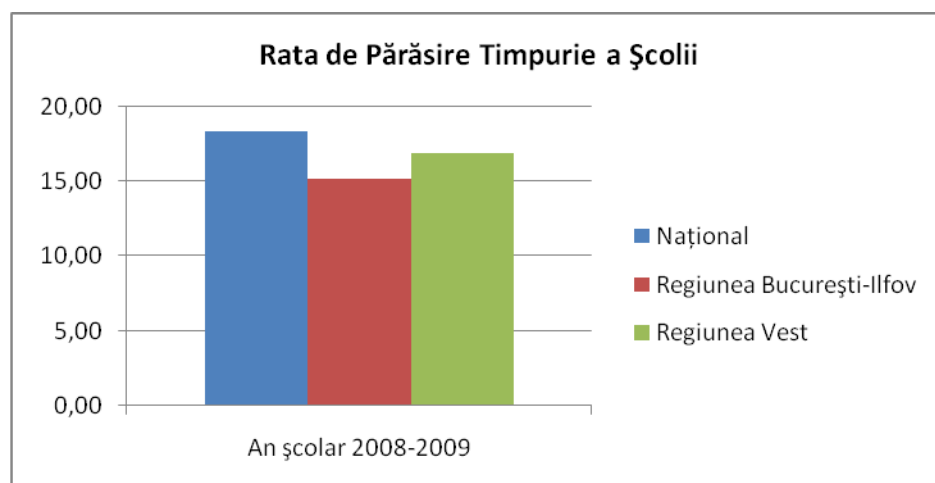
Indicatorul oferă informații referitoare la abandonul școlar în rândul populației cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani ca procent din totalul populației cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani.

Valorile indicatorului

%

	2008-2009
Național	18,31
Regiunea București - Ilfov	15,12
Regiunea Vest	16,87

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS, Anuarul Statistic 2010. Nu sunt disponibile serii de timp (oct. 2012).

Scor

$$S_{Ab\ \acute{s}c} = \frac{11.3}{Abandon\ Regiunea\ Vest\ 2009} \times 10$$

$$S_{Ab\ \acute{s}c} = 6.7$$

Scorul este calculat pentru anul școlar 2008-2009 în funcție de obiectivul asumat de România pentru anul 2020, reducerea abandonului școlar timpuriu la 11,3%. Nota 10 se acordă în situația în care obiectivul este atins. Pentru media UE, obiectivul Europa 2020 al acestui indicator este de 10%.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

14. Ponderea Absolvenților de Studii Superioare

Descrierea indicatorului

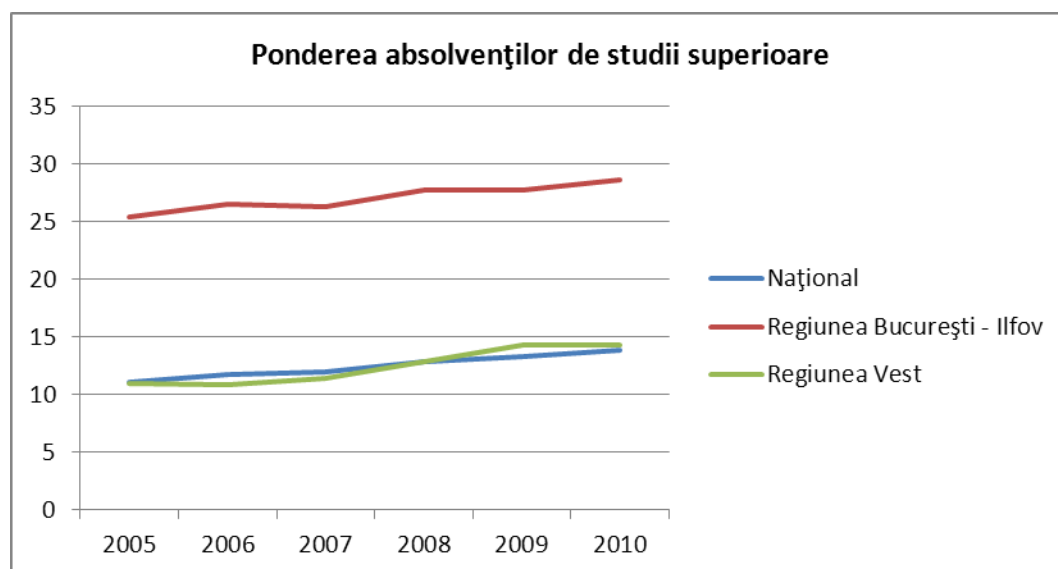
Indicatorul oferă informații cu privire la procentul absolvenților de studii superioare a populației adulte cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani în totalul populației regiunii ce se încadrează în același interval de vârste.

Valorile indicatorului

%

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Național	11,1	11,7	12,0	12,8	13,3	13,8
Regiunea București - Ilfov	25,4	26,5	26,3	27,7	27,7	28,6
Regiunea Vest	10,9	10,8	11,4	12,8	14,3	14,3

Grafic

Sursa datelor

Valori furnizate de INS.

Scor

$$S_{Ab\ st\ sup} = \frac{\text{Absolvenți studii superioare Regiunea Vest 2010}}{\text{Absolvenți studii superioare Regiunea București - Ilfov 2010}} \times 10$$

$$S_{Ab\ st\ sup} = 5.00$$

Scorul este calculat pentru valorile din anul 2010 prin raportare la Regiunea București-Ilfov. La nivel național, obiectivul pentru 2020 este atingerea unui procent al absolvenților de studii superioare de 26,7%. Pentru media UE, obiectivul Europa 2020 al acestui indicator este de 40%.

15. Gradul de Complexitate a Activității de Cercetare-Dezvoltare

Descrierea indicatorului

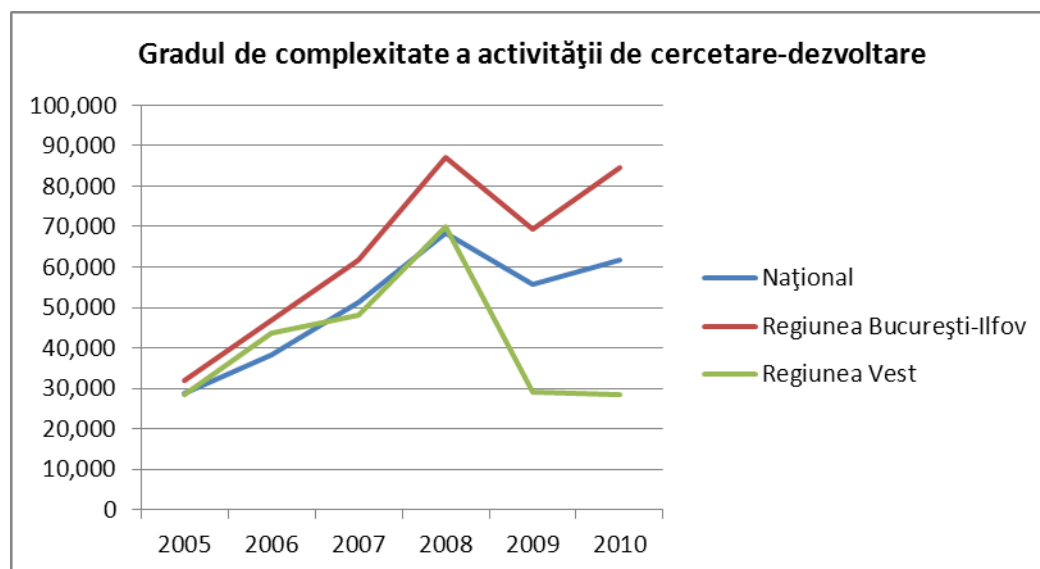
Indicatorul măsoară nivelul de cheltuieli de cercetare-dezvoltare efectuate de către un cercetător.

Valorile indicatorului

Lei/angajat

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Național	28.845	38.417	51.251	68.518	55.561	61.781
Regiunea București - Ilfov	31.822	46.753	61.605	87.149	69.347	84.554
Regiunea Vest	28.457	43.752	48.075	70.128	29.180	28.559

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{Complex\ CD} = \frac{Complex\ Act\ CD\ Regiunea\ Vest\ 2010}{Complex\ Act\ CD\ Regiunea\ București - Ilfov\ 2010} \times 10$$

$$S_{complex\ CD} = 3.38$$

Scorul este calculat pentru valorile din anul 2010. Se acordă nota 10 în situația în care Regiunea Vest atinge nivelul valorii regiunii București-Ilfov.

16. Ponderea Companiilor Inovative în Totalul Celor Active

Descrierea indicatorului

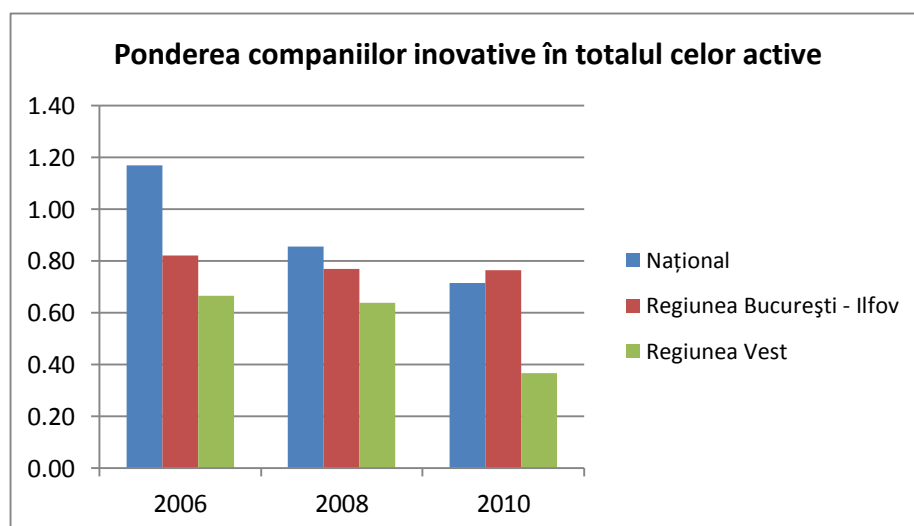
Indicatorul este calculat ca procent al companiilor inovative în totalul celor active din regiunea vest și oferă informații cu privire la preocuparea personalului companiilor din regiunea vest în activități inovative.

Valorile indicatorului

%

	2006	2008	2010
Național	1.169	0.856	0.716
Regiunea București - Ilfov	0.821	0.769	0.763
Regiunea Vest	0.666	0.639	0.365

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{Pci} = \frac{Pci \text{ Regiunea Vest } 2010}{Pci \text{ Regiunea București - Ilfov } 2010} \times 10$$

$$S_{Pci} = 4.79$$

Scorul este calculat în funcție de procentul întreprinderilor inovative în totalul celor active din Regiunea București-Ilfov din anul 2010. Datele cu privire la numărul de întreprinderi inovative sunt colectate o dată la doi ani.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

❖ **Mediu Sănătos**

17. Calitatea Aerului în Zonele Urbane

Descrierea indicatorului

Indicatorul oferă informații cu privire la numărul de depășiri, din anul anterior, ale valorilor limită orare, în cazul SO₂ și NO₂, și numărul de depășiri ale valorilor limită zilnice (24h) pentru parametrul pulberi în suspensie PM₁₀, înregistrate în cele 20 de stații de monitorizare a calității aerului ce se regăsesc în Regiunea Vest.

Acordarea scorului pe fiecare parametru

SO₂

Conform datelor raportate de ARPM Timiș, pe parcursul anului 2011 s-au înregistrat 7 depășiri ale valorii limită orare pentru dioxid de sulf la stația de monitorizare a calității aerului HD5. Conform tabelului de scoruri detaliat în Anexa 1, acestei stații i se alocă scorul 9. Datorită faptului că la celelalte stații de monitorizare a calității aerului nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită orare scorul alocat acestora este 10.

$$S_{SO_2} = \frac{18 \times 10 + 9}{19} = \frac{189}{19} = 9.95$$

NO₂

ARPM Timiș nu a raportat depășiri ale valorii limită pentru dioxidul de azot în cursul anului 2011. În acest caz toate stațiile primesc scorul 10.

$$S_{NO_2} = 10$$

PM₁₀

Conform datelor raportate de ARPM Timiș pentru anul 2011, s-au înregistrat o serie de depășiri ale valorii limită zilnice pentru parametru PM₁₀. În Anexa 2 este detaliat numărul de depășiri pe fiecare stație și scorul acordat fiecăreia conform tabelelor prezentate în Anexa 1.

$$S_{PM_{10}} = \frac{142}{17} = 8,35$$

Sursa datelor

ARPM, Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011.

Scor

$$S_{CA} = \frac{S_{SO_2} + S_{NO_2} + S_{PM_{10}}}{3}$$

$$S_{CA} = 9,43$$

Pentru fiecare dintre cei trei parametri se identifică stațiile de monitorizare a calității aerului care măsoară respectivul parametru și, în funcție de numărul de depășiri înregistrate, i se alocă un scor conform tabelelor prezentate în Anexa 1 (pentru fiecare stație de monitorizare). Scorul parametrului este media aritmetică a tuturor scorurilor stațiilor de monitorizare.

18. Calitatea Apei de Suprafață pe Clase

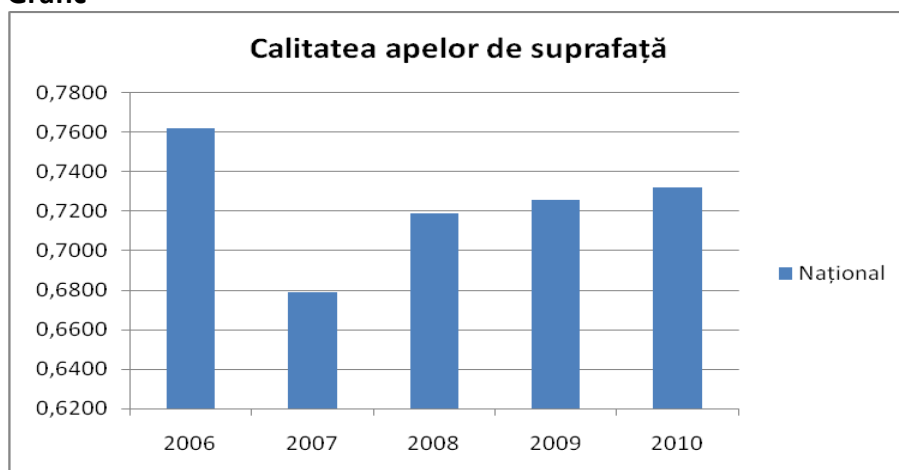
Descrierea indicatorului

Calitatea apelor de suprafață este monitorizată după cinci clase de calitate. Obiectivul de mediu (calitate) pentru un corp de apă de suprafață se consideră a fi atins atunci când corpul de apă se încadrează în starea ecologică foarte bună sau bună (pentru corpuri de apă naturale), respectiv potențialul ecologic maxim sau bun (pentru corpuri de apă puternic modificate sau artificiale).

Valorile indicatorului

	2006	2007	2008	2009	2010
Național	0,7620	0,6789	0,7187	0,7259	0,7317

Grafic

Sursa datelor

ARPM, Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011

Scor

$$S_{CAS} = \frac{L_{I,II}}{L_{tot}} \times 10$$

$$S_{CAS} = 7,317$$

Scorul pentru indicatorul calitatea apei de suprafață se calculează prin raportul dintre lungimea corpurilor încadrate în starea ecologică foarte bună și bună (clasele de calitate I și II) și total lungime corpuri existente, înmulțit cu 10.

19. Calitatea Solului

Descrierea indicatorului

Indicatorul reflectă calitatea solului din regiune în funcție de cinci clase de calitate.

Valorile indicatorului

Scorurile fiecărei clase de calitate sunt acordate conform tabelului de mai jos:

Clasa de fertilitate a solurilor	Scor clasă
I	10
II	8.5
III	6.5
IV	4.5
V	2.5

La nivelul Regiunii Vest, procentele suprafețelor de sol încadrate în fiecare clasă de calitate sunt prezentate în tabelul următor alături de scorul aferent fiecărei clase:

Clasa de fertilitate a solurilor	Procent suprafață	Scor clasă	Produs $P_i \cdot S_i$
I	11,29	10	112,9
II	21,57	8.5	183,3
III	29,96	6.5	194,7
IV	23,63	4.5	106.3
V	13,56	2.5	33,9
Total			631.1

Sursa datelor

ARPM, Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011.

Scor

$$S_{CS} = \frac{P_I \times S_I + P_{II} \times S_{II} + P_{III} \times S_{III} + P_{IV} \times S_{IV} + P_V \times S_V}{100}$$

$$S_{CS} = \frac{631.1}{100} = 6.31$$

Scorul este acordat prin raportarea la 100 a sumei procentelor de suprafață încadrate în clasa de fertilitate respectivă înmulțite cu scorul clasei în care se încadrează.

❖ Utilizarea Durabilă a Resurselor

20. Rata de Reciclare a Deșeurilor Municipale

Descrierea indicatorului

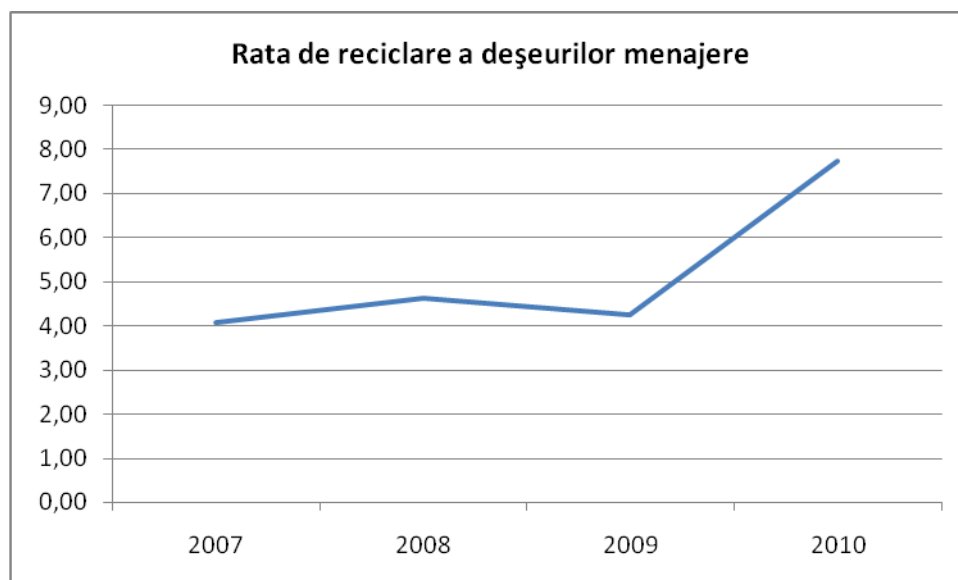
Indicatorul exprimă gradul de reciclare a deșeurilor municipale din cantitatea totală de deșeuri municipale colectate.

Valorile indicatorului

%

	2007	2008	2009	2010
Regiunea Vest	4,08	4,61	4,26	7,72

Grafic

Sursa datelor

ARPM – Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011.

Scor

$$S_{RRdm} = \frac{RRdm \text{ Regiunea Vest } 2010}{50} \times 10$$
$$S_{RRdm} = 1.54$$

Scorul este acordat în funcție de ținta prevăzută de legea nr. 211/2001 (art. 17, paragraf 2 (a)), atingerea unui procent de reciclare a deșeurilor de 50% din totalul deșeurilor colectate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

21. Ponderea Apei Dulci Prelevate în Totalul Resurselor de Apă

Descrierea indicatorului

Indicatorul este exprimat ca pondere a prelevărilor brute de apă dulce separat (apă de suprafață și apă subterană) din totalul resurselor de apă.

Valorile indicatorului

%

	2006	2007	2008	2009
Național	9,53	18,21	18,32	19,94

Intervale de referință pentru stabilirea scorului

Procentul cantității de apă prelevată	Scor
<= 10%	10
10% - 13%	9
14% - 16%	8
17% - 20%	7
21% - 25%	6
26% - 30%	5
31% - 35%	4
36% - 40%	3
> 40%	2

Sursa datelor

INS

Scor

Ponderea apei dulci prelevate = 19,94%

19,94% ∈ [17%,20%] ⇒ scor 7

Scorul pentru acest indicator este dat de procentul cantității de apă dulce prelevată din totalul resurselor de apă ale regiunii conform tabelului de mai sus.

❖ O Natură Durabilă

22. Suprafața Pădurilor

Descrierea indicatorului

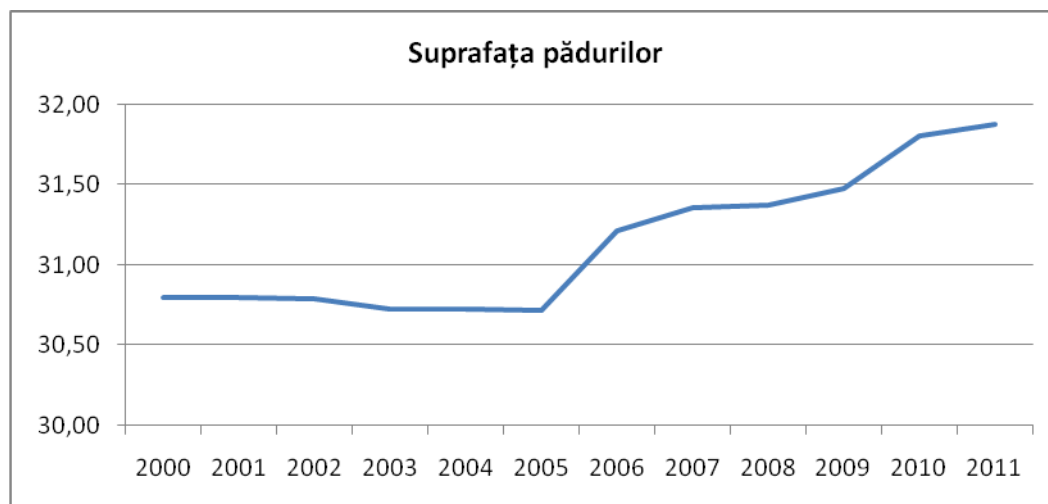
Indicatorul oferă informații cu privire la suprafața împădurită ca procent din totalul suprafeței regiunii.

Valorile indicatorului

%

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Național	26,15	26,31	26,49	26,46	26,57	26,65	26,69
Regiunea București - Ilfov	13,73	13,73	13,67	13,73	13,62	13,67	13,67
Regiunea Vest	30,71	31,21	31,36	31,37	31,47	31,80	31,88

Grafic

Sursa datelor

Calculare realizate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{SP} = \frac{SP \text{ Regiunea Vest } 2011}{SP \text{ UE } 2011} \times 10$$

$$S_{SP} = 7.6$$

Scorul este calculat în funcție de nivelul mediu al țărilor membre UE, 42,02%. Nota 10 se acordă în situația în care procentul suprafeței pădurilor din Regiunea Vest atinge valoarea medie a UE.

23. Gradul de Acoperire a Populației cu Servicii de Salubritate

Descrierea indicatorului

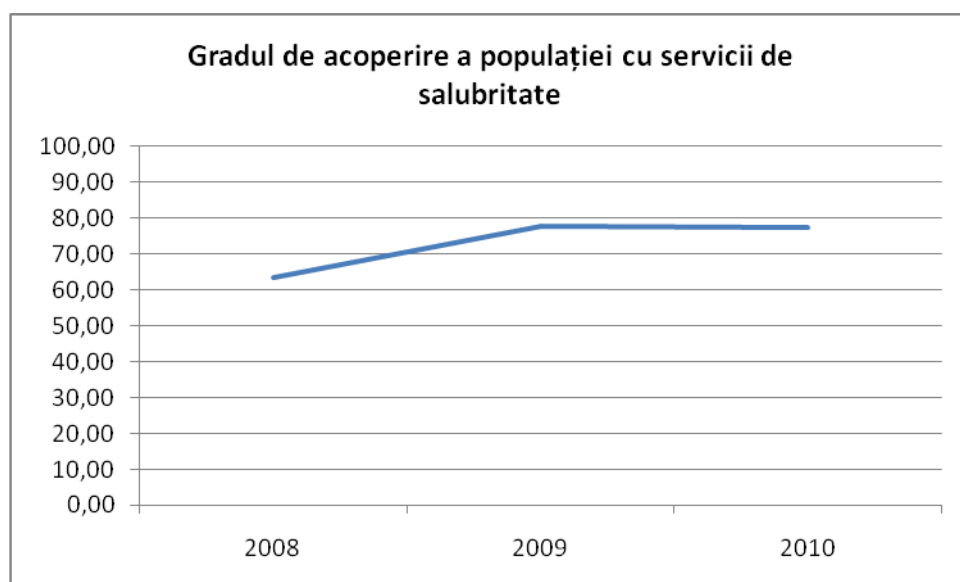
Indicatorul exprimă numărul de locuitori deserviți de servicii de salubritate raportat la numărul de locuitori la nivel regional.

Valorile indicatorului

%

	2008	2009	2010
Regiunea Vest	63,34	77,93	77,60

Grafic

Sursa datelor

ARPM, Raport Anual Privind Starea Factorilor de Mediu 2011.

Scor

$$S_{PSS} = \frac{P_{PSS} \text{ Regiunea Vest } 2010}{10}$$
$$S_{PSS} = 7.76$$

Scorul este acordat în funcție de procentul populației din regiune care beneficiază de servicii de salubritate. Nota 10 se acordă în situația în care populația deservită de sistemul de salubritate atinge procentul de 100%.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

24. Ponderea Populației Conectate la Stațiile de Epurare a Apelor Uzate

Descrierea indicatorului

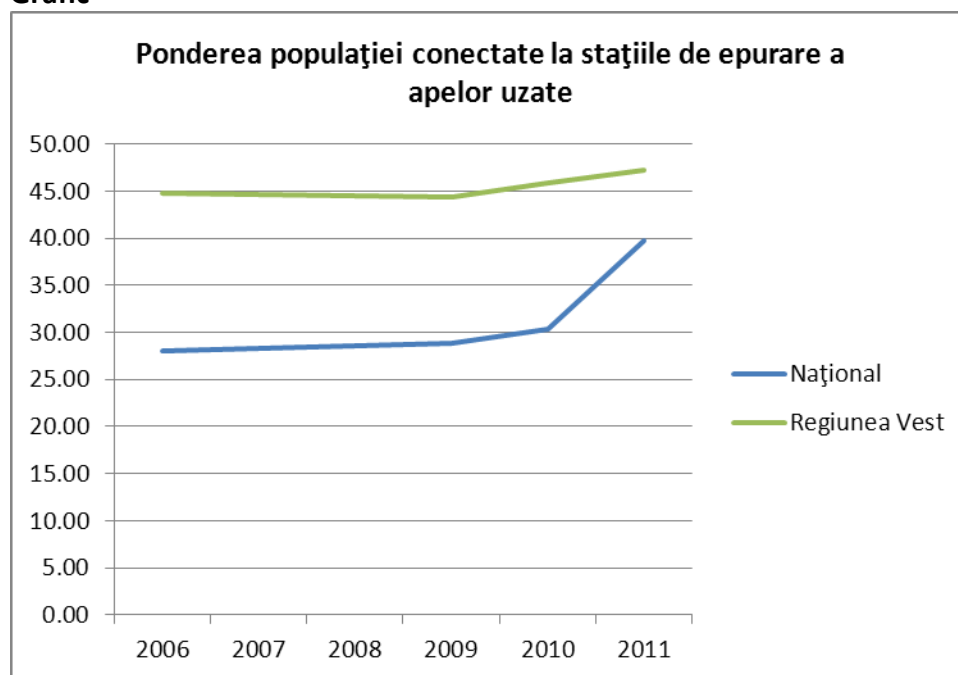
Procentul populației conectate la stațiile de epurare a apelor uzate în totalul populației din regiune.

Valorile indicatorului

%

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Național	27,99	28,33	28,58	28,81	30,31	39,82
Regiunea Vest	44,87	44,73	44,57	44,46	45,86	47,24

Grafic

Sursa datelor

Valori calculate pe baza datelor furnizate de INS.

Scor

$$S_{cww} = \frac{P_{cww} \text{ Regiunea Vest } 2011}{10}$$

$$S_{cww} = 4.72$$

Scorul este acordat în funcție de procentul populației conectate la stațiile de epurare a apelor uzate din regiune. Nota 10 se acordă în situația în care valorile ating procentul de 100%.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

10. "SUSTENABILITATEA - MOTOR AL DEZVOLTĂRII REGIUNII VEST", IDEI DE PROIECTE CU IMPACT ASUPRA NIVELULUI DEZVOLTĂRII DURABILE A REGIUNII, GRILĂ DE ANALIZĂ, SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE

Nr. crt.	Idei proiecte	Domenii impact	Sursă finanțare	Nivel prioritate	Europa 2020	Comentarii
1	Colectarea separată și gestionarea durabilă a unor fluxuri de deșeuri pentru care nu există în acest moment sisteme realizate la nivel național	E, M, S	POS Mediu POR 2014 – 2020, Fond Mediu	1	DA	Planurile integrate de gestiune a deșeurilor se referă la deșeurile municipale și cele asimilate. Deșeurile din construcții și demolări, deșeuri de uleiuri și grăsimi alimentare din mediul urban, deșeuri de origine vegetală și animală generate în gospodăriile individuale din zona rurală, prin valorificare pot deveni surse de energie, compost (îngrășământ agricol), cu impact pozitiv semnificativ asupra mediului și conservării resurselor.
2	Suținerea parteneriatelor între mediul de afaceri și universități prin cofinanțarea proiectelor de C&D&I ale firmelor cu cooptarea mediului	E	POR, POS CCE 2014 – 2020, ANCS, FP CE	3	DA	Ar fi indicată realizarea unei evaluări realiste a activității C&D&I în Regiunea Vest având în vedere ponderea extrem de redusă a acestora în PIB-ul regional. Prin această inițiativă, firmele ar fi încurajate să dezvolte intern sau să apeleze la mediul universitar local

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

	academic.					pentru C&D&I.
3	Suștinerea activităților C&D&I ale companiilor din Regiunea Vest în domeniul tehnologiilor verzi.	E, M, S	POR, POS CCE, ANCS, FP CE	1	DA	Ecartul semnificativ între obiective și realizări cu privire la reciclarea deșeurilor (toate categoriile) indică o rezervă semnificativă de proiecte încă neimplementate care ar putea beneficia de aportul C&D&I local.
4	Suștinerea înregistrării patentelor realizate la nivel local în special în domenii legate de protecția mediului și conservarea resurselor naturale.	E, M	POR, POS CCE, ANCS	2	DA	Număr extrem de redus de patente înregistrate în Regiunea Vest în comparație nu numai cu București – Ilfov dar și cu media națională. În principiu, companiile străine nu sunt interesate de acest demers iar companiile românești, luând în considerație numărul foarte mic de întreprinderi inovative și dimensiunea lor, nu au forța necesară susținerii unei astfel de inițiative.
5	Continuarea programelor de creștere a eficienței energetice la nivel regional atât în domeniul rezidențial cât și industrial.	E, M, S	POR, POS CCE, Fondul Mediu	1	DA	Câștigul de eficiență energetică înregistrat în ultimii ani s-a datorat în parte, efectelor induse de criza economică prin reducerea activității agenților economici energo-intensivi. Sunt necesare atât re tehnologizări dar și investiții simple de ex. înlocuirea lămpilor de iluminat public cu surse cu consum redus, montarea de întrerupătoare automate și detectare a

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

						prezenței în spațiile de trecere ș.a.
6	Susținerea de proiecte de investiții în industrii specifice mediului rural din zonă, amplasate exclusiv în mediul rural și cu utilizarea de forță de muncă provenind tot din mediul rural.	E, M, S	POR, POS CCE, Buget de stat, fonduri IMM, PNDR	1	NU	“Industrializarea” satelor ar conduce la valorificarea superioară a produselor, primare, existente sau/și obținute în zonă, prin fabricarea spre exemplu de mic mobilier din lemn utilizând materie primă existentă în abundență în CS și HD, sau înființarea unor unități de procesare a legumelor și fructelor pentru conserve legume etc.
7	Finanțarea de proiecte de investiții orientate către realizarea de produse și servicii cu înaltă valoare adăugată.	E, S	POR, POS CCE, Buget de stat, fonduri IMM	2	NU	Analiza nivelului de dezvoltare durabilă a Regiunii Vest a evidențiat o competitivitate redusă a bunurilor și serviciilor produse de companiile locale cu impact direct asupra productivității și salariului mediu net.
8	Promovarea conceptului de Dezvoltare Durabilă și a modalităților concrete de economisire a resurselor prin creșterea eficienței energetice, colectarea selectivă, reciclarea deșeurilor, schimbarea obiceiurilor de consum ș.a.	E, S, M	POR, POS, CE	1	DA	Feedback-ul primit de la mediul de afaceri din Regiunea Vest, relevă, cel puțin la nivelul companiilor autohtone că dezvoltarea durabilă este confundată cu abilitatea companiei de a obține profit, pe termen mediu, într-un mediu economic advers.
9	Crearea de campusuri	E, S, M	POR, POS CCE,	1	DA	Abandonul școlar a căpătat proporții

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

	școlare pentru învățământul secundar și profesional pentru facilitarea dobândirii de competențe de către tinerii din mediul rural și prevenirea abandonului școlar datorită absenței proximității unităților de învățământ și a mijloacelor materiale necesare susținerii tinerilor la liceu/școală profesională.		Bugetul central, bugete locale, programe ale MEdCT			alarmante în România fără să existe o tendință clară de scădere a acestuia. Formal în agricultura Regiunii Vest activează 30% din populația ocupată pe plan local. Această pondere trebuie să ajungă la 5-6% ca în țările dezvoltate economic ceea ce presupune formarea de competențe industriale și la populația ocupată din mediul rural.
10	Susținerea financiară a programului "Școală după școală" pentru copiii provenind din familii defavorizate pentru ciclul primar și cel gimnazial	S	POR, Bugete locale, MEdCT	3	DA	Contribuie la combaterea sărăciei prin educație și incluziune socială a copiilor lipsiți de mijloace materiale, prevenind astfel și abandonul școlar
11	Continuarea programelor de construcție a rețelelor de apă și canalizare la nivelul tuturor localităților Regiunii Vest și susținerea conectării la	M,S	POR, Bugete locale, Buget de stat, MAI	2	NU	Lipsa accesului la apă potabilă plasează România în rândul țărilor subdezvoltate. În plus, potrivit Eurostat, circa 40% din populația României prezintă risc ridicat de sărăcie ceea ce implică și lipsa mijloacelor financiare pentru cheltuieli

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

	acestea a familiilor defavorizate.					neprevăzute sau pentru investiții. Va exista situația în care apa potabilă va fi disponibilă dar populația defavorizată a localităților respective nu va avea în continuare acces la apă și canalizare neavând disponibilitate financiară pentru achitarea conectării la rețea.
12	Promovarea de programe de refacere a zonelor afectate de activități industriale sistate	M	POR, POS, Fond mediu, MEC, BEI, BERD	3	NU	În ultimii 15 ani s-au derulat astfel de programe în special în sectorul minier, vizând în principal închiderea minelor neviabile mai puțin reabilitarea siturilor industriale neutilizate și abandonate.
13	Promovarea de parteneriate publice – private prin care să se refacă zonele afectate de activități industriale sistate cu valorificarea acestora prin dezvoltarea altor tipuri de activități gen mică industrie dacă se află în vecinătatea unor localități rurale sau urbane de importanță secundară, cu folosire de forță de muncă locală, în special din mediul rural.	E, M, S	POR, POS CCE, POS, Bugete locale, Programe IMM	1	NU	Programele derulate în baza finanțărilor rambursabile acordate de BM s-au derulat centralizat prin intermediul unei Unități de Management de Proiect, cu implicarea redusă a mediului local de afaceri sau a instituțiilor administrației publice locale adresându-se preponderent acelor unități industriale aflate la momentul respectiv în portofoliul MEC.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

14	Promovarea achizițiilor verzi la nivelul licitațiilor publice organizate pe plan local, stabilirea unui calendar de adoptare și a categoriilor de bunuri și servicii care ar putea genera un efect de antrenare în ceea ce privește sectorul C&D&I regional și sectorul IMM.	M	POR, POS CCE, POS Mediu, Bugete locale	3	NU	Ar putea constitui un stimulent pentru activitățile C&D&I pe plan regional și ar impune un trend în ceea ce privește dezvoltarea viitoare a Regiunii Vest.
15	Proiect pilot de utilizare a energiei regenerabile geotermale pentru realizarea unui sistem centralizat de încălzire locuințe în mediul rural și de încălzire a unor sere. Colaborare cu universitățile și institutele de protecția mediului din regiune	E, S, M	POR, PNDR, Bugete locale, investiții private	1	DA	Proiectul ar avea efecte pozitive asupra economiei prin generarea de noi activități economice și stimularea C&D&I locale, cu rezultate benefice în ceea ce privește valorificarea potențialului de surse regenerabile din regiune, și social prin creșterea nivelului de confort al locuitorilor din zonele rurale.

11. LIMITĂRI ALE STUDIULUI

Limitările studiului rezultă din:

- Inexistența unor indicatori de dezvoltare durabilă la nivel regional, la momentul derulării cercetării și întocmirii evaluării, octombrie 2012, în particular cu privire la consumul de energie, productivitatea resurselor și utilizarea resurselor regenerabile de energie.
- Incongruența unor date incluse în rapoartele anuale privind starea factorilor de mediu la nivel regional.
- Referințe temporale diferite pentru indicatorii naționali și regionali ca și pentru seriile de timp, unele valori fiind disponibile la 2010, altele la 2011 etc.
- Realizarea evaluării în octombrie 2012 în baza datelor disponibile pentru anii 2011, 2010 sau chiar 2009 (abandonul școlar).
- Interesul scăzut manifestat de părțile/factorii interesați inclusiv societatea civilă și mediul de afaceri în purtarea unui dialog pe tema dezvoltării durabile la nivel național și regional.
- Selectarea unui număr de priorități și obiective strategice materializate prin cei 24 de indicatori incluși în indexul regional s-a făcut luând în considerare aspectele esențiale pentru dezvoltarea viitoare a regiunii, analiza la nivel de județ fiind astfel limitată.
- Necesitatea aprofundării unor teme rezultate ca fiind critice pentru dezvoltarea durabilă a regiunii și care se impun a fi detaliate prin studii suplimentare.
- Consultare limitată cu factorii locali cu privire la selecția setului de indicatori incluși în indexul dezvoltării durabile a Regiunii Vest.
- Inexistența la nivel regional a unei baze de date fiabile cu firmele mari și mijlocii din zonă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

12. PROPUNERI ȘI SUGESTII CU PRIVIRE LA VIITOARELE EVALUĂRI ALE INDICELUI

Reluarea evaluării nivelului de dezvoltare durabilă a Regiunii Vest pe baza indexului elaborat prin prezentul proiect va reprezenta un demers util în măsura în care în perioada dintre evaluări, în regiune se va implementa, în mod integrat și sistematic, un ansamblu de măsuri menite să îmbunătățească semnificativ anumiți indicatori a căror valoare actuală reflectă zone cu risc ridicat.

Din această perspectivă, intervalul de timp între două evaluări succesive poate varia în funcție de proiectele derulate care să fi adresat fundamental, aspectele evidențiate ca fiind critice pentru un viitor durabil al regiunii precum nivelul de instruire și competențele populației active, bunăstarea locuitorilor din localitățile rurale, mortalitatea infantilă, abandonul școlar, rata scăzută a inovației și activitățile limitate de cercetare și dezvoltare.

Pentru menținerea comparabilității, este preferabil să se utilizeze același set de indicatori și de formule de calcul aplicate la evaluarea inițială. Cu toate acestea, în cazul în care sunt identificate și alte aspecte importante pentru dezvoltarea durabilă a regiunii, lista indicatorilor rămâne deschisă, comparabilitatea fiind asigurată de menținerea sistemului de notare de la 1 la 10. De asemenea, având în vedere că scorurile acordate pentru fiecare indicator depind de referința considerată (Regiunea București-Ilfov, obiectivele Europa 2020 prin țintele asumate de Guvernul României, media UE sau media națională), este important ca, la fiecare reluare a evaluării să se elaboreze și o analiză de context pentru a se determina în ce măsură se mai justifică menținerea acestor baze de comparație sau este necesară reconsiderarea lor. Totodată, ar fi recomandabil ca, la reluarea evaluării indexului de dezvoltare durabilă regională să existe o mai mare implicare din partea principalilor furnizori de date prezenți și în zonă atât la nivel județean cât și regional și calcularea acestora la o dată cât mai apropiată de momentul efectuării evaluării pentru a surprinde situația existentă și nu pe cea deja trecută.

Ar fi de asemenea recomandabil, stabilirea unor canale de comunicare cel puțin cu firmele mari din regiune, întrucât dezvoltarea durabilă la nivel de regiune și implicit de agent economic, presupune asumarea voluntară a unor ținte de reducere a consumurilor materiale și energetice, ceea ce implică investiții suplimentare acompaniate de acceptarea reducerii, pe termen scurt și mediu, a profiturilor financiare. În acest context, s-ar putea evalua introducerea, pe plan regional, a unor pârghii de stimulare a dezvoltării durabile la nivelul companiilor ca de exemplu achiziții publice „verzi”.

Indexul dezvoltării durabile regionale, prin evaluările realizate la diferite momente de timp, ar putea deveni un instrument de analiză a eficienței și eficacității utilizării fondurilor europene alocate regiunilor pentru perioada următoare de programare 2014 -2020.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

13. ANEXE

13.1 Anexa I - Metodologia de calcul al scorului pentru indicatorul "Calitatea aerului"

Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător stabilește următoarele valori limită pentru protecția sănătății umane pentru poluanții considerați:

Perioada de mediere	Valoarea-limită
Dioxid de sulf (SO ₂)	
o oră	350 μg/m ³ , a nu se depăși mai mult de 24 de ori într-un an calendaristic
24 de ore	125 μg/m ³ , a nu se depăși mai mult de 3 ori într-un an calendaristic
Dioxid de azot (NO ₂)	
o oră	200 μg/m ³ , a nu se depăși mai mult de 18 ori într-un an calendaristic
An calendaristic	40 μg/m ³
PM ₁₀	
o zi	50 μg/m ³ , a nu se depăși mai mult de 35 de ori într-un an calendaristic
An calendaristic	40 μg/m ³

Dioxid de sulf

Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător permite depășirea valorii limită orare a concentrației dioxidului de sulf de maximum 24 de ori într-un an calendaristic, fără a avea un impact asupra sănătății umane. Pornind de la acest număr maxim permis de depășiri ale concentrației orare s-a definit modul în care se va cuantifica calitatea aerului în raport cu acest parametru.

Scor	Număr depășiri valoare limită orară SO ₂
10	< 6
9	[6 – 11]
8	[12 – 17]
7	[18 – 24]
6	[25 – 37]
5	[38 – 49]
4	[50 – 74]
3	[75 – 100]
2	[101 – 150]
1	> 150

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Dioxid de azot

Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător permite depășirea valorii limită orare a concentrației dioxidului de azot de maximum 18 de ori într-un an calendaristic, fără a avea un impact asupra sănătății umane.

Scor	Număr depășiri valoare limită orară NO ₂
10	< 6
9	[6 – 8]
8	[9 – 13]
7	[14 – 18]
6	[19 – 23]
5	[24 – 33]
4	[34 – 43]
3	[44 – 63]
2	[64 – 85]
1	> 85

PM₁₀

Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător permite depășirea valorii limită zilnice a concentrației PM₁₀ de maximum 35 de ori într-un an calendaristic, fără a avea un impact asupra sănătății umane.

Scor	Număr depășiri valoare limită zilnică PM ₁₀
10	< 9
9	[9 – 17]
8	[18 – 26]
7	[27 – 35]
6	[36 – 45]
5	[46 – 55]
4	[56 – 74]
3	[75 – 100]
2	[101 – 150]
1	> 150

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

13.2 Anexa II - Metodologia de calcul al scorului pentru indicatorul "Particule în suspensie"

Conform datelor raportate de ARPM Timiș pentru anul 2011, s-au înregistrat o serie de depășiri ale valorii limită zilnice pentru parametru PM₁₀. Metoda de referință pentru acest indicator este cea gravimetrică. În cazul în care nu au fost date disponibile, s-au folosit datele provenite din determinarea nefelometrică a acestui parametru. Prezentăm în tabelul următor stațiile și numărul de depășiri.

		Scor
Valori depășite PM10grv	Județul Caraș Severin	
	2011 la CS-1 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 26 ori).	8
	2011 la CS-2 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 6 ori).	10
	2011 la CS-3 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 5 ori).	10
	2011 la CS-4 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 3 ori).	10
	Județul Hunedoara	
	2011 la HD-1 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 16 ori)	9
	2011 la HD-2 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 32 ori)	7
	2011 HD-3 nu a funcționat	-
	2011 la HD-4 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 24 ori)	8
	2011 la HD-5 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 1 ori)	10
	Județul Timiș	
	2011 la TM-1 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 64 ori)	4
	2011 la TM-2 nu există date disponibile	-
2011 la TM-3 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 24 ori)	8	
2011 la TM-5 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 56 ori)	4	
2011 la TM-6 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 10 ori)	9	
Valori depășite PM10 nefelometric	Județul Arad	
	2011 la AR-1 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 14 ori)	9
	2011 la AR-2 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 12 ori)	9
	2011 la AR-3 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 10 ori)	9
	Județul Timiș	
2011 la TM-4 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 9 ori)	9	
2011 la TM-7 s-a depășit limita de 50 μg/m ³ (de 17 ori)	9	
	Total 17 stații cu depășiri	

13.3 Anexa III – Sinteza temelor majore incluse în chestionarul elaborat pentru companiile mari din Regiunea Vest și a răspunsurilor primite

Chestionarul elaborat a fost centrat pe temele majore, consacrate, ale dezvoltării durabile la nivel de companie, fiind adresat în principal companiilor mari din Regiunea Vest. Invitația de participare a fost transmisă și firmelor mijlocii cu activități susceptibile a avea impact de mediu însă răspunsurile primite au fost reduse numeric și nerelevante întrucât, din informațiile completate și discuțiile purtate, a reieșit faptul că, pentru companiile contactate, dezvoltarea durabilă semnifică, în principal, continuitatea activității pe termen scurt și mediu și nu integrarea aspectelor privind protecția mediului și conservarea resurselor în modelele lor de afaceri.

Pentru companiile mari din Regiunea Vest, cel puțin la nivel teoretic, conceptul este cunoscut, entitățile respective indiferent de natura capitalului, au preocupări pe temă dar limitate, considerând în unele domenii că respectarea legislației specifice este suficientă pentru un viitor durabil. Niciuna din companiile intervievate nu a desemnat un responsabil cu dezvoltarea durabilă dar toate consideră pe termen mediu, dezvoltarea durabilă ca o prioritate pentru Regiunea Vest.

Tabelul următor prezintă o sinteză a răspunsurilor primite din partea companiilor mari cu impact de mediu, publice și private, cu capital autohton și străin.

Nr. crt	Temă	Răspuns
1	Preocupări generale în domeniul dezvoltării durabile.	Companiile mari sunt în general preocupate de atingerea unor obiective de mediu superioare celor impuse de cadrul legal în vigoare. Firmele de anvergură, cu capital străin, companii transnaționale, raportează indicatorii privind dezvoltarea durabilă a afacerilor din România către managementul superior. Această preocupare este reflectată și prin obținerea unor certificări recunoscute internațional din categoria 18000 (securitatea muncii) și 14000 (mediu). De subliniat că și companiile românești, în special cele de utilități cu capital majoritar de stat, sunt racordate la temele dezvoltării durabile cel puțin la nivel conceptual. În majoritate, companiile mari, nu au desemnat un responsabil pentru dezvoltare durabilă și nu există o practică generală de caracterizare a produselor proprii printr-o analiză a ciclului de viață.
2	Preocupări în domeniul egalității	Egalitatea de gen este privită în general numai prin prisma respectării cadrului legal fără implementarea de măsuri

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

	de gen, incluziunii sociale, securității muncii și sănătății angajaților.	suplimentare care să sprijine realizarea efectivă și monitorizarea situației existente în practică. Cu privire la incluziunea socială, răspunsurile au fost mai nuanțate, existând la nivelul firmelor mari, indiferent de natura capitalului, inițiative legate de locuri de muncă adaptate pentru angajarea de persoane cu dizabilități. Referitor la securitatea muncii și sănătatea angajaților, răspunsurile au fost majoritar confirmative, companiile românești și străine fiind preocupate de asigurarea securității angajaților, ținând evidența accidentelor de muncă, organizând periodic sesiuni de instruire în acest sens.
3	Preocupări în domeniul protecției mediului inclusiv conservarea resurselor.	În general, având în vedere și prevederile legale, companiile au desemnat un responsabil de mediu care să monitorizeze aspectele sensibile cu privire la impactul activităților desfășurate de companii asupra mediului înconjurător. În majoritate, companiile mari și-au stabilit ținte valorice de reducere a consumurilor materiale și energetice pe termen mediu cel mai probabil anticipând creșteri de prețuri prin liberalizarea graduală a piețelor de energie și prin impunerea de noi constrângeri legislative din partea UE cu privire la emisiile de GES. În schimb, companiile nu au realizat investiții în surse alternative de energie (solară, geotermală, biomasă etc.).
4	Preocupări în domeniul activităților C&D&I conexe dezvoltării durabile.	Cu privire la activitățile de cercetare și dezvoltare derulate de firme care să contribuie la viitorul durabil al acestora, răspunsurile au fost rezervate oscilând între „nu știu/nu răspund” și negativ, majoritare fiind cele negative. Totuși companiile au răspuns mai mult pozitiv în legătură cu investițiile preconizate pentru reducerea consumurilor materiale și apelarea în acest sens la fonduri nerambursabile
5	Un viitor durabil pentru companii și regiune.	Toate companiile intervievate consideră dezvoltarea durabilă, o prioritate atât pentru viitorul propriu cât și pentru cel al Regiunii Vest.